ധനകാര്യം

2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റിന്റെ അവതരണം

മി. സ്പീക്കർ: ഓർഡർ..... ഓർഡർ........ ബഹുമാനപ്പെട്ട ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ, അങ്ങേയ്ക്ക് 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റിലേയ്ക്കുള്ള ഉപധനാഭ്യർത്ഥനകളുടെ അന്തിമ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റും കേരള അടിസ്ഥാന സൗകര്യ നിക്ഷേപ നിധി ബോർഡിന്റെ 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ആന്വൽ റിപ്പോർട്ട്, ഫിഡിലിറ്റി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് എന്നിവ മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കാവുന്നതും 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റ് അവതരിപ്പിക്കാവുന്നതുമാണ്.

ധനകാര്യ വകുപ്പുമന്ത്രി (ശ്രീ. കെ. എൻ. ബാലഗോപാൽ): സർ, 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റിലേയ്ക്കുള്ള ഉപധനാഭ്യർത്ഥനകളുടെ അന്തിമ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റും കേരള അടിസ്ഥാന സൗകര്യ നിക്ഷേപ നിധി ബോർഡിന്റെ 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ ആന്വൽ റിപ്പോർട്ട്, ഫിഡിലിറ്റി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് എന്നിവയും മേശപ്പുറത്തുവയ്ക്കുന്നു.

2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേയ്ക്കുള്ള ബഡ്ജറ്റ് ഞാൻ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

ഭാഗം - I

ആമുഖം

സർ,

1. കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അതിജീവനത്തിന്റെയും വീണ്ടെടുപ്പിന്റെയും വർഷമാകും വരാൻ പോകുന്നത് എന്ന ശുഭപ്രതീക്ഷ പങ്കുവെച്ചുകൊണ്ടാണ് കഴിഞ്ഞ വർഷത്തെ ബജറ്റ് പ്രസംഗം ഞാൻ ആരംഭിച്ചത്. ആ പ്രതീക്ഷ യാഥാർത്ഥ്യമായി എന്ന സന്തോഷം അറിയിച്ചുകൊണ്ട് 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേക്കുള്ള ബജറ്റ് പ്രസംഗം ആരംഭിക്കാം.

2. കേരളം വളർച്ചയുടെയും അഭിവൃദ്ധിയുടെയും പാതയിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചുവന്നിരിക്കുന്നുവെന്നാണ് സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. നോട്ടുനിരോധനം, അശാസ്ത്രീയമായ ജി.എസ്.ടി. നടപ്പിലാക്കൽ, ഓഖി ദുരന്തം, പ്രളയങ്ങൾ, മഹാവ്യാധി, സാമ്പത്തിക തകർച്ച, യുദ്ധം, വിലക്കയറ്റം തുടങ്ങി ഒന്നിനുപുറകെ മറ്റൊന്ന് എന്ന മട്ടിൽ 2016 മുതൽ വന്ന വെല്ലുവിളികളെ ധീരമായി അഭിമുഖീകരിക്കാനും അതിജീവിക്കാനും നമുക്ക് കഴിഞ്ഞു. 2021-22-ൽ കേരളത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനം സ്ഥിരവിലയിൽ 12.01

ശതമാനം കണ്ട് വളർന്നു. 2020-21 കോവിഡ് കാലഘട്ടത്തിൽ സമ്പദ്ഘടന 8.43 ശതമാനം കണ്ട് തളരുകയാണുണ്ടായത്. 2019-20-ലാകട്ടെ വളർച്ച കേവലം 0.9 ശതമാനമായിരുന്നു. ഉല്പാദന മേഖലയെയും ഉൾച്ചേർത്തുകൊണ്ടുള്ള സാമ്പത്തിക വളർച്ച നമുക്ക് നേടാനായി എന്നതാണ് മുൻവർഷങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് 2021-22-ലെ സാമ്പത്തിക വളർച്ചയുടെ പ്രത്യേകത. കാർഷിക അനുബന്ധ മേഖലയിൽ 6.7 ശതമാനവും വ്യാവസായിക അനുബന്ധ മേഖലയിൽ 17.3 ശതമാനവും വളർച്ചാ നിരക്ക് കൈവരിച്ചത് സമീപകാല ചരിത്രത്തിലാദ്യമായാണ്. വ്യാവസായിക മേഖലയ്ക്കുള്ളിൽ ഉല്പന്നനിർമ്മാണ മേഖലയിലാണ് (manufacturing) നിർണ്ണായകമായ വളർച്ചാനിരക്ക് കൈവരിക്കാനായത് (18.9 ശതമാനം). ഇത്തരത്തിൽ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയെ പുനരുദ്ദീപിപ്പിച്ച് ഉല്പാദനവും അതുവഴി വരുമാനവും വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്നതാണ് ഇടത് സർക്കാരിന്റെ നയം. 2022-23 വർഷത്തെ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനം 9.99 ലക്ഷം കോടി രൂപയാകും എന്നാണ് പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ പുതുക്കിയ കണക്കുകൾ പ്രകാരം 10.18 ലക്ഷം കോടി രൂപയായി ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനം വർദ്ധിച്ചു. ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനത്തിന്റെ വളർച്ചയോടൊപ്പം തന്നെ തനത് വരുമാനത്തിലും വർദ്ധനവുണ്ടായി. 2020-21-ൽ 54,955.99 കോടി രൂപയായിരുന്ന തനത് വരുമാനം 2021-22-ൽ 68,803.03 കോടി രൂപയായി ഉയർന്നു. നടപ്പ് സാമ്പത്തികവർഷം അത് 85,000 കോടി രൂപയോളമായി ഉയരുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷ. ഇത് മികച്ച നേട്ടമാണ്.

3. കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ച നല്ല വാർത്തകൾക്ക് ഒരു ക്ഷാമവുമില്ല. അവ നന്നായി ചർച്ചചെയ്യപ്പെടുന്നതിനു അളവറ്റ പ്രാധാന്യമുണ്ട്. കേരള വികസന മാതൃകയുടെ നേട്ടങ്ങളെ മാത്രമല്ല, കേരളത്തെ തന്നെ ഇകഴ്ത്തിക്കാട്ടുന്നതിൽ ചില കേന്ദ്രങ്ങൾ നടത്തുന്ന സംഘടിത പരിശ്രമത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചും.

4. കേരളവികസന മാതൃകയുടെ നേട്ടങ്ങളെ ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ മാത്രം സംഭാവനയായി ഞങ്ങൾ ഒരിക്കലും ചിത്രീകരിക്കാറില്ല. കേരളമാതൃകയുടെ നിർമ്മിതിയിൽ ഓരോ കേരളീയനും പങ്കുണ്ട്. പക്ഷേ, ഒരു വിഭാഗം വിമർശകർ ശ്രമിക്കുന്നത് കേരളത്തെ ഒരു പ്രതീക്ഷയ്ക്കും വകയില്ലാത്ത നാടായി ചിത്രീകരിക്കാനാണ്. അതുവഴി നമ്മുടെ യുവതലമുറയുടെ പ്രതീക്ഷകൾ തകർക്കാനാണ്. ഈ ദോഷൈകദൃക്കുകളെ നിരാശപ്പെടുത്താതിരിക്കാൻ കേരളത്തിന് കഴിയില്ല. ആളോഹരി വരുമാനം, ആളോഹരി ഉപഭോഗച്ചെലവ്, മാനവ വികസന സൂചിക, സുസ്ഥിര വികസന സൂചിക തുടങ്ങിയ ഒട്ടേറെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പ്രകാരം കേരളത്തിന്റെ സ്ഥാനം ഇന്ത്യൻ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ മുൻനിരയിലാണ്. മഹാമാരിക്കുശേഷമുള്ള വീണ്ടെടുപ്പിന്റെ കാര്യത്തിലും വകുപ്പുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും പ്രാദേശിക ഗവൺമെന്റുകളും നേടുന്ന ബഹുമതികളുടെ കാര്യത്തിലും കേരളത്തിന്റെ പ്രകടനം ദോഷൈകദൃക്കുകളെ നിരാശപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

5. കേരളം ഒരു ഒറ്റപ്പെട്ട തുരുത്തല്ല. പുറംലോകവുമായി ഏറെ ഇഴുകിച്ചേർന്നുകൊണ്ടാണ് കേരളത്തിന്റെ സമ്പദ്ഘടന

പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് പുറംലോകത്തെ ചലനങ്ങൾ സസൂക്ഷ്മം നിരീക്ഷിച്ച് കൊണ്ടുമാത്രമേ കേരളത്തിന്റെ വികസന-ധനകാര്യ മാനേജ്മെന്റ് നടത്താനാകൂ. 2022-23-ലേക്കുള്ള ബജറ്റ് അവതരിപ്പിക്കുമ്പോൾ ലോകമൊട്ടാകെ രൂക്ഷമായ വിലക്കയറ്റം ഉണ്ടാകുമെന്ന് മുൻകൂട്ടി കാണാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. വിലക്കയറ്റത്തെ നേരിടുന്നതിനാവശ്യമായ പണം നീക്കിവയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. സമഗ്രവും സംയോജിതവുമായ ഇടപെടലിലൂടെ വിലക്കയറ്റത്തെ നിയന്ത്രിക്കാൻ നമുക്ക് കഴിഞ്ഞു. ഇന്ത്യയിൽ തന്നെ ഏറ്റവും കുറവ് വിലക്കയറ്റനിരക്കുള്ള സംസ്ഥാനമായി കേരളം അടയാളപ്പെടുത്തപ്പെട്ടു. ഏതാണ്ട് എല്ലാ നിത്യോപയോഗ സാധനങ്ങൾക്കും മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്ന സംസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇത് ഉജ്ജ്വല നേട്ടമാണ്. വിലക്കയറ്റത്തിന്റെ ഭീഷണി പൂർണ്ണമായും ഒഴിഞ്ഞുമാറിയിട്ടില്ല എന്നത് പരിഗണിച്ച് ശക്തമായ വിപണി ഇടപെടലുകൾ തുടരുന്നതിനായി 2023-24-ലേയ്ക്ക് 2000 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

6. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിന്റെയും പ്രകൃതിദുരന്തങ്ങളുടെയും മഹാവ്യാധികളുടെയും ഭീഷണി ആഗോളരംഗത്ത് അവസാനിച്ചിട്ടില്ല. മിക്കവാറും എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയും വിലക്കയറ്റവും കടപ്പെരുപ്പവും തുടരുകയാണ്. ലോകബാങ്കും ഇതര ഏജൻസികളും 2023-ഉം 2024-ഉം ആഗോള സാമ്പത്തിക മാന്ദ്യത്തിന്റെ വർഷങ്ങളാകും എന്നാണ് പ്രവചിക്കുന്നത്.

7. ആഗോള സാമ്പത്തിക മാന്ദ്യം ഇന്ത്യയുടെ കയറ്റുമതിയെയും സാമ്പത്തിക വളർച്ചയെയും പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കും എന്ന ആശങ്കയുമുണ്ട്. ഏറെക്കാലമായി പ്രതിസന്ധി നേരിടുന്ന കേരളത്തിന്റെ പരമ്പരാഗത വ്യവസായങ്ങളെയും തോട്ടവിളകളെയും ആഗോള മാന്ദ്യം കൂടുതൽ പിന്നോട്ടടിക്കാനുള്ള സാധ്യതയുണ്ട്. നമുക്ക് കൃഷിക്കാരെ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതുണ്ട്. രാജ്യത്തെ ഏറ്റവും വലിയ പ്ലാന്റേഷൻ മേഖല കേരളത്തിലാണ്. റബ്ബർ കൃഷിക്കാരൊക്കെ വലിയ പ്രതിസന്ധി നേരിടുകയാണ്. കേന്ദ്രനയമാണ് പ്രതിസന്ധിയുടെ മൂലകാരണം. റബ്ബർ കർഷകരെ സഹായിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി റബ്ബർ സബ്സിഡിക്കുള്ള ബജറ്റ് വിഹിതം 600 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

8. വീണ്ടും വിഷയത്തിലേയ്ക്ക് വന്നാൽ കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മേൽപ്പറഞ്ഞവയേക്കാൾ ഗുരുതരമായ ഭീഷണി ഇന്ത്യയുടെ ഫെഡറൽ-ധനവ്യവസ്ഥയിൽ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭരണഘടനയുടെ ആത്മാവിന് നിരക്കാത്ത മാറ്റമാണ്. അധികാര കേന്ദ്രീകരണവും സംസ്ഥാനങ്ങളോടുള്ള, വിശേഷിച്ച് കേരളത്തോടുള്ള അവഗണനയും മുൻപൊരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത തരത്തിൽ വർദ്ധിച്ചിരിക്കുകയാണ്.

9. സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് വീതംവച്ച് നൽകേണ്ട ഡിവിസിബിൾ പൂളിൽ നിന്നും പത്താം ധനകാര്യ കമ്മീഷന്റെ കാലത്ത് കേരളത്തിന് ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത് 3.875 ശതമാനം വിഹിതമായിരുന്നു. പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷന്റെ കാലമായപ്പോൾ അത് 1.925 ശതമാനമായി കുറഞ്ഞു. ഇതിലൂടെ പതിനായിരക്കണക്കിന്

കോടി രൂപയുടെ വെട്ടിക്കുറവാണ് കേരളത്തിന്റെ വരുമാനത്തിൽ വർഷംതോറും കേന്ദ്രം വരുത്തുന്നത്. റവന്യൂ കമ്മി ഗ്രാന്റിൽ കേന്ദ്രം കുറവ് വരുത്തിയതുമൂലം ഏകദേശം 6700 കോടി രൂപയുടെ കുറവുണ്ടായി.

10. ജി.എസ്.ടി നഷ്ടപരിഹാരം അവസാനിച്ചതിന്റെ ഫലമായി നടപ്പുവർഷം ഏകദേശം 7,000 കോടി രൂപയുടെ കുറവാണുണ്ടായത്. പബ്ലിക് അക്കൗണ്ട് കടബാധ്യതയായി കണക്കാക്കിയ കേന്ദ്രനയം കാരണം ഒരു വർഷം ഏകദേശം 10,000 കോടി രൂപയുടെ വരുമാന നഷ്ടമാണ് ഉണ്ടാകുന്നത്.

11. കിഫ്ബി, സോഷ്യൽ സെക്യൂരിറ്റി പെൻഷൻ കമ്പനി തുടങ്ങി ബജറ്റിന് പുറത്ത് ധനം സമാഹരിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ബാധ്യതയെ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ബാധ്യതയായി പരിഗണിക്കും എന്ന നിലപാടും നമ്മുടെ കടമെടുക്കാനുള്ള ശേഷിയെ പരിമിതപ്പെടുത്തുകയാണ്. ഈ വകയിലും 3100 കോടി രൂപയുടെ കുറവുണ്ടാവും. വിപണിയിൽ നിന്നുള്ള കടമെടുപ്പ് പരിധിയിൽ കുറവ് വരുത്തിയതുമൂലം വിഭവസമാഹരണത്തിൽ ഏകദേശം 4000 കോടി രൂപയുടെ കുറവാണുണ്ടായത്.

12. കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളുടെ വീതംവയ്പ്പിലും കേരളം അവഗണിക്കപ്പെടുകയാണ്. ഈ സാഹചര്യത്തെ കേരളജനതയോട് കൂറുള്ള ആർക്കെങ്കിലും ന്യായീകരിക്കാനാവുമോ? ഈ അവഗണനയെ

ആഘോഷിക്കുന്നവർ ആരുടെ പക്ഷത്താണ് നിൽക്കുന്നത്? ഈ സാഹചര്യത്തിലും സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലസൗകര്യ വികസനത്തിനും ഉല്പാദനമേഖലയിലേയും സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മേഖലയിലേയും ചെലവുകൾക്കും യാതൊരു മുടക്കവും വരുത്തിയിട്ടില്ല എന്നുമാത്രമല്ല, സർക്കാർ ജീവനക്കാരുടെ ശമ്പളവും പെൻഷനും പരിഷ്കരിച്ച എന്നതും സവിശേഷമായി ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട സംഗതിയാണ്. 2020-21-ൽ ശമ്പളവും പെൻഷനും നൽകാനായി വേണ്ടിവന്നത് 46,754 കോടി രൂപയായിരുന്നെങ്കിൽ 2021-22-ലെത്തിയപ്പോൾ അത് 71,393 കോടി രൂപയായി ഉയർന്നു. ഇതിലൂടെ മാത്രം 24,000 കോടിയോളം രൂപയുടെ അധിക ഉത്തരവാദിത്വമാണ് സർക്കാർ ഏറ്റെടുത്തത്. ഇതുകൂടാതെ കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-യിലെ പെൻഷനടക്കമുള്ള ചെലവുകൾക്കായി ഈ സർക്കാർ അധികാരത്തിൽ വന്നതിനുശേഷം 3376.88 കോടി രൂപ അനുവദിച്ച് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. നടപ്പ് സാമ്പത്തികവർഷം 1325.77 കോടി രൂപയാണ് അനുവദിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഒരു വശത്ത് മുമ്പെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ലാത്തത്ര ഭീമമായ വിഭവശോഷണവും മറുവശത്ത് അധികമായി ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വന്ന ചെലവ് ബാധ്യതയും. ഇത് രണ്ടും ചേർത്തുവായിച്ചാണ് സർക്കാരിന്റെ ധനഞെരുക്കത്തെ സമഗ്രമായി വിലയിരുത്തേണ്ടത്.

13. 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷം നടപ്പ് വർഷത്തേക്കാൾ വലിയ ധനഞെരുക്കമാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. അതിനുകാരണം റവന്യൂ കമ്മി ഗ്രാന്റ് ഇനത്തിൽ 2022-23-നെ അപേക്ഷിച്ച് ഉണ്ടാകാൻ പോകുന്ന

8,400 കോടി രൂപയുടെ കുറവും GST നഷ്ടപരിഹാരം നിർത്തലാക്കിയ വകയിൽ നഷ്ടപ്പെടുന്ന ഏകദേശം 5700 കോടി രൂപയും കടപരിധിയിലെ കുറവുമൂലമുണ്ടാകുന്ന ഏകദേശം 5000 കോടി രൂപയുടെ വിഭവനഷ്ടവും അടുത്ത വർഷം കിഫ്ബിയും പെൻഷൻ കമ്പനിയും എടുക്കാൻ സാധ്യതയുള്ള കടവും കൂടി കടമെടുപ്പ് പരിധിയിൽ കുറയുന്നതുമൊക്കെയാണ്. സംസ്ഥാനം സാമ്പത്തിക ആഘാതത്തിൽനിന്നും കരകയറി വളർച്ചയുടെ പാതയിൽ എത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ ഈ ധനനയം വളർച്ചയെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കും.

14. സംസ്ഥാനം ഇപ്പോൾ നേരിടുന്നത് ഒരു ഹാർഡ് ബജറ്റ് പ്രതിബന്ധമാണ് (Hard Budget Constraint) എന്നത് നാം മനസ്സിലാക്കണം. കേന്ദ്രം നിശ്ചയിക്കുന്ന ഒട്ടും അയവില്ലാത്തതും കർശനവുമായ പരിധിക്കപ്പുറം കടക്കാൻ ഇന്നത്തെ നിലയിൽ സംസ്ഥാനത്തിന് കഴിയില്ല. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നികുതി അധികാരങ്ങൾ പരിമിതമാണ്. വായ്പാ പരിധിയും കർശനമായി നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സ്ഥിതിവിശേഷം കക്ഷിരാഷ്ട്രീയ ഭേദമന്യേ മനസ്സിലാക്കി മുന്നോട്ടുപോകാൻ കഴിയണം.

15. കേന്ദ്രത്തിന്റെ വായ്പയോടുള്ള യാഥാസ്ഥിതിക സമീപനം കേരളം എന്തിന് അംഗീകരിക്കണം എന്ന് ചോദിക്കുന്നവരുണ്ട്. കൂടുതൽ വായ്പ എടുക്കുന്നതിനുള്ള സാമ്പത്തിക-ധനകാര്യ സ്ഥിതി കേരളത്തിനുണ്ട് എന്നത് വാസ്തവമാണ്. കേരളം കടക്കെണിയിലല്ല. വായ്പയോടുള്ള

ഞങ്ങളുടെ സമീപനത്തിൽ ഒരു മാറ്റവും വന്നിട്ടില്ല. രാജ്യത്തെ ജനങ്ങൾ മിച്ചം പിടിച്ച് സമ്പാദിച്ച് ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്ന പണത്തിൽ നിന്നും കിട്ടാക്കടം വരുത്തുന്ന കോർപ്പറേറ്റുകൾക്ക് മാത്രമേ വായ്പ നൽകാവൂ എന്ന അഭിപ്രായം ഞങ്ങൾക്കില്ല. കൂടുതൽ വായ്പയെടുത്ത് കൂടുതൽ വികസന ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്താൻ കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾക്ക് കഴിയണം എന്നത് തന്നെയാണ് അഭിപ്രായം. പക്ഷേ കേന്ദ്ര സർക്കാർ യാഥാസ്ഥിതിക നിലപാടിൽ അയവ് വരുത്താൻ തയ്യാറല്ല.

16. കേന്ദ്ര സർക്കാർ അടിച്ചേൽപ്പിക്കുന്ന ധനകാര്യ യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തെ കേരളത്തിന്റെ ബദൽ വികസന മാതൃക നേരിടുന്ന ഏറ്റവും വലിയ വെല്ലുവിളിയായാണ് സർക്കാർ കാണുന്നത്. പക്ഷേ, കേന്ദ്രം ഉയർത്തുന്ന പ്രതിബന്ധങ്ങൾ കണ്ട് കേരളത്തിന്റെ ബദലിനെയോ അതിന്റെ നന്മകളെയോ വഴിയിലുപേക്ഷിക്കാൻ ഞങ്ങൾ തയ്യാറല്ല. പ്രതിസന്ധികളെ അഭിമുഖീകരിക്കാതെയല്ല കേരളം ഇതുവരെയെത്തിയത്. ജാതി-ജന്മി-നാടുവാഴി മേധാവിത്വത്തെയും കോളനിവാഴ്ചയെയും നേരിട്ട പാരമ്പര്യം ഈ നാടിനുണ്ട്. ധനകാര്യ ഇടം വെട്ടിച്ചുരുക്കപ്പെടുന്ന ഈ പുതിയ സാഹചര്യത്തെ അതിജീവിക്കാൻ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ധനകാര്യ-വികസന-ആസൂത്രണ സമീപനത്തിൽ കാതലായ മാറ്റം ആവശ്യമാണ്.

17. ഒരു ത്രിതല നയമാണ് സർക്കാർ ഇക്കാര്യത്തിൽ സ്വീകരിക്കുക. ഒന്ന്: ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ ഫെഡറൽ മൂല്യങ്ങളെ തകർക്കുന്നതും

സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ധനകാര്യ ഇടം വെട്ടിച്ചുരുക്കുന്നതുമായ നയങ്ങൾക്കെതിരെ യോജിച്ച ചെറുത്തുനിൽപ്പ് സംഘടിപ്പിക്കും. വിവിധ സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളെ സഹകരിപ്പിച്ച് ഫെഡറൽ മൂല്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കും.

18. രണ്ട്: നികുതി-നികുതിയേതര വരുമാനം പരമാവധി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനവും ആളോഹരി വരുമാനവും വർദ്ധിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ അത് സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ വരുമാനത്തിൽ പൂർണ്ണമായും പ്രതിഫലിക്കുന്നില്ല. കാരണം, സംസ്ഥാനത്തിന്റെ നികുതി അധികാരം പരിമിതമായതാണ്. സമ്പത്തുള്ളവരിൽനിന്നും നികുതി പിരിക്കാനുള്ള അധികാരം കേന്ദ്രത്തിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. നികുതി-നികുതിയേതര വരുമാനം ശേഖരിക്കാനുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പരിമിതമായ അധികാരം പരമാവധി കാര്യക്ഷമമായി ഉപയോഗിക്കും. നികുതിഭരണം കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാന ജി.എസ്.ടി. വകുപ്പിനെ സമഗ്രമായി പുനഃസംഘടിപ്പിച്ചു. രാജ്യത്ത് നികുതി വകുപ്പിനെ ശാസ്ത്രീയമായി പുനഃസംഘടിപ്പിച്ച ആദ്യ സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. നികുതി ഭരണത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തവും ജാഗ്രതയും പരമാവധിയാക്കുന്നതിന് സർക്കാർ ശ്രമിക്കും. നികുതി നിർദ്ദേശങ്ങളിലേയ്ക്ക് പിന്നീട് വരാം.

19. മൂന്ന്: ഹാർഡ് ബജറ്റ് പ്രതിബന്ധത്തിന്റെ പ്രശ്നത്തെ നേരിടാൻ സ്വീകരിക്കുന്ന മൂന്നാമത്തെ മാർഗ്ഗം വിഭവങ്ങളുടെ ഏറ്റവും

കാര്യക്ഷമമായ ഉപയോഗം ഉറപ്പാക്കുക എന്നതാണ്. ജനസംഖ്യാനുപാതികമായി നോക്കുമ്പോൾ വളരെ സുസജ്ജമായ ഭരണസംവിധാനമാണ് കേരളത്തിനുള്ളത്. ജീവനക്കാരുടെ എണ്ണം, ഓഫീസ് സൗകര്യങ്ങൾ, വാഹനങ്ങളുടെ ലഭ്യത, മറ്റ് പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയിലെല്ലാം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്ഥിതി മെച്ചപ്പെട്ടതാണ്. ബൃഹത്തായ ഈ സംവിധാനത്തിന്റെ കാര്യക്ഷമതയും ഉൽപ്പാദനക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് കൂടുതൽ വികസന-ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുക എന്ന വെല്ലുവിളി ഏറ്റെടുക്കുകയും ഭരണ സംവിധാനത്തെ വിജ്ഞാന സമൂഹത്തിന് ചേർന്ന വിധത്തിൽ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. വിവര സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ ഉപയോഗം ഭരണ സംവിധാനത്തിന്റെ കാര്യക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ കേരളത്തിലുണ്ട്. സർക്കാർ സേവനങ്ങൾ ഓൺലൈനായി ലഭ്യമാക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള പരിഷ്കാരങ്ങൾ വ്യാപകമാക്കും. സർവ്വകലാശാലകൾ, ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങി വിജ്ഞാനോൽപ്പാദനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹകരണം ഇക്കാര്യത്തിൽ ഉറപ്പാക്കും.

20. ബജറ്റിൽ സർക്കാർ ചെലവായി കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്ന അടങ്കൽ തുകയുടെ വിനിയോഗത്തിലെ കാര്യക്ഷമത കേവലം 5% കണ്ട് ഉയർത്താൻ കഴിഞ്ഞാൽത്തന്നെ അതുണ്ടാക്കുന്ന നേട്ടം പലമടങ്ങായിരിക്കും. വിഭവ പരിമിതി നേരിടുന്ന സന്ദർഭത്തിലാണ്

ഇത്തരത്തിൽ കാര്യക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ നാം പരിശ്രമിക്കേണ്ടത്. ഇതിലേയ്ക്കായി മൂന്ന് പ്രധാന പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ നടത്തുകയാണ്.

I. ഭരണത്തിലെ കാര്യക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ ഏജൻസികൾ തമ്മിൽ ആരോഗ്യകരമായ മത്സരം നടക്കേണ്ടതുണ്ട്. ലഭ്യമായ ബജറ്റ് വകയിരുത്തലിനുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ട് കൂടുതൽ ക്ഷേമ-വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ മികച്ച രീതിയിൽ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള പ്രോജക്ടുകൾക്ക് ധനസഹായം നൽകുന്നതിന് 100 കോടി രൂപ ഈ വർഷത്തേയ്ക്ക് നീക്കിവയ്ക്കുന്നു. ഏറ്റവും മികച്ച പ്രൊപ്പോസലുകൾ തെരഞ്ഞെടുത്ത് സഹായം അനുവദിക്കും.

II. പദ്ധതി ചെലവ് വിലയിരുത്തുന്നതിനായി വളരെ വിജയകരമായി ഉപയോഗിച്ചുവരുന്ന പ്ലാൻ സ്പേസ് സംവിധാനത്തിന്റെ പുതിയ എഡിഷനിൽ സർക്കാർ വകുപ്പുകളുടെ/സ്ഥാപനങ്ങളുടെ കാര്യക്ഷമത/ഉൽപ്പാദനക്ഷമത കൂടി താരതമ്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സംവിധാനമുണ്ടാകും. സർക്കാർ ചെലവാക്കുന്ന പണത്തിന് ആനുപാതികമായ പ്രയോജനം ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയാണ് ലക്ഷ്യം. സർക്കാർ ഏജൻസികളുടെ കാര്യക്ഷമത താരതമ്യം ചെയ്യുന്ന ഇന്ത്യയിലെ തന്നെ ആദ്യത്തെ ഉദ്യമമായിരിക്കും ഇത്. പ്ലാൻ സ്പേസിന്റെ അധികച്ചെലവിലേയ്ക്ക് ഒരു കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

III. സർക്കാർ വകുപ്പുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും വാർഷിക റിപ്പോർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്ന പതിവ് ഏറെക്കുറെ നിലച്ച മട്ടാണ്. അത് പുനഃസ്ഥാപിക്കും. കൃത്യമായ രീതിശാസ്ത്രം അവലംബിച്ച് വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കുന്നത് ഭരണത്തിന്റെ കാര്യക്ഷമത ഉയർത്താൻ ഏറെ സഹായകരമാകും. വാർഷിക റിപ്പോർട്ടിന്റെ മാതൃകയും രീതിശാസ്ത്രവും നിശ്ചയിച്ച് പരിശീലനപരിപാടികൾ നടത്താൻ ഐ.എം.ജി.-യെ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്നു. ഈ മൂന്ന് നടപടികളും സർക്കാർ വകുപ്പുകളുടെ ജനങ്ങളോടുള്ള ഉത്തരവാദിത്വവും സുതാര്യതയും ഉറപ്പാക്കാൻ സഹായിക്കും.

21. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ചെലവുകളിൽ അധികവും അത്യാവശ്യ ചെലവുകളാണ് എന്നതുകൊണ്ട് ചെലവ് ചുരുക്കൽ അത്ര എളുപ്പമല്ല. ശമ്പളം, പെൻഷൻ, പലിശ, കടംതിരിച്ചടവ് തുടങ്ങിയവയൊക്കെ അത്യാവശ്യ ചെലവുകളാണ്. വികസന-ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും വലിയ വെട്ടിക്കുറവ് പ്രായോഗികമല്ല. പക്ഷേ, ചില മേഖലകളിൽ ചെലവ് കുറയ്ക്കൽ സാധ്യമാണ്. നിരന്തരം നവീകരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു സർക്കാരിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പുതിയ തസ്തികകളും ചെലവിനങ്ങളും ഉണ്ടാകുക സ്വാഭാവികമാണ്. ഒപ്പം ചെലവിനങ്ങളുടെയും തസ്തികകളുടെയും കാലഹരണപ്പെടലും നടക്കുന്നുണ്ട്. തസ്തികകളുടെ പുനർവിന്യാസമുൾപ്പെടെ കാലഹരണപ്പെട്ട ചെലവിനങ്ങൾ സ്വമേധയാ ഒഴിവാക്കാൻ

മുൻകയ്യെടുക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പുതിയ വകയിരുത്തലുകളിൽ പ്രത്യേക പരിഗണന തുടർവർഷങ്ങളിൽ നൽകും.

22. വിഭവ പരിമിതിയെ മറികടക്കുന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും സ്വീകാര്യമായ ഒരു മാർഗ്ഗം വിഭവവിനിയോഗത്തിന്റെ കാര്യക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുകയാണ്. ഇത് സർക്കാരിൽ മാത്രമല്ല, സമ്പദ്ഘടനയിൽ മൊത്തത്തിൽ സംഭവിക്കുന്ന കാര്യമാണ്. അതിനുള്ള വഴി സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അറിവുള്ളടക്കം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയാണ്. കേരളത്തെ വിജ്ഞാന സമൂഹമായി മാറ്റുക എന്ന ഇടതുപക്ഷ ജനാധിപത്യമുന്നണി സർക്കാരിന്റെ നയം മേൽപ്പറഞ്ഞ കാഴ്ചപ്പാടിൽ അധിഷ്ഠിതമാണ്. വിജ്ഞാന സമൂഹം എന്ന ലക്ഷ്യം മുൻനിർത്തി 2023-24-ലേയ്ക്കുള്ള ബജറ്റിൽ നവീനമായ ഒരു ചുവടുവയ്പ്പ് നടത്തുകയാണ്. ഈ വർഷത്തെ ബജറ്റിനോടൊപ്പം ഒരു R&D ബജറ്റ് കൂടി അവതരിപ്പിക്കുകയാണ്. പുതിയതും പഴയതുമായ വിജ്ഞാനത്തെ സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഉൾച്ചേർത്തുകൊണ്ടാണ് സാമ്പത്തിക വളർച്ച കൈവരിക്കുന്നത്. ഉൽപ്പാദന മേഖലയിൽ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ ഉപയോഗം ഉറപ്പാക്കുന്നതിൽ R&D-യ്ക്ക് വലിയ പങ്കുണ്ട്. ഇത് മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടാണ് R&D ബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നത്.

23. ഈ കാലഘട്ടത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾ ഉൾക്കൊണ്ടുകൊണ്ട് കേരളത്തെ കൂടുതൽ ശക്തമായി മുന്നോട്ടുനയിക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വമാണ് എൽ.ഡി.എഫ് സർക്കാർ ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ളത്. ജനങ്ങളുടെ ജീവിത നിലവാരം കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെടുത്താനും സുസ്ഥിരവും

ആധുനികവുമായ ഒരു നവകേരളം സൃഷ്ടിക്കാനുമുള്ള ഇടതുമുന്നണിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിലൂന്നിക്കൊണ്ടാണ് ബജറ്റ് തയ്യാറാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. അതിനനുയോജ്യമായ നിർദ്ദേശങ്ങളും ആശയങ്ങളും അവതരിപ്പിക്കാനും നടപ്പിൽ വരുത്താനുമാണ് ഈ ബജറ്റിലൂടെ ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത്.

ഭാഗം II

24. കേരള വികസന അനുഭവം ലോകം ശ്രദ്ധയോടെ വീക്ഷിക്കുന്ന ഒരു മാതൃകയാണ്. ജീവിത നിലവാരത്തിലും മാനവവികസന സൂചികകളിലും വികസിത രാജ്യങ്ങളോടൊപ്പമാണ് കേരളത്തിന്റെ സ്ഥാനം. സുസ്ഥിരവും സമഗ്രവുമായ ഒരു വികസന രീതി പതിറ്റാണ്ടുകളായി കേരളത്തിലുണ്ട്. രാജ്യത്തെ ശരാശരി ആളോഹരി വരുമാനത്തിന്റെ ഒന്നരമടങ്ങിലധികമാണ് ഇപ്പോൾ കേരളത്തിന്റെ ആളോഹരി വരുമാനം.

25. കേരളീയ സമൂഹം അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രശ്നങ്ങളിലൊന്ന് ജനസംഖ്യാ ഘടനയിൽ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന മാറ്റമാണ്. 2021-ലെ കണക്കുകൾ പ്രകാരം ജനസംഖ്യയുടെ 16.5 ശതമാനം പേർ 60 വയസ്സ് പിന്നിട്ടവരാണ്. 2031-ഓടുകൂടി ഇത് 20 ശതമാനം കവിയുമെന്ന് കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. അതേസമയം സംസ്ഥാനത്തെ ജനന നിരക്ക് കുറയുകയുമാണ്. 1980-കളിലും 1990-കളിലും ശരാശരി 6.5 ലക്ഷവും 5.3 ലക്ഷവും കുട്ടികൾ ജനിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ 2021-ൽ അത് 4.6 ലക്ഷം മാത്രമാണ്. 2031-ഓടുകൂടി ജനന നിരക്ക് 3.6 ലക്ഷത്തിലേയ്ക്ക് താഴം

എന്നാണ് ജനസംഖ്യാ ശാസ്ത്രജ്ഞൻമാരുടെ കണക്കുകൂട്ടൽ. അതായത് സമൂഹത്തിലെ പുതിയ തലമുറയും മുതിർന്ന പൗരന്മാരും തൊഴിൽ സേനയും തമ്മിലുള്ള അനുപാതത്തിൽ ഘടനാപരമായ മാറ്റം സംഭവിക്കും. പൊട്ടൻഷ്യൽ സപ്പോർട്ട് റേഷ്യോ 4.5-ൽ നിന്ന് 3.4-ലേയ്ക്കും 2.3-ലേയ്ക്കും കുറയാം. ആശ്രിത ജനസംഖ്യാനുപാതം ഏറ്റവും കൂടുതലുള്ള സംസ്ഥാനമായി കേരളം മാറിയേക്കാം. ഈ സ്ഥിതിവിശേഷത്തെക്കുറിച്ച് ശാസ്ത്രീയമായി പഠിക്കാനും ഭാവിയെ മുന്നിൽ കണ്ടുള്ള നയരൂപീകരണം സാധ്യമാക്കാനുമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

26. ജനസംഖ്യാ ഘടനയിലെ ഈ മാറ്റവും മടങ്ങിയെത്തുന്ന പ്രവാസികളുടെ പുനരധിവാസവുമുൾപ്പടെ കേരളം ഇന്ന് നേരിടുന്നത് രണ്ടാം തലമുറ വികസന പ്രശ്നങ്ങളാണ്. രാജ്യത്തെ പൊതുവിഭവങ്ങൾ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കിടയിൽ ഇപ്പോഴും വീതംവയ്ക്കുന്നത് ഒന്നാം തലമുറ വികസന സൂചികകളെ ആസ്പദമാക്കിയാണ്. ഇതുമൂലം കേരളത്തിന് അർഹമായ കേന്ദ്രവിഹിതം നിഷേധിക്കപ്പെടുകയാണ്. നാം കൈവരിച്ച മാനവ വികസനം നമ്മുടെ അയോഗ്യതയായി മാറുന്ന സാഹചര്യമാണ്. സംസ്ഥാനം നേരിടുന്ന സവിശേഷമായ പ്രശ്നങ്ങൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള പരിഗണന കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളിൽ നൽകണമെന്ന ആവശ്യമാണ് കേന്ദ്രസർക്കാരിനോട് കേരളം ഉന്നയിച്ചിട്ടുള്ളത്.

27. കേരളത്തിൽനിന്ന് വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും തൊഴിലെടുക്കുന്നതിനുമായി വിദേശത്ത് പോകുന്ന ചെറുപ്പക്കാർ അവിടെ സ്ഥിരതാമസമാക്കുന്ന സ്ഥിതിവിശേഷം വ്യാപകമായുണ്ട്. ഇതുമൂലം തൊഴിലെടുക്കാൻ പര്യാപ്തരായ യുവജനങ്ങൾ കേരളത്തിൽ കുറയുകയാണ്.

28. സ്കൂൾ-കോളേജ്-സർവ്വകലാശാലാ തലങ്ങളിലെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി സർക്കാർ വലിയ മൂലധനമാണ് ഓരോ വിദ്യാർത്ഥിക്കുവേണ്ടിയും ചെലവഴിക്കുന്നത്. കേരളത്തിലെ സ്കൂളുകളിൽ ഏറ്റവും മെച്ചപ്പെട്ട വിദ്യാർത്ഥി- അധ്യാപക അനുപാതമാണുള്ളത്. ഒരു വർഷം ഒരു സ്കൂൾ വിദ്യാർത്ഥിക്കുവേണ്ടി സർക്കാർ മുടക്കുന്നത് ഏകദേശം 50,000 രൂപയാണ്. ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ രംഗത്ത് ഇതിന്റെ പലമടങ്ങ് ചെലവഴിക്കുന്നുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ വലിയ നിക്ഷേപം നടത്തി സർക്കാർ പ്രാപ്തരാക്കുന്ന യൗവ്വനങ്ങളെ പരമാവധി നമ്മുടെ നാട്ടിൽ തന്നെ നിലനിർത്താനും തൊഴിലൊരുക്കാനും കഴിയുന്ന അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കണം. കൂടാതെ ആധുനിക തൊഴിലുകളിൽ ഏർപ്പെടുന്നവരെ കേരളത്തിന് പുറത്തുനിന്നും സംസ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് ആകർഷിക്കാനും കഴിയും.

29. അതിശൈത്യവും അത്യുഷ്ണവുമെല്ലാമുള്ള പല വിദേശ രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായി വർഷം മുഴുവൻ സമതുലിതമായ കാലാവസ്ഥയാണ് കേരളത്തിനുള്ളത്. മെച്ചപ്പെട്ട തൊഴിലവസരങ്ങളും ജീവിത സൗകര്യങ്ങളും ലഭ്യമാക്കിയാൽ മലയാളികൾ ജീവിക്കാൻ തെരഞ്ഞെടുക്കുക നമ്മുടെ നാട് തന്നെയാകും. യുവതലമുറയെ

കേരളത്തിൽത്തന്നെ നിലനിർത്താനും അവർക്ക് ആധുനികവും അനുയോജ്യവുമായ തൊഴിലവസരങ്ങൾ നൽകാനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളൊരുക്കാനുംവേണ്ട നടപടികൾ ത്വരിതപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. നവകേരളം ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത് ഇത്തരം മുൻഗണനകളാണ്.

30. വിജ്ഞാനത്തെ ഉൽപ്പാദനവുമായി ബന്ധിപ്പിക്കാനും അതുവഴി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കാനുമുള്ള നിരവധി പദ്ധതികളാണ് കഴിഞ്ഞ ബജറ്റിലുണ്ടായിരുന്നത്. ശാസ്ത്രസാങ്കേതിക രംഗത്തെ ഏറ്റവും പുതിയ മാറ്റങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന നിരവധി സുപ്രധാന പദ്ധതികൾക്ക് തുടക്കം കുറിക്കാൻ നമുക്ക് കഴിഞ്ഞു.

31. ഗ്രാഫീൻ സംബന്ധിച്ച് ഗവേഷണ പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനായി സ്ഥാപിച്ച ഇന്ത്യ ഇന്നവേഷൻ സെന്റർ ഫോർ ഗ്രാഫീൻ-ന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പുരോഗമിക്കുകയാണ്. 2023 സെപ്റ്റംബറോടുകൂടി സെന്ററിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരംഭിക്കാൻ കഴിയും. കേരള ഡിജിറ്റൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയെയും സി-മെറ്റിനെയും നിർവ്വഹണ ഏജൻസികളും ടാറ്റ സ്റ്റീൽ ലിമിറ്റഡിനെ വ്യാവസായിക പങ്കാളിയുമാക്കി കേരള സർക്കാരിന്റെയും കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെയും സംയുക്താഭിമുഖ്യത്തിലാണ് സ്ഥാപനം പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ഗ്രാഫീൻ എക്കോ സിസ്റ്റവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഗവേഷണ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി മാഞ്ചസ്റ്റർ യൂണിവേഴ്സിറ്റി, ഓക്സ്ഫോർഡ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി, സീഗൻ യൂണിവേഴ്സിറ്റി ജർമ്മനി തുടങ്ങിയ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി കേരള ഡിജിറ്റൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റി MoU ഒപ്പിട്ടു. 86.41 കോടി രൂപ ചെലവ് വരുന്ന പദ്ധതിയ്ക്ക്

ഭരണാനുമതി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഈ വർഷം പദ്ധതി വിഹിതമായ 6 കോടി രൂപ ഉൾപ്പെടെ 10 കോടി രൂപ കൂടി സെന്ററിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി വകയിരുത്തുന്നു.

32. കഴിഞ്ഞ ബജറ്റിൽ 1000 കോടി രൂപ ചെലവിൽ മൂന്ന് സയൻസ് പാർക്കുകളും ഒരു ഡിജിറ്റൽ സയൻസ് പാർക്കും സ്ഥാപിക്കുമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നു. അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നിർവ്വഹണ ഏജൻസിയായി കേരള ഡിജിറ്റൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയെ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഡിജിറ്റൽ സയൻസ് പാർക്കിനായി തിരുവനന്തപുരം ടെക്നോപാർക്ക് ഫേസ് -4 ൽ 13.65 ഏക്കർ സ്ഥലം കണ്ടെത്തുകയുണ്ടായി. കെട്ടിട നിർമ്മാണം പൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ ഡിജിറ്റൽ സയൻസ് പാർക്ക് പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനായി ടെക്നോപാർക്ക് ക്യാമ്പസിൽ തന്നെ 10,000 ചതുരശ്ര അടി സ്ഥലം കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. 2023 മേയ് മാസത്തോടെ ഡിജിറ്റൽ സയൻസ് പാർക്ക് പ്രവർത്തനമാരംഭിക്കും. എഡിൻബറോ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുമായി ഡിജിറ്റൽ സയൻസ് പാർക്ക് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി ഡിജിറ്റൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റി MoU ഒപ്പുവച്ചിട്ടുണ്ട്.

33. വ്യവസായ പാർക്കുകൾ, അഗ്രി പാർക്കുകൾ, വർക്ക് നിയർ ഹോം പദ്ധതികൾ തുടങ്ങിയവ ആരംഭിക്കാനുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ പുരോഗമിക്കുകയാണ്. സ്വകാര്യ മൂലധനം ഉപയോഗിക്കുന്ന വ്യവസായ പാർക്കുകളും താമസിയാതെ ആരംഭിക്കും. ഐ.ടി രംഗത്ത് കൂടുതൽ പദ്ധതികൾ നടപ്പിൽവരികയാണ്. പുതിയ പാർക്കുകൾക്കുള്ള സ്ഥലം

കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും നടന്നുവരികയാണ്. കണ്ണൂർ ഐ.ടി. പാർക്കിന്റെ നിർമ്മാണം ഈ വർഷം തന്നെ ആരംഭിക്കാൻ കഴിയും.

34. കേരളത്തിൽ ന്യൂട്രാസ്യൂട്ടിക്കൽസ് രംഗത്ത് ഒരു മികവിന്റെ കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രഖ്യാപനം കഴിഞ്ഞ ബജറ്റിൽ നടത്തിയിരുന്നു. അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രോജക്ട് റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കാൻ 25 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിച്ചിരുന്നു. പദ്ധതിയുടെ പ്രോജക്ട് റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറായിട്ടുണ്ട്. രാജീവ് ഗാന്ധി സെന്റർ ഫോർ ബയോടെക്നോളജിയുടെ പിന്തുണയോടെയും പങ്കാളിത്തത്തോടെയും തിരുവനന്തപുരത്തെ ബയോ 360 ലൈഫ് സയൻസസ് പാർക്കിൽ കോർ സെന്റർ ഓഫ് എക്സലൻസും ന്യൂട്രാ എന്റർപ്രൈസസ് ഡിവിഷനും സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിയുടെ ആദ്യഘട്ടത്തിനായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

35. കഴിഞ്ഞ ബജറ്റിൽ പ്രഖ്യാപിച്ച മൈക്രോ ബയോം മികവിന്റെ കേന്ദ്രം പദ്ധതിയുടെ പ്രോജക്ട് റിപ്പോർട്ട് പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ട്. കേരള സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽ ഫോർ സയൻസ് ടെക്നോളജി ആൻഡ് എൻവയോൺമെന്റിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ രാജീവ് ഗാന്ധി സെന്റർ ഫോർ ബയോ ടെക്നോളജിയുടെ പിന്തുണയോടും പങ്കാളിത്തത്തോടും കൂടി തിരുവനന്തപുരം തോന്നയ്ക്കൽ ലൈഫ് സയൻസ് പാർക്കിൽ കേന്ദ്രം നിലവിൽ വരും. ഇതിനായി 10 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

36. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര ഉത്പാദനവും, വ്യവസായ കാർഷിക മേഖലകളും മെച്ചപ്പെടുത്താനുള്ള ക്രിയാത്മകമായ നടപടികളാണ് സർക്കാർ സ്വീകരിക്കുന്നത്. ആ ദിശയിൽ മുന്നേറാനാണ് പുതിയ പദ്ധതികളിലൂടെ ശ്രമിക്കുന്നത്.

മേക്ക് ഇൻ കേരള

37. കേരളത്തിൽ ആഭ്യന്തര ഉൽപ്പാദനവും തൊഴിൽ/സംരംഭക/ നിക്ഷേപ അവസരങ്ങളും വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ സർവ്വസൗകര്യങ്ങളും ഒരുക്കി ബൃഹത്തായ ഒരു മേക്ക് ഇൻ കേരള പദ്ധതി വികസിപ്പിക്കും. മേക്ക് ഇൻ കേരളയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിശദമായ ഒരു പഠനം സെന്റർ ഫോർ ഡെവലപ്മെന്റ് സ്റ്റഡീസ് നടത്തിയിരുന്നു. റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം 2021-22-ൽ കേരളത്തിലേയ്ക്ക് ഏകദേശം 1,28,000 കോടി രൂപയുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങളാണ് ഇറക്കുമതി ചെയ്തത്. ഇതിൽ 92 ശതമാനവും ഇതര സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നുമായിരുന്നു. ഇക്കാലയളവിൽ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ കയറ്റുമതി ഏകദേശം 74,000 കോടി രൂപയുടേതായിരുന്നു. ഇതിൽ 70 ശതമാനവും ഇതര സംസ്ഥാനങ്ങളിലേയ്ക്കായിരുന്നു. കേരളത്തിന്റെ വ്യാപാരക്കമ്മി വളരെ ഉയർന്നതാണെന്നാണ് ഇതിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കേണ്ടത്. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന ഉൽപ്പന്നങ്ങളിൽ തദ്ദേശീയമായി ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻ സാധ്യതയുള്ളവ കണ്ടെത്തുകയാണ് പഠനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. ഉൽപ്പാദനക്ഷമത, കൂലിചെലവ്, ലാഭം തുടങ്ങിയവ വിശകലനം ചെയ്ത് കേരളത്തിൽ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻ

സാധ്യതയുള്ള ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ കണ്ടെത്താനും ഉൽപ്പാദനത്തിന് പിന്തുണ നൽകാനുമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു. പദ്ധതിയുടെ രൂപീകരണത്തിൽ ബന്ധപ്പെട്ട സംരംഭക ഗ്രൂപ്പുകളുടെയും ശാസ്ത്രസാങ്കേതിക ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നുണ്ട്. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വ്യവസായവകുപ്പും ഇതര വകുപ്പുകളും ചേർന്ന് വിപുലമായ പ്രായോഗിക പദ്ധതി രൂപീകരിക്കും. കേരളത്തിലെ കാർഷിക-മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്ന കാർഷിക സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്കും മേക്ക് ഇൻ കേരളയിലൂടെ പിന്തുണ നൽകും. സംരംഭങ്ങൾക്കുള്ള മൂലധനം കണ്ടെത്താൻ പലിശയിളവ് ഉൾപ്പെടെയുള്ള സഹായങ്ങൾ അനുവദിക്കും.

38. 'മേക്ക് ഇൻ കേരള' പദ്ധതിയുമായി മുന്നോട്ടുപോകാൻ വലിയ ആത്മവിശ്വാസം നൽകുന്ന ഒട്ടേറെ ഘടകങ്ങൾ സംസ്ഥാനത്തിനുണ്ട്. അതിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടത് ഉൽപ്പന്നനിർമ്മാണ (Manufacturing) രംഗത്ത് ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പുതിയ ഉണർവ്വാണ്. കേരളത്തിലെ വ്യവസായ അന്തരീക്ഷത്തെക്കുറിച്ച് സംശയമുള്ളവർ ആഗോള പ്രശസ്തമായ ബ്ലഡ്ബാഗ് നിർമ്മാണ കമ്പനിയായ ടെറുമോപെൻപോളിന്റെ സ്ഥാപകനും മുൻ ഐ.എ.എസ്. ഉദ്യോഗസ്ഥനുമായ ശ്രീ. സി. ബാലഗോപാൽ അടുത്തിടെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ബിലോ ദി റഡാർ' എന്ന പുസ്തകം വായിക്കണം. കേരളം വ്യവസായ നിക്ഷേപത്തിന് യോജിച്ച സംസ്ഥാനമല്ല എന്ന വാദം തെറ്റാണെന്ന് തെളിയിക്കുകയാണ് പുസ്തകത്തിലൂടെ അദ്ദേഹം.

കഴിഞ്ഞ 20 വർഷത്തിനിടയ്ക്ക് കേരളത്തിൽ ആരംഭിക്കുകയും വലിയ വിജയം വരിക്കുകയും ചെയ്ത 50 കമ്പനികളുടെ അനുഭവം അദ്ദേഹം വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. വ്യവസായ സമൂഹം തരുന്ന ഈ സാക്ഷ്യത്തോടൊപ്പം വേണം സ്റ്റാർട്ട് അപ്പ് മിഷൻ നേടിയെടുത്ത ദേശീയ അന്തർദേശീയ അംഗീകാരത്തെ കാണാൻ. അതുപോലെ ആവേശകരമാണ് വ്യവസായ വകുപ്പിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സംഘടിപ്പിച്ച സംരംഭക വർഷത്തിന്റെ വിജയം.

39. വ്യവസായ വകുപ്പ് ഏറ്റെടുത്ത സംരംഭകവർഷം പദ്ധതി, സ്റ്റാർട്ടപ്പ് മിഷന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയോട് കേരളത്തിലെ യുവസംരംഭക സമൂഹം നടത്തുന്ന ആവേശകരമായ പ്രതികരണമാണ് മേക്ക് ഇൻ കേരള പോലെയുള്ള ഒരു ബൃഹത് പദ്ധതി ഏറ്റെടുക്കാൻ സർക്കാരിന് ആത്മവിശ്വാസം നൽകുന്നത്. മേക്ക് ഇൻ കേരളയ്ക്കായി പദ്ധതി കാലയളവിൽ 1000 കോടി രൂപ അധികമായി അനുവദിക്കും. ഈ വർഷം 100 കോടി രൂപ 'മേക്ക് ഇൻ കേരള'യ്ക്കായി നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

മിഷൻ 1000

40. 2022-23-ൽ 'സംരംഭകവർഷം പദ്ധതി' മികച്ച രീതിയിൽ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ ഒരു വർഷത്തിനിടെ ഒരു ലക്ഷത്തിലധികം സംരംഭങ്ങളാണ് സംസ്ഥാനത്ത് പുതുതായി

തുടങ്ങിയത്. സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിലുള്ള സംരംഭങ്ങളിൽനിന്ന് തെരഞ്ഞെടുത്ത 1000 സംരംഭങ്ങൾക്ക് 4 വർഷം കൊണ്ട് 1,00,000 കോടി രൂപ വിറ്റുവരവ് കൈവരിക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള ഒരു സ്കെയിൽ അപ്പ് പാക്കേജ് ഇതിനോടൊപ്പം പ്രഖ്യാപിക്കുകയാണ്.

വിഴിഞ്ഞം അന്താരാഷ്ട്ര തുറമുഖം

41. കേരളത്തിന്റെ വികസന ചക്രവാളത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു ഏടാണ് വിഴിഞ്ഞം അന്താരാഷ്ട്ര തുറമുഖം. വിഴിഞ്ഞത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ലോകത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട തുറമുഖങ്ങളുടെ മാതൃകയിൽ വൻ വികസന പദ്ധതികൾക്ക് സർക്കാർ തയ്യാറെടുക്കുകയാണ്. ലോകത്തിലെതന്നെ ഏറ്റവും വലിയ ട്രാൻസ്ഷിപ്പ്മെന്റ് കണ്ടെയിനർ തുറമുഖങ്ങളിലൊന്നായി വിഴിഞ്ഞത്തിന് മാറാൻ കഴിയും. സമുദ്രഗതാഗതത്തിലെ 30-40 ശതമാനം ചരക്കുനീക്കവും നടക്കുന്ന തിരക്കേറിയ സമുദ്രപാതയിലാണ് വിഴിഞ്ഞം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനും സമീപത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന രാജ്യങ്ങൾക്കും ചരക്കുകൾ കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട വാതായനമാണ് വിഴിഞ്ഞം തുറമുഖം. ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട നഗരങ്ങളും വ്യവസായ കേന്ദ്രങ്ങളും വളർന്നുവന്നത് ഇത്തരത്തിലുള്ള തുറമുഖങ്ങളോട് ചേർന്നാണ്. ദുബായ്, സിംഗപ്പൂർ, ഷാംഗ്ഹായ് ഉൾപ്പടെയുള്ള തുറമുഖ നഗരങ്ങളുടെ ഉദാഹരണം നമ്മുടെ മുന്നിലുണ്ട്. വിഴിഞ്ഞം തുറമുഖത്തിന്റെ ചുറ്റുപാടുമുള്ള മേഖലയിൽ വിപുലമായ

വാണിജ്യ വ്യവസായ കേന്ദ്രം വികസിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി വിഴിഞ്ഞം മുതൽ തേക്കട വഴി ദേശീയപാത 66-ലെ നാവായിക്കുളം വരെ നീളുന്ന 63 കിലോമീറ്ററും തേക്കട-മംഗലപുരം വരെയുള്ള 12 കിലോമീറ്ററും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന റിംഗ് റോഡ് നിർമ്മിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട വ്യാവസായിക ഇടനാഴിയായി ഇത് മാറും. ഈ ഇടനാഴിയുടെ ചുറ്റുമായി വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളും വാണിജ്യ കേന്ദ്രങ്ങളും വിപുലമായ താമസസൗകര്യങ്ങളുമടക്കമുള്ള ടൗൺഷിപ്പുകളുടെ ശൃംഖല രൂപപ്പെടും. ഏകദേശം 5000 കോടി രൂപ ചെലവ് വരുന്ന വ്യാവസായിക ഇടനാഴിയുടെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി കിഫ്ബിവഴി 1000 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

42. വ്യാവസായിക ഇടനാഴിയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലും അധിവസിക്കുന്ന ജനങ്ങളെക്കൂടി പങ്കാളികളാക്കി വ്യവസായ പാർക്കുകൾ, ലോജിസ്റ്റിക് സെന്ററുകൾ, ജനവാസ കേന്ദ്രങ്ങൾ എന്നിവ വികസിപ്പിക്കാൻ സർക്കാർ മുൻകയ്യെടുക്കും. സർക്കാർ, സ്വകാര്യ സംരംഭകർ, ഭൂമിയുടമകൾ എന്നിവരുൾപ്പെടുന്ന വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കും. ലാൻഡ് പൂളിംഗ് സംവിധാനവും പി.പി.പി. വികസന മാർഗ്ഗങ്ങളും ഉപയോഗപ്പെടുത്തി 60,000 കോടി രൂപയുടെ വികസന പദ്ധതികൾ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

വെസ്റ്റ് കോസ്റ്റ് കനാൽ

43. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വടക്ക് ബേക്കൽ മുതൽ തെക്ക് കോവളം വരെയുള്ള വെസ്റ്റ് കോസ്റ്റ് കനാലിന്റെ (WCC) നീളം 616 കിലോമീറ്ററാണ്. WCC-യെ കേരളത്തിന്റെ ഒരു സാമ്പത്തിക-വ്യാപാര ഇടനാഴിയാക്കി മാറ്റുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ പദ്ധതി രൂപപ്പെടുത്തും. വ്യവസായം, പുനരുപയോഗ ഊർജ്ജം, ഗതാഗതം, വിനോദസഞ്ചാരം, വ്യാപാരം, കൃഷി എന്നീ മേഖലകളിലെ വികസനാവസരങ്ങൾ ഇതുവഴി സൃഷ്ടിക്കപ്പെടും. ജലപാതയോടനുബന്ധിച്ച് വിവിധ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള ഭൂമി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പി.പി.പി. നയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിക്ഷേപകർക്ക് ലഭ്യമാക്കും. കിഫ്ബിക്ക് കീഴിലുള്ള പൂൾഡ് ഫണ്ടുകൾ ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ട് ഇത് ഏറ്റെടുക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി മൊത്തം 300 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ന്യൂ എനർജി പാർക്കുകൾ

44. പുനരുപയോഗ സ്രോതസ്സുകളായ സൗരതാപം, കാറ്റ് എന്നിവയിൽ നിന്ന് ഊർജ്ജോത്പാദനം നടത്തുന്നതിനുള്ള സാധ്യതകൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനായി ന്യൂ എനർജി പാർക്ക് സ്ഥാപിക്കും. ഇവയ്ക്കായുള്ള സംവിധാനങ്ങളും EV ബാറ്ററിയും മറ്റ് അനുബന്ധ ഉപകരണങ്ങളും നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായ പാർക്കിനായി 10 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

ഗ്രീൻ ഹൈഡ്രജൻ ഹബ്

45. 2040-ഓടെ 100 ശതമാനം പുനരുപയോഗ ഊർജ്ജാധിഷ്ഠിത സംസ്ഥാനമായും 2050-ഓടെ നെറ്റ് കാർബൺ ന്യൂട്രാലിറ്റി സംസ്ഥാനമായും മാറാനാണ് കേരളം ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. 'ക്ലീൻ എനർജി' എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഹരിത ഹൈഡ്രജൻ ഉൽപ്പാദനത്തിന് അനുകൂലമായ അന്തരീക്ഷം സംസ്ഥാനത്തുണ്ട്. പുനരുൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഊർജ്ജമുപയോഗിച്ച് ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന ഗ്രീൻ ഹൈഡ്രജന് പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ വികസനത്തിൽ പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കാൻ കഴിയും. ദീർഘദൂരവാഹനങ്ങളിലും കപ്പലുകളിലും ഹൈഡ്രജൻ ഇന്ധനം ഉപയോഗിക്കുന്നതിലൂടെ കാർബൺ ബഹിർഗമനം വലിയ അളവിൽ കുറയും. കൊച്ചിയിലും തിരുവനന്തപുരത്തും ഓരോ ഗ്രീൻ ഹൈഡ്രജൻ ഹബ്ബുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് വി.ജി.എഫ്/ഗ്രാന്റ്/ ഇക്വിറ്റി പിന്തുണയ്ക്കായി അടുത്ത രണ്ടുവർഷത്തിനുള്ളിൽ 200 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. ഇതിനായി 20 കോടി രൂപ ബജറ്റിൽ അധികമായി നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

വൈദ്യുത വാഹന കൺസോർഷ്യം (ഇ.വി. കൺസോർഷ്യം)

46. കേരളത്തിൽ വൈദ്യുത വാഹനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി TTPL, VSSC, C-DAC, TrEST എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്ന കൺസോർഷ്യം രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. TrEST പാർക്കിന്റെ മുൻകൈയ്യിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന ഇ.വി. ഡ്രൈവ് ട്രെയിൻ ടെസ്റ്റിംഗ് ലാബ് 2023 ജൂലൈയിൽ പ്രവർത്തനക്ഷമമാകും. കിഫ്ബിയുടെ പിന്തുണയോടെ ഒരു ഇ.വി. ഇൻഡസ്ട്രിയൽ പാർക്ക് വികസിപ്പിക്കും.

ഇ.വി. കൺസോർഷ്യം പ്രോജക്ടിനായി 25 കോടി രൂപ അധികമായി വകയിരുത്തുന്നു.

അന്താരാഷ്ട്ര ഗവേഷണ സ്കോളർഷിപ്പുകൾ

47. സിലിക്കൺവാലി ഉൾപ്പെടെയുള്ള ലോകത്തിലെ നിരവധി വ്യാവസായിക മേഖലകളുടെ വികസനത്തിൽ സർവ്വകലാശാലകൾ പ്രധാന പങ്ക് വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ ട്രാൻസ്ലേഷണൽ ഗവേഷണവും വ്യാവസായിക ബന്ധവുമുള്ള അന്താരാഷ്ട്ര സർവ്വകലാ ശാലകളുമായി കേരളത്തിലെ സർവ്വകലാശാലകൾക്ക് സമ്പർക്കം ഉണ്ടാകണം. ഇതിനായി കേരളത്തിലെ സർവ്വകലാശാലകളും അന്താരാഷ്ട്ര സർവ്വകലാശാലകളും തമ്മിൽ അദ്ധ്യാപക-വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എക്സ്ചേഞ്ച് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. പ്രതിവർഷം, ലോകത്തിലെ മികച്ച 200 സർവ്വകലാശാലകളിൽ ഹ്രസ്വകാല ഗവേഷണ അസൈൻമെന്റുകൾ നേടുന്ന 100 ഗവേഷകരുടെ യാത്രാ ചെലവുകളും ജീവിത ചെലവുകളും പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി ഒരു ഹ്രസ്വകാല ഫെലോഷിപ്പ് ആരംഭിക്കും. കേരള സംസ്ഥാന ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ കൗൺസിലിന്റെ കീഴിലുള്ള വിദഗ്ധ സമിതിയായിരിക്കും തെരഞ്ഞെടുപ്പ് മാനദണ്ഡം നിശ്ചയിക്കുന്നത്. ഇതിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ദേശീയപാതാവികസനം

48. കേരളത്തിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന മേഖലയിൽ വൻ കുതിച്ചുചാട്ടമാണ് ഇപ്പോഴുണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ദേശീയ പാത 66, മറ്റ് ദേശീയ പാതകൾ ഉൾപ്പടെ 1931 കിലോമീറ്റർ ദൂരത്തിൽ ഏകദേശം 1,33,000 കോടിയോളം രൂപയുടെ നിർമ്മാണപ്രവർത്തനങ്ങൾ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ പുരോഗമിക്കുകയാണ്. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സുഗമമായും വേഗത്തിലും നടക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാന കാരണം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിൽ സർക്കാർ ഏറ്റെടുത്ത സാമ്പത്തിക പങ്കാളിത്തമാണ്. ഇതുവരെ ദേശീയപാതയുടെ സ്ഥലമെടുപ്പിനായി സർക്കാർ 5,580 കോടി രൂപയാണ് നൽകിയിട്ടുള്ളത്. ഇപ്പോഴുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ അടുത്ത മൂന്നുവർഷത്തിനകം പൂർത്തീകരിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. സംസ്ഥാനത്ത് ഏറ്റവും വലിയ മൂലധന നിക്ഷേപം നടന്ന ഒരു മേഖലയാണിത്.

വ്യാപാരമേളകൾ

49. എല്ലാവർഷവും ന്യൂഡൽഹി പ്രഗതി മൈതാനത്ത് സംഘടിപ്പിക്കുന്ന അന്താരാഷ്ട്ര വ്യാപാരമേളയുടെ മാതൃകയിൽ സംസ്ഥാനത്ത് ദേശീയ അന്തർദേശീയ നിലവാരത്തിലുള്ള വ്യാപാരമേള സംഘടിപ്പിക്കും. കേരളത്തിലെ വ്യവസായികൾക്കും സംരംഭകർക്കും അന്തർദേശീയ തലത്തിൽ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ പരിചയപ്പെടുത്താനുള്ള വേദിയായി ഇതുമാറും. ഇതിനായി തിരുവനന്തപുരത്ത് സ്ഥിരം വേദി സൃഷ്ടിക്കും. പദ്ധതിക്ക് പ്രാരംഭമായി 15 കോടി രൂപ അധികമായി വകയിരുത്തുന്നു.

വർക്ക് നിയർ ഹോം

50. കോവിഡുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ലോകമാകെ വിജയകരമായി നടപ്പിലാക്കപ്പെട്ട തൊഴിൽ സംവിധാനമാണ് വർക്ക് നിയർ ഹോം. കോവിഡിന് ശേഷവും പുതിയൊരു തൊഴിൽ സംസ്കാരമായി വർക്ക് നിയർ ഹോം തുടർന്നുവരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ബജറ്റിൽ വർക്ക് നിയർ ഹോം സംവിധാനങ്ങൾ പ്രാദേശിക തലത്തിൽ ഒരുക്കുന്നതിനായി 50 കോടി രൂപ നീക്കിവെച്ചിരുന്നു. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിന് പ്രാദേശിക തലത്തിൽ രൂപരേഖയുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മൂന്ന് തരം സൗകര്യങ്ങളൊരുക്കാനാണ് സർക്കാർ ആലോചിക്കുന്നത്.

I. ഐ.ടി അനുബന്ധ വിഭാഗത്തിലെ ജീവനക്കാർക്ക് റിമോട്ട് വർക്കുകൾ നൽകാൻ തയ്യാറുള്ള വ്യവസായങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള കേന്ദ്രങ്ങൾ.

II. വിദൂര ജോലികളിലോ ഗിഗ് വർക്കിലോ ഏർപ്പെടുന്നവർക്ക് വേണ്ടിയുള്ള കേന്ദ്രങ്ങൾ

III. കോമൺ ഫെസിലിറ്റി സെന്ററുകൾ

ഇത്തരം സെന്ററുകളുടെ പ്രവർത്തനത്തിന് സംസ്ഥാന സർക്കാരും സ്വകാര്യ മേഖലയും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും ചേർന്ന് രൂപീകരിക്കുന്ന പങ്കാളിത്ത മാതൃകയാകും ഉണ്ടാകുക. പലിശരഹിത വായ്പയായി കിഫ്ബിയിൽ നിന്നുള്ള ഫണ്ട് തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നൽകും. തൊഴിലുകൾ ഉറപ്പാക്കുന്ന മുറയ്ക്കാണ് ഫണ്ട് പൂർണ്ണമായി നൽകുന്നത്. നിർമ്മാണം പൂർത്തിയായി ഒരു വർഷത്തെ മൊറട്ടോറിയം കാലയളവിനുശേഷം പത്ത് വർഷം കൊണ്ട് ഈ വായ്പ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ തിരിച്ചടയ്ക്കണം. അടുത്ത മൂന്ന് വർഷത്തിനുള്ളിൽ വർക്ക്

നിയർ ഹോം സൗകര്യങ്ങൾവഴി ഒരു ലക്ഷം വർക്ക് സീറ്റുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി ആകെ 1000 കോടി രൂപ ചെലവ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഈ വർഷം ഇതിനായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

51. വർക്ക് ഫ്രം ഹോമിന് സമാനമായ പദ്ധതി ടൂറിസം മേഖലയിലും നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയും. നിരവധിപേർ വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുന്ന വേളയിൽ തങ്ങളുടെ തൊഴിൽ ചുമതലകൾ ഓൺലൈനായി നിർവ്വഹിക്കാൻ സൗകര്യങ്ങൾ തേടുന്നുണ്ട്. വിനോദ സഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളിൽ സജ്ജമാക്കുന്ന വർക്ക് ഫ്രം ഹോളിഡേ ഹോം എന്ന പദ്ധതി ടൂറിസം മേഖലയ്ക്ക് മുതൽക്കൂട്ടാകും. ഇതിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

നഴ്സിംഗ് വിദ്യാഭ്യാസം

52. കേരളത്തിൽ നിന്നുള്ള മെഡിക്കൽ നഴ്സിംഗ് പ്രൊഫഷണലുകൾ ലോകമെമ്പാടും ആരോഗ്യ പരിചരണ മേഖലയിൽ വ്യക്തിമുദ്ര പതിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. യോഗ്യതയുള്ള നഴ്സുമാരുടെ ആവശ്യകത വർദ്ധിക്കുകയാണ്. ഇടുക്കി വയനാട് മെഡിക്കൽ കോളേജുകളോടും സംസ്ഥാനത്തെ താലൂക്ക് ആശുപത്രികളോടും ജനറൽ ആശുപത്രികളോടും അനുബന്ധിച്ച് നഴ്സിംഗ് കോളേജുകൾ ആരംഭിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ 25 ആശുപത്രികളിൽ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും CEPAS, SIEMAT പോലെയുള്ള

സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ഇവ ആരംഭിക്കും. ഇതിനായി ഈ വർഷം 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ബഹു.മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ യൂറോപ്പ് സന്ദർശനവും തുടർപ്രവർത്തനങ്ങളും

53. ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ഫിൻലാൻഡ്, നോർവേ, യുണൈറ്റഡ് കിംഗ്ഡം, വെയിൽസ് തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലെ സന്ദർശനങ്ങൾ രാജ്യാന്തര ഏജൻസികളുടെയും സംസ്ഥാനത്തെ നിക്ഷേപകരുടെയും താൽപ്പര്യം വർദ്ധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ രാജ്യങ്ങളിലെ വിദ്യാഭ്യാസം, വ്യവസായം, സാമൂഹിക സുരക്ഷാ പദ്ധതികൾ, സംരംഭകത്വം, ദുരന്തനിവാരണം, മത്സ്യബന്ധനം, ടൂറിസം എന്നീ മേഖലകളിലെ വിദഗ്ധരുമായി ബഹു.മുഖ്യമന്ത്രി ചർച്ചകൾ നടത്തി. രാജ്യങ്ങളിലെ വിവിധ സാങ്കേതിക സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ചേർന്ന് അക്കാദമിക് എക്സ്ചേഞ്ചുകൾ, സഹകരണ ഗവേഷണം, പഠനങ്ങൾ എന്നിവ ആരംഭിക്കാനും ഈ മേഖലകളിൽ കേരളത്തിന് അനുയോജ്യമായ ചില മികച്ച രീതികൾ സ്വീകരിക്കാനും ചർച്ചയിൽ തീരുമാനിച്ചു. പ്ലാനിംഗ് ആൻഡ് ഇംപ്ലിമെന്റേഷൻ മോണിറ്ററിംഗ് വകുപ്പിനുകീഴിൽ ഈ ആവശ്യത്തിനായി ഒരു കോർപ്പസ് ഫണ്ട് സൃഷ്ടിക്കാൻ 10 കോടി രൂപ അധികമായി നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

54. കേരളത്തിലെ പ്രവാസി സമൂഹം, പ്രത്യേകിച്ച് ഗൾഫ് മേഖലയിലുള്ളവർ കേരളത്തിലേയ്ക്കും തിരിച്ചും യാത്ര ചെയ്യേണ്ടിവരുമ്പോൾ നൽകേണ്ടിവരുന്ന ഉയർന്ന വിമാന യാത്രാ ചെലവുകൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിന് ആഭ്യന്തര, വിദേശ എയർലൈൻ ഓപ്പറേറ്റർമാരുമായും ട്രാവൽ ഏജൻസികൾ, പ്രവാസി അസോസിയേഷനുകൾ എന്നിവയുമായും സർക്കാർ ഒന്നിലധികം ചർച്ചകൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. നോർക്ക റൂട്ട്സ് വിമാനയാത്രക്കാരുടെ ഡിമാൻഡ് അഗ്രഗേഷനായി ഒരു പ്രത്യേക പോർട്ടൽ നടപ്പിലാക്കാൻ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. വിമാനങ്ങൾ ചാർട്ടർ ചെയ്യാനുള്ള കുറഞ്ഞ ക്വട്ടേഷനുകൾ (INR/സീറ്റ്) എയർലൈൻ ഓപ്പറേറ്റർമാരിൽനിന്ന് സുതാര്യമായ പ്രക്രിയയിലൂടെ വാങ്ങും. ചാർട്ടർ ഫ്ലൈറ്റുകളുടെ ചെലവ് യുക്തിസഹമാക്കാനും അതുവഴി യാത്രക്കാർക്ക് താങ്ങാനാവുന്ന പരിധിക്കുള്ളിൽ ടിക്കറ്റ് നിരക്ക് നിലനിർത്താനും പ്രാഥമികമായി 15 കോടി രൂപയുടെ ഒരു കോർപ്പസ് ഫണ്ട് രൂപീകരിക്കും. ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക വിമാനത്താവളം ഇതിൽ പങ്കാളിയാകാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ ഈ ഫണ്ട് ഒരു അണ്ടർ റൈറ്റിംഗ് ഫണ്ടായും ഉപയോഗിക്കാം.

കേരള ടൂറിസം 2.0

55. കോവളം, ആലപ്പുഴ, കുട്ടനാട്, കുമരകം, കൊല്ലം അഷ്ടമുടി, ബേപ്പൂർ, ബേക്കൽ, മൂന്നാർ തുടങ്ങിയ ഡെസ്റ്റിനേഷനുകൾ എക്സ്പീരിയൻഷ്യൽ വിനോദസഞ്ചാരത്തിനായി നീക്കിവയ്ക്കുന്നതിലും അത്തരം

ലക്ഷ്യസ്ഥാനങ്ങളെ ലോകോത്തര ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളായി വികസിപ്പിക്കുന്നതിലും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കും. ഈ പുതിയ ടൂറിസം വികസന തന്ത്രത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക സവിശേഷത, ഏഴ് ടൂറിസം ഇടനാഴികളെ കണ്ടെത്തി എന്നതാണ്. തീരദേശ ശൃംഖല ഇടനാഴി, തീരദേശ ഹൈവേ ഇടനാഴി, ജലപാത-കനാൽ ഇടനാഴി, ദേശീയ പാത ഇടനാഴി, ഹെലി ടൂറിസം ഇടനാഴി, ഹിൽ ഹൈവേ ഇടനാഴി, റെയിൽവേ ഇടനാഴി എന്നിവയാണ് ടൂറിസം ഇടനാഴികൾ. സംസ്ഥാനത്തെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പദ്ധതികളുമായി കൈകോർത്ത് ഇവ വികസിപ്പിക്കും. ടൂറിസം ഇടനാഴികളുടെ വികസനത്തിനായി 50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

നോ-ഫ്രിൽ എയർസ്ട്രിപ്പ് ശൃംഖലകൾ

56. എയർസ്ട്രിപ്പുകളുടെ ശൃംഖല സ്ഥാപിക്കുമെന്നുള്ള കഴിഞ്ഞ വർഷത്തെ ബജറ്റ് പ്രഖ്യാപനത്തിന്റെ തുടർച്ചയായി, വിനോദസഞ്ചാരം, അന്തർ ജില്ലാ വിമാന യാത്ര എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും ദുരന്ത പ്രതികരണ മാനേജ്മെന്റിനെ സഹായിക്കുന്നതിനും ഉദ്ദേശിച്ചുള്ള നോ-ഫ്രിൽ എയർസ്ട്രിപ്പുകളുടെ ഒരു ശൃംഖല സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ പ്രാരംഭഘട്ടത്തിലാണ്. ആദ്യ ഘട്ടത്തിൽ ഇടുക്കി, വയനാട്, കാസർഗോഡ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ സാധ്യതാപഠനം നടത്തുന്നതിനും ഡി.പി.ആർ. തയ്യാറാക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരംഭിച്ചു. സംസ്ഥാനത്തുടനീളം എയർസ്ട്രിപ്പുകൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി ഒരു പ്രത്യേക ഉദ്ദേശ്യ കമ്പനി പി.പി.പി.

മോഡലിൽ സ്ഥാപിക്കും. കമ്പനി സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ഇക്വിറ്റി പിന്തുണയുടെ രൂപത്തിൽ ബജറ്റിൽ 20 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

അതിദാരിദ്ര്യ ലഘൂകരണം

57. വൻകിട വികസന പദ്ധതികളും വിജ്ഞാന സമ്പദ് വ്യവസ്ഥയും വിപുലമായി ചർച്ച ചെയ്യുമ്പോഴും വിവിധ പ്രയാസങ്ങൾ നേരിടുന്നവരും ദരിദ്രരുമായ മനുഷ്യരെയും സർക്കാർ അതീവ പ്രാധാന്യത്തോടെ ചേർത്തുപിടിക്കുന്നുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ആകെ ചെലവിന്റെ നല്ലൊരു ശതമാനം ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും വിവിധ സാമൂഹ്യ ക്ഷേമ പദ്ധതികൾക്കുമാണ് ചെലവഴിക്കുന്നത്. ഇതിനോടൊപ്പം സംസ്ഥാനത്തെ അതിദാരിദ്ര്യം ഇല്ലായ്മ ചെയ്യാനുള്ള സത്വര നടപടികൾ നാം സ്വീകരിക്കുകയാണ്.

58. അഞ്ച് വർഷത്തിനുള്ളിൽ സംസ്ഥാനത്തെ അതിദാരിദ്ര്യം തുടച്ചുനീക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാന സർക്കാർ അതീവ ദാരിദ്ര്യ തിരിച്ചറിയൽ പ്രക്രിയ ആരംഭിച്ചു. ആദ്യഘട്ടമെന്ന നിലയിൽ ഭക്ഷണം, ആരോഗ്യം, വരുമാനം, പാർപ്പിടം എന്നീ നാല് ഘടകങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി 64006 അതീവ ദരിദ്ര കുടുംബങ്ങളെ കണ്ടെത്തുകയും പദ്ധതിക്കുള്ള മാർഗ്ഗരേഖ പുറത്തിറക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കുടുംബശ്രീ മിഷന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ അടുത്ത അഞ്ച് വർഷത്തിനുള്ളിൽ മേൽ കുടുംബങ്ങളെയും വ്യക്തികളെയും കടുത്ത

ദാരിദ്ര്യത്തിൽനിന്ന് മോചിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഗാർഹികതല മൈക്രോലെവൽ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കി വരുന്നു. ഗുണഭോക്താക്കളുടെ എണ്ണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് മതിയായ ഫണ്ട് ലഭ്യമല്ലാത്ത തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾക്കായി 50 കോടി രൂപ ഗ്യാപ് ഫണ്ടായി നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

നവകേരള നഗര നയം

59. നഗരവൽക്കരണത്തിന്റെ തോത് വളരെ ഉയർന്ന സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. സെൻസസ് കണക്കുകൾ പ്രകാരം 2011-ൽ നഗരജനസംഖ്യ 47.70 ശതമാനമായിരുന്നത് 2021 ആകുമ്പോൾ 71 ശതമാനത്തോളമായി മാറാമെന്നാണ് സെൻസസ് കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ കേരളത്തിന്റെ സവിശേഷമായ സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക സാഹചര്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി നഗരവൽക്കരണത്തിന്റെ ദിശ നിശ്ചയിക്കേണ്ടതുണ്ട്. നഗരവൽക്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടക്കുന്ന ഏറ്റവും പുതിയ പഠനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നവകേരളത്തിന് സമഗ്രമായ ഒരു നഗരനയം രൂപീകരിക്കാൻ സർക്കാർ തീരുമാനിക്കുന്നു. ഇതിനായി അന്താരാഷ്ട്ര തലത്തിലുള്ള വിദഗ്ധരെയും സ്ഥാപനങ്ങളെയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ഒരു കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കും.

60. തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി, കോഴിക്കോട് നഗരങ്ങൾക്കായുള്ള മാസ്റ്റർപ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ സഹായിക്കുന്നതിന് ഒരു അന്താരാഷ്ട്ര കൺസൾട്ടന്റിനെ തെരഞ്ഞെടുക്കും. കേരളത്തിലെ ആറ് കോർപ്പറേഷനുകളുടെയും നിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് പദ്ധതി രൂപീകരിക്കും. പൈതൃക മേഖലകളുടെയും പരിസരങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണം, കാൽനട യാത്രക്കാരുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തൽ, പൊതുസ്ഥലങ്ങളും വിനോദ സ്ഥലങ്ങളും സജ്ജമാക്കൽ, ശുചിത്വം മെച്ചപ്പെടുത്തൽ തുടങ്ങിയവയാകും പദ്ധതിയുടെ ഘടകങ്ങൾ. നഗരവികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നഗര പുനരുജ്ജീവനവും സൗന്ദര്യവൽക്കരണവും പദ്ധതിക്ക് പ്രാഥമിക ചെലവായി 300 കോടി രൂപ കണക്കാക്കുന്നു. ഇതിലേയ്ക്കായി ഈ വർഷം 100 കോടി രൂപ കിഫ്ബി വഴി അനുവദിക്കുന്നു.

ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റുകളിൽ സ്റ്റേറ്റ് ചേംബർ

61. ജില്ലാ ഭരണത്തിന്റെ ആസ്ഥാനമാണ് കളക്ടറേറ്റുകൾ. ഭരണസംവിധാനത്തിന്റെ വർദ്ധിച്ച ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി കലക്ടറേറ്റുകളിലെ സൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും നവീകരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനായി ഓരോ ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റിലും 10,000 ചതുരശ്ര അടി അധിക സ്ഥലം സൃഷ്ടിക്കും. മന്ത്രിമാരുടെ അവലോകനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനും പൊതുജനങ്ങളുമായി ആശയ വിനിമയം നടത്തുന്നതിനുംവേണ്ടി ഒരു സംസ്ഥാന ചേംബർ കളക്ടറേറ്റുകളിൽ സ്ഥാപിക്കും. ആധുനിക ഓഡിയോ, വീഡിയോ,

ഐടി സൗകര്യങ്ങളോടുകൂടിയ സ്മാർട്ട് ഓഫീസ് സ്പെയ്സുകളായാണ് പുതിയ ഇടം രൂപകൽപന ചെയ്യുക. ഇതിനായി 70 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

നേർക്കാഴ്ച : നേത്രാരോഗ്യത്തിനുള്ള ബൃഹദ് പദ്ധതി

62. എല്ലാവർക്കും നേത്രാരോഗ്യം എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ കുടുംബങ്ങളെയും കാഴ്ചപരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയരാക്കുന്ന 'നേർക്കാഴ്ച' എന്ന പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. ആരോഗ്യപ്രവർത്തകർ, ആശാവർക്കർമാർ, കുടുംബശ്രീ വോളന്റിയർമാർ എന്നിവരെ പങ്കെടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വിപുലമായ ജനകീയ ക്യാമ്പയിനാണിത്. കാഴ്ചാവൈകല്യങ്ങൾ കണ്ടെത്തപ്പെടുന്നവരിൽ സാമ്പത്തിക പിന്നോക്കാവസ്ഥയുടെ ക്രമത്തിൽ സൗജന്യ കണ്ണടകൾ നൽകും. നാല് വർഷംകൊണ്ട് പൂർത്തിയാക്കാൻ ലക്ഷ്യമിടുന്ന 'നേർക്കാഴ്ച' പദ്ധതിയിലൂടെ കാഴ്ചാവൈകല്യമുള്ള എല്ലാ വ്യക്തികൾക്കും സൗജന്യ വൈദ്യോപദേശവും മരുന്നുകളും ലഭ്യമാക്കും. ഈ പദ്ധതിക്ക് 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കോർപ്പറേറ്റ് സോഷ്യൽ റെസ്പോൺസിബിലിറ്റി ഫണ്ട് (CSR ഫണ്ട്)

63. കോർപ്പറേറ്റ് സോഷ്യൽ റെസ്പോൺസിബിലിറ്റി ഫണ്ട് സമാഹരിച്ച് വികസന ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നതിൽ കേരളം മെച്ചപ്പെട്ട സ്ഥിതിയിലല്ല എന്നാണ് പഠനങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. സി.എസ്.ആർ. ഫണ്ട് ലഭ്യമാക്കാൻ കഴിയുന്ന മേഖലകളിൽ

പ്രവർത്തിക്കുന്ന വകുപ്പുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും അതിനുവേണ്ടി പ്രത്യേക ശ്രമം നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. സി.എസ്.ആർ. ഫണ്ടിന്റെ സാധ്യതകളും ഉപയോഗവും പഠിക്കുന്നതിനും ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് ആവശ്യമായ പരിശീലനം നൽകുന്നതിനും സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ് മുൻകൈയ്യെടുക്കും.

മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷം

64. വന്യമൃഗങ്ങൾ വനാതിർത്തികൾ ലംഘിച്ച് അനേകം കിലോമീറ്ററുകൾ അകലെയുള്ള പട്ടണപ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്കുപോലും എത്തുന്ന വാർത്തകൾ കേരളത്തിൽ വർദ്ധിക്കുകയാണ്. കാട്ടുപന്നി, ആന, മുള്ളൻപന്നി, പുലി, കടുവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള വന്യജീവികൾ ഉയർത്തുന്ന ഭീഷണി ഗൗരവതരമാണ്. വനവും വന്യജീവികളും സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതോടൊപ്പംതന്നെ മനുഷ്യജീവനും ഉപജീവന മാർഗ്ഗങ്ങളും സംരക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്. വന്യജീവികൾ ജനവാസ മേഖലകളിലേയ്ക്ക് ഇറങ്ങുന്നതിന്റെ യഥാർത്ഥ കാരണങ്ങൾ കണ്ടെത്തണം. അതിനുവേണ്ടുന്ന ശാസ്ത്രീയമായ നിർദ്ദേശങ്ങളും പരിഹാരങ്ങളും സർക്കാർ അടിയന്തരമായി തേടും. വന്യജീവി ആക്രമണങ്ങളുടെ നഷ്ടപരിഹാരം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും റാപ്പിഡ് റെസ്പോൺസ് ടീമുകൾ താൽക്കാലികമായി രൂപീകരിക്കുന്നതിനും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായുള്ള പദ്ധതി തുകയായ 30.85 കോടി രൂപ ഉൾപ്പെടെ മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷ മേഖലകളിലെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 50.85 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

ഊരുകൾക്ക് ഉപജീവന പദ്ധതി

65. സംസ്ഥാനത്തെ ഓരോ പട്ടികവർഗ്ഗ കുടുംബത്തിനും ഒരു ഉപജീവന സംരംഭം നടപ്പാക്കുന്നതിന് സഹായം നൽകുന്ന പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കും. വിവിധ ഏജൻസികളുടെ പ്രതിനിധികൾകൂടി ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു ജനകീയ കമ്മിറ്റി ഉപജീവന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കാൻ സഹായിക്കും. പദ്ധതി പുരോഗതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തുക ഗഡുക്കളായി നൽകും. ഊരുകളിൽ താമസിക്കുന്ന തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന കുടുംബങ്ങൾക്ക് ആദ്യ വർഷം സഹായം നൽകും. ഈ പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ അധികമായി വകയിരുത്തുന്നു.

ഭാഗം III

കൃഷി

66. കൃഷിക്ക് സവിശേഷമായ പരിഗണനയാണ് സർക്കാർ നൽകുന്നത്. കാർഷിക മേഖലയ്ക്ക് ആകെ 971.71 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 156.30 കോടി രൂപ കേന്ദ്രസഹായമായി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

വിള പരിപാലന മേഖല

67. 2023-24 വർഷം ആകെ 732.46 കോടി രൂപ വിള പരിപാലന മേഖലയ്ക്കായി മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

68. നെൽകൃഷി വികസനത്തിന് നീക്കിവയ്ക്കുന്ന തുക ഈ വർഷത്തെ 76 കോടി രൂപയിൽനിന്ന് 95.10 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുകയാണ്.

69. ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യയിലധിഷ്ഠിതമായ കൃഷിരീതികൾക്കൊപ്പം ജൈവ കൃഷി രീതികളിലൂടെയും ഭക്ഷ്യയോഗ്യവും സുരക്ഷിതവുമായ ഭക്ഷ്യ ഉൽപ്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും. ഇതിനായി 6 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

70. സമഗ്രമായ പച്ചക്കറി കൃഷി വികസന പദ്ധതികൾക്കായി 93.45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

71. നാളീകേര വികസന പദ്ധതിക്കായി 68.95 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. നാളീകേര മിഷന്റെ ഭാഗമായി വിത്ത് തേങ്ങ സംഭരിക്കുന്നതിനും കൃഷി വകുപ്പ് ഫാമുകളിലൂടെ തെങ്ങിൻ തൈകൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിച്ച് വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനുമായി 25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

72. നാളീകേരത്തിന്റെ താങ്ങുവില 32 രൂപയിൽനിന്നും 34 രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

73. സുഗന്ധവ്യഞ്ജന കൃഷികളുടെ വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 4.60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

74. വി.എഫ്.പി.സി.കെ (VFPCK)യ്ക്കുള്ള വകയിരുത്തൽ നടപ്പ് വർഷത്തെ 25 കോടി രൂപയിൽനിന്ന് 30 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

75. തദ്ദേശീയവും വിദേശീയവുമായ പഴവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ഉല്പാദനവും ഉല്പാദനക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ട് ഫലവർഗ്ഗ കൃഷി വിപുലീകരിക്കും. ഇതിനായി 18.92 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

76. വന്യജീവികൾ ജനവാസ മേഖലകളിലേയ്ക്ക് കടക്കുന്നത് തടയുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ അവലംബിക്കുന്നതിനായി കൃഷി വകുപ്പിന് കീഴിൽ 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

77. സ്മാർട്ട് കൃഷിഭവനുകൾക്കായി 10 കോടി രൂപയും 'കൃഷി ദർശൻ' പരിപാടികൾക്കായി 2.10 കോടി രൂപയും അനുവദിക്കുന്നു.

78. 'ഞങ്ങളും കൃഷിയിലേക്ക്' പരിപാടിക്ക് 6 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

79. ഫാം യന്ത്രവൽക്കരണത്തിനുള്ള സഹായ പദ്ധതിക്കായി 19.81 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

80. കാർഷിക കർമ്മസേനകളുടെ പ്രവർത്തനം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 8 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. സംസ്ഥാന വിള ഇൻഷ്വറൻസ് പദ്ധതിക്കായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

81. കുട്ടനാട് മേഖലയിലെ കാർഷിക വികസനത്തിനായി 17 കോടി രൂപയും സാങ്കേതിക സൗകര്യ വികസനത്തിനായി 12 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

82. കാർഷിക ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനം, സംഭരണം, വെയർ ഹൗസിംഗ്, എന്നിവയ്ക്കായി 74.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

83. ചെറുകിട - ഇടത്തര സംസ്കരണ സംരംഭങ്ങൾക്കുള്ള യന്ത്രോപകരണങ്ങൾ എഫ്.പി.ഒ.-കൾ മുഖേന വാങ്ങുന്നതിനുള്ള സഹായത്തിനായി 3.75 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

മണ്ണ് – ജലസംരക്ഷണം

84. മണ്ണ് ജലസംരക്ഷണ മേഖലയിലെ പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 89.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

85. തളിപ്പറമ്പ് നിയോജകമണ്ഡലത്തിലെ 9 തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സൂക്ഷ്മ നീർത്തട പദ്ധതികൾക്കായി 3 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ തൃത്താല, കോഴിക്കോട് ജില്ലയിലെ കുറ്റ്യാടി നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിൽ നീർത്തട വികസനത്തിന് 2 കോടി രൂപ വീതം അനുവദിക്കുന്നു.

മൃഗസംരക്ഷണവും ക്ഷീരവികസനവും

86. മൃഗസംരക്ഷണ ക്ഷീര വികസന ഉപമേഖലകൾക്കുള്ള ആകെ അടങ്കൽ 435.40 കോടി രൂപയാണ്. മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പിന് 320.64 കോടി രൂപയും ക്ഷീരവികസന വകുപ്പിന് 114.76 കോടി രൂപയും ബജറ്റിൽ വകയിരുത്തുന്നു. കേന്ദ്ര സഹായമായി 9.91 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

87. മൃഗചികിത്സാ സേവനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 41 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

88. കേരള ലൈവ്സ്റ്റോക്ക് ഡെവലപ്മെന്റ് ബോർഡിനുള്ള സഹായം 2022-23-ലെ 23.47 കോടി രൂപയിൽനിന്നും 29.68 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

89. കേരള ലൈവ്സ്റ്റോക്ക് ഡെവലപ്മെന്റ് ബോർഡിന് കീഴിൽ പുതിയതായി ഒരു ഡയറി പാർക്ക് 20 കോടി രൂപ ചെലവിൽ നിർമ്മിക്കാൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ആദ്യപടിയായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

90. കേരള ഫീഡ്സ് ലിമിറ്റഡിന്റെ പദ്ധതി വിഹിതം ഇരട്ടിയായി വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

91. ഡോർ സ്റ്റെപ്പ് വെറ്ററിനറി സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന പദ്ധതിക്ക് 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

92. മീറ്റ് പ്രോഡക്ട്സ് ഓഫ് ഇന്ത്യക്ക് സഹായമായി 13.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

93. കൊല്ലം, കാസർഗോഡ് ജില്ലകളിൽ പെറ്റ് ഫുഡ് ഫാക്ടറി സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് 4 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ക്ഷീരവികസനം

94. ക്ഷീരവികസന മേഖലയ്ക്ക് RIDF വായ്പ അടക്കം ആകെ 114.76 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

95. ക്ഷീരഗ്രാമം പദ്ധതി വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനായി 2.40 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. 'വാണിജ്യ ക്ഷീരവികസന പ്രവർത്തനങ്ങളും മിൽക്ക്ഷെഡ് വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളും' എന്ന പദ്ധതിക്ക് 42.33 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

96. തീറ്റപ്പുൽ, അസോള, ചോള കൃഷികൾക്കുള്ള സഹായം, ജലസേചന സഹായം, സൈലേജ് നിർമ്മാണ യൂണിറ്റുകൾ, തീറ്റപ്പുൽ ഹബ്ബ് എന്നിവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 8.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

97. "സംസ്ഥാന കാലിത്തീറ്റ ഫാമും മോഡൽ ഡയറി യൂണിറ്റും സ്ഥാപിക്കൽ" എന്ന പുതിയ പദ്ധതിക്കായി 11 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മത്സ്യബന്ധനം

98. മത്സ്യബന്ധന മേഖലയ്ക്കാകെ 321.31 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

99. ഉൾനാടൻ മത്സ്യബന്ധനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മത്സ്യ സമ്പത്തിന്റെ സംരക്ഷണത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

100. കടലോര മത്സ്യബന്ധനം പദ്ധതികൾക്കായി 61.10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

101. മത്സ്യരംഗത്തെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനായുള്ള സമുദ്ര പ്രോജക്റ്റിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് 3.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

102. മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളുടെ സഹായത്തോടെ സമുദ്രത്തിൽ നിന്നും പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം നീക്കം ചെയ്യുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ നടപ്പാക്കുന്ന ശുചിത്വ - സാഗരം പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നതിനായി പദ്ധതി വിഹിതമായ 50 ലക്ഷം രൂപ ഉൾപ്പെടെ 5 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

103. മത്സ്യബന്ധന ബോട്ടുകളെ ആധുനികവത്കരിക്കാൻ 10 കോടി രൂപയുടെ ഒരു പുതിയ പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുകയാണ്. 60% നിരക്കിൽ പരമാവധി തുകയായി 10 ലക്ഷം രൂപ വരെ സബ്സിഡിയിനത്തിൽ അനുവദിക്കാനാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

104. മത്സ്യബന്ധന ബോട്ടുകളുടെ എൻജിനുകൾ ഘട്ടംഘട്ടമായി പെട്രോൾ/ഡീസൽ എൻജിനുകളാക്കി മാറ്റുന്നതിനുള്ള പുതിയ പദ്ധതിക്കായി ആദ്യഘട്ടത്തിൽ 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മാരികൾച്ചർ വികസനം

105. നോർവേയിൽ നിന്നുള്ള ആർട്ടിഫിഷ്യൽ ഇന്റലിജൻസ് അധിഷ്ഠിത സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ പിന്തുണയോടെ സമുദ്ര കൂടുകൃഷി കൊണ്ടുവരാൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. കേരളത്തിലെ യോജിച്ച പ്രദേശങ്ങളിൽ

മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളുടെ സജീവ പങ്കാളിത്തത്തോടെ ജലകൃഷിക്കായി (Aquafarming) ജലത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മാതൃകാ കൂടുകൾ (Cages) സ്ഥാപിക്കാൻ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. കൊച്ചിൻ യൂണിവേഴ്സിറ്റി ഓഫ് സയൻസ് ആൻഡ് ടെക്നോളജിയുടെയും (കുസാറ്റ്) ഫിഷറീസ് സർവ്വകലാശാലയുടെയും ഫിഷറീസ് മേഖലയിലെ മറ്റ് കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ഗവേഷണ-വികസന പിന്തുണയും ഇതിനായി ഉപയോഗിക്കും. ആധുനിക കൂടുകളിൽ Lice Skirt സംരക്ഷണവും അത്യാധുനിക സെൻസർ സാങ്കേതികവിദ്യയും ഘടിപ്പിക്കും. ഇതിനായി 9 കോടി രൂപ അധികമായി വകയിരുത്തുന്നു.

സീഫുഡ് പ്രോസസ്സിംഗ് പാർക്ക് & അക്വാകൾച്ചർ വാല്യൂ അഡീഷൻ

106. മത്സ്യോൽപ്പന്നങ്ങളുടെ സംസ്കരണത്തിലും സംഭരണത്തിലും അന്താരാഷ്ട്ര നിയന്ത്രണങ്ങളും മാനദണ്ഡങ്ങളും പാലിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിന് ആധുനിക സൗകര്യങ്ങൾ ആവശ്യമാണ്. സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ സഹായത്തോടെ മത്സ്യോൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് മൂല്യവർദ്ധന വരുത്തുന്നതിൽ നോർവേ മികച്ച മാതൃകയാണ്. ഫലപ്രദമായ ശീതശൃംഖലകൾ (Cold Chains), ആധുനിക ഉപകരണങ്ങൾ, വൈദഗ്ധ്യമുള്ള മനുഷ്യശക്തി എന്നിവവഴി വിപണനത്തിൽ വലിയ മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവരാൻ കഴിയും. ഇതിനായി കെ.എസ്.ഐ.ഡി.സി.-യുടെ കീഴിലുള്ള ഫുഡ്പാർക്ക്

നവീകരിക്കുന്നതിനുള്ള സാധ്യത സർക്കാർ പരിശോധിക്കും. പദ്ധതിക്കായി 20 കോടി രൂപ ബജറ്റിൽ വകയിരുത്തുന്നു.

107. പഞ്ഞമാസങ്ങളിൽ മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്ക് സഹായം ലഭ്യമാക്കുന്ന സമ്പാദ്യ സമാശ്വാസ പദ്ധതിക്കായി 27 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

108. ഉൾനാടൻ മത്സ്യബന്ധന മേഖലയ്ക്ക് 82.11 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

109. അക്വാകൾച്ചർ ഉത്പാദനം നിലവിലുള്ളതിന്റെ ഇരട്ടിയായ 50,000 ടൺ ആക്കി വർദ്ധിപ്പിക്കാനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. അതിനായി 67.50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

110. വനാമി കൊഞ്ച് കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി 5.88 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

111. നൂതന അക്വാകൾച്ചർ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും കൈപ്പാട്, കോൾ, പൊക്കാളി പ്രദേശങ്ങളിൽ കൊഞ്ച് കൃഷി വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി 5 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

112. ഫിഷ് സീഡ് ഫാക്ടറികളും ഹാച്ചറികളും വിപുലീകരിക്കുന്നതിനായി 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 5 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

ഫിഷറീസ് ഇന്നവേഷൻ കൗൺസിൽ

113. ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രിയും സംഘവും നടത്തിയ യൂറോപ്പ് സന്ദർശനത്തിനുശേഷം രൂപീകരിച്ച ആശയങ്ങൾ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിന് ഒരു ഫിഷറീസ് ഇന്നവേഷൻ കൗൺസിൽ രൂപീകരിക്കാൻ സർക്കാർ തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഫിഷറീസ് വകുപ്പ്, വ്യവസായ വകുപ്പ്, കെ-ഡിസ്ക്, നോളജ് മിഷൻ, കേരള സ്റ്റാർട്ടപ്പ് മിഷൻ, ആർ & ഡി ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുകൾ, മത്സ്യമേഖലയിലെ ശാസ്ത്രജ്ഞർ, വിദഗ്ധർ, കയറ്റുമതിക്കാർ എന്നിവരുൾപ്പെട്ട ഒരു പ്രധാന ഫെസിലിറ്റേഷൻ കേന്ദ്രമായി ഫിഷറീസ് ഇന്നവേഷൻ കൗൺസിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്. കൗൺസിലിന്റെ രൂപീകരണത്തിനും മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി ഒരു കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

114. മത്സ്യഫെഡിന് കീഴിൽ പൂർത്തിയാകാതെ കിടക്കുന്ന ആറാട്ടുപുഴയിലെ ഫിഷ് മീൽ പ്ലാന്റിനായി 3 കോടി രൂപയും നീണ്ടകരയിലെ യാൺ ട്വിസ്റ്റിംഗ് ആൻഡ് നെറ്റ് ഫാക്ടറി പൂർത്തീകരിച്ച് പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കുന്നതിന് 5 കോടി രൂപയും ഒറ്റത്തവണ സഹായമായി ഫിഷറീസ് വകുപ്പിന് വകയിരുത്തുന്നു.

115. ഫിഷറീസ് സർവ്വകലാശാലയുടെ പുതിയ കാമ്പസ് പയ്യന്നൂരിൽ ഉടൻ പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കും. ഈ കാമ്പസിന്റെ വികസനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള അടിയന്തര ആവശ്യങ്ങൾക്കായി 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

116. മുതലപ്പൊഴി മാസ്റ്റർ പ്ലാനിനായി 50 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതുൾപ്പെടെ മത്സ്യബന്ധന തുറമുഖങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട 5 പദ്ധതികൾക്കായി 12.90 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

117. നീണ്ടകര മത്സ്യബന്ധന തുറമുഖത്തിന്റെ വിപുലീകരണം, നവീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ അഴീക്കൽ മത്സ്യബന്ധന തുറമുഖം, കൊല്ലം ജില്ലയിലെ ആലപ്പാട് അഴീക്കൽ (കായംകുളം) മത്സ്യബന്ധന തുറമുഖം എന്നിവയുടെ ആധുനികവൽക്കരണമുൾപ്പെടെയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി നബാർഡ് - ആർ.ഐ.ഡി.എഫ് വായ്പാ സഹായത്തോടെ 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

തീരദേശ വികസനം

118. തീരദേശ വികസനത്തിനുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 115.02 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

119. മത്സ്യബന്ധന തൊഴിലാളികൾക്കുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾക്കും മാനവശേഷി വികസനത്തിനുമായി 71 കോടി രൂപയും നബാർഡ്-ആർ.ഐ.ഡി.എഫ്. വായ്പാ സഹായത്തോടെ നടത്തുന്ന സംയോജിത തീരദേശ വികസന പദ്ധതിയുടെ പ്രവൃത്തികൾക്കായി 20 കോടി രൂപയും മത്സ്യബന്ധന തുറമുഖങ്ങളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണികൾക്കും മണ്ണ് നീക്കലിനുമായി 9.52 കോടി രൂപയും മത്സ്യബന്ധന തൊഴിലാളികൾക്കുള്ള ഗ്രൂപ്പ് ഇൻഷുറൻസ് പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപയും അനുവദിക്കുന്നു.

120. 'പുനർഗേഹം' പദ്ധതിക്ക് നടപ്പ് വർഷം ബജറ്റ് വിഹിതത്തിലുപരിയായി 67.75 കോടി രൂപ അനുവദിച്ചിരുന്നു. 2023-24-ൽ പുനർഗേഹം പദ്ധതിയുടെ വകയിരുത്തൽ 16 കോടി രൂപയിൽനിന്ന് 20 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

121. തീരസംരക്ഷണ പ്രവൃത്തികൾക്കായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന പുതിയ പദ്ധതിക്കായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വനവും വന്യജീവി സംരക്ഷണവും

122. വനം - വന്യജീവി മേഖലയിലെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി, നബാർഡ് വായ്പ ഉൾപ്പെടെ 241.66 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

123. ജനപങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടിയുള്ള സുസ്ഥിരമായ വനസംരക്ഷണവും വനത്തിനുള്ളിൽ ജലലഭ്യതയും ശാസ്ത്രീയമായ വനമാനേജ്മെന്റും നടപ്പിൽ വരുത്തുന്ന പദ്ധതികൾക്കുള്ള വിഹിതം 35 കോടി രൂപയിൽ നിന്നും 50 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

124. "വന സംരക്ഷണ പദ്ധതി"-ക്കായി 26 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

125. ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യയും അത്യാധുനിക ഉപകരണങ്ങളും ഉപയോഗിച്ച് വനാതിർത്തി തിട്ടപ്പെടുത്തുക, കയ്യേറ്റങ്ങൾ തടയുക എന്നിവ ലക്ഷ്യമിടുന്ന പദ്ധതിക്കായി 28 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ജൈവ വൈവിധ്യ സംരക്ഷണം

126. ജൈവ വൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. പിണറായിയിലെ കാർഷിക വൈവിധ്യ കേന്ദ്രം, വെള്ളായണി കാർഷിക കോളേജിലെ കാർഷിക ജൈവ വൈവിധ്യ പ്രവർത്തനം എന്നിവയും അടുത്ത വർഷം നടപ്പിലാക്കും.

127. ഇക്കോ ടൂറിസം പദ്ധതികൾക്കായി 7 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

128. തിരുവനന്തപുരത്തെ കോട്ടൂരിൽ ലോകോത്തര നിലവാരത്തിലുള്ള ആന പുനരധിവാസ കേന്ദ്രത്തിന് ഒരു കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

129. പ്രോജക്ട് എലിഫന്റ് പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 5.20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

130. സംസ്ഥാനത്തെ 16 വന്യജീവി സംരക്ഷണ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ പരിപാലനം എന്ന പദ്ധതിക്കുള്ള സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 4.76 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

131. പെരിയാർ, പറമ്പിക്കുളം കടുവാ സങ്കേതങ്ങളുടെ സംരക്ഷണത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായുമുള്ള 'പ്രോജക്ട് ടൈഗർ' പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 6.70 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

132. ദേശീയ വനവൽക്കരണ പരിപാടിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 4 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

133. പരിസ്ഥിതി പുനരുദ്ധാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്ത് പ്രദേശങ്ങളെ പ്രകൃതിദത്ത വനങ്ങളാക്കി മാറ്റുന്നതിലൂടെ പരിസ്ഥിതി സേവനങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് നബാർഡ് ആർ.ഐ.ഡി.എഫ് വായ്പാ സഹായത്തോടെ നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതിക്കായി 51.57 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

134. തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിലെ പുത്തൂരിൽ അന്താരാഷ്ട്ര നിലവാരത്തിലുള്ള സുവോളജിക്കൽ പാർക്ക് ഈ വർഷം പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കും. ഇതിനായി 6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഗ്രാമവികസനം

135. ഗ്രാമവികസന മേഖലയ്ക്കാകെ 6294.30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. കേന്ദ്ര സഹായമായി 4515.29 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

136. 2023-24-ൽ 10 കോടി തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും 3110 കോടി രൂപ തൊഴിലുറപ്പ് വേതനമായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 230.10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. കേന്ദ്രവിഹിതമായി 4066.69 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

137. പ്രധാൻമന്ത്രി ഗ്രാമ സഡക് യോജനയുടെ (PMGSY) സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 80 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. പദ്ധതിയുടെ കേന്ദ്രവിഹിതമായി 120 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

138. അയ്യങ്കാളി തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽ 65 ലക്ഷം തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കും. ഇതിനായി 150 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

139. പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾവഴി നടപ്പിലാക്കുന്ന ദീൻദയാൽ - അന്ത്യോദയ യോജന – ദേശീയ ഗ്രാമീണ ഉപജീവന മിഷൻ പൊതു വിഭാഗം, പ്രധാനമന്ത്രി ആവാസ് യോജന - ഗ്രാമീൺ (പൊതുവിഭാഗം) എന്നീ പദ്ധതികളുടെ സംസ്ഥാനവിഹിതമായി 111.86 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

തദ്ദേശഭരണം

140. തദ്ദേശഭരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള പദ്ധതി വിഹിതം (വികസന ഫണ്ട്) സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ആകെ പദ്ധതി വിഹിതത്തിന്റെ 27.19 ശതമാനം ആയി ഉയർത്തുന്നു. പദ്ധതി വിഹിതമായി 8258 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. മെയിന്റനൻസ് ഫണ്ടിനത്തിൽ 3647 കോടി രൂപയും ജനറൽ പർപ്പസ് ഫണ്ട് ഇനത്തിൽ 2244 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു. മുനിസിപ്പാലിറ്റികളിലും കോർപ്പറേഷനുകളിലും നടപ്പാക്കുന്ന പദ്ധതിയായ കേരള ഖരമാലിന്യ പരിപാലന പ്രോജക്ടിനുള്ള 210 കോടി രൂപയും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

141. വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്ത് നടപ്പാക്കുന്നതിനായി കുടുംബശ്രീക്ക് 260 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

142. സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ) പദ്ധതിക്ക് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 24.40 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. കേന്ദ്രവിഹിതമായി 36.60 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

143. ശുചിത്വ മിഷന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 25 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

144. ലൈഫ് മിഷന്റെ ഭാഗമായി 2023-24 -ൽ 71,861 വീടുകളും 30 ഭവന സമുച്ചയങ്ങളും നിർമ്മിക്കും. ഇതിനായി 1436.26 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു. ലൈഫ് മിഷൻ മുഖേന ഇതുവരെ 3,22,922 വീടുകൾ പൂർത്തികരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

145. ദീൻ ദയാൽ അന്ത്യോദയ യോജന – ദേശീയ ഗ്രാമീണ ഉപജീവന മിഷൻ പദ്ധതിക്കുള്ള കേന്ദ്ര വിഹിതമായി 97.50 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 65 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

പ്രത്യേക വികസന പാക്കേജുകൾ

146. ഇടുക്കി വികസന പാക്കേജിനായി 75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

147. വയനാട് വികസന പാക്കേജിനായി 75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

148. കാസർഗോഡ് പാക്കേജിന് 75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

149. രണ്ടാം കുട്ടനാട് പാക്കേജിന്റെ പ്രവർത്തനം പുരോഗമിക്കുകയാണ്. കാര്യക്ഷമമായ പദ്ധതി നിർവ്വഹണത്തിനായി മുഖ്യമന്ത്രി ചെയർമാനായ കുട്ടനാട് വികസന ഏകോപന കൗൺസിൽ രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

150. രണ്ടാം കുട്ടനാട് പാക്കേജിന്റെ ഭാഗമായി വേമ്പനാട് കായലിലടക്കം കുട്ടനാടിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലെ തോടുകളും മറ്റ് ജലപാതകളും വൃത്തിയാക്കി ബണ്ടുകൾ ശക്തിപ്പെടുത്തി സംരക്ഷിക്കുന്നതിനാവശ്യമായുള്ള വകയിരുത്തൽ 87 കോടി രൂപയിൽ നിന്ന് 137 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

ശബരിമല മാസ്റ്റർ പ്ലാൻ

151. ശബരിമല മാസ്റ്റർ പ്ലാനിന്റെ വിവിധ ഘടകങ്ങൾക്കായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

152. ശബരിമലയിൽ കുടിവെള്ള വിതരണ സംവിധാനം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 10 കോടി രൂപയും പമ്പാ ഗണപതി ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നും ഹിൽടോപ്പ് വരെയുള്ള സുരക്ഷാ പാലത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിന് 2 കോടി രൂപയും നിലയ്ക്കൽ കോർ ഏരിയ വികസനത്തിനായി 2.50 കോടി രൂപയും പമ്പ മുതൽ സന്നിധാനം വരെ ഔഷധ കുടിവെള്ള വിതരണ സംവിധാനം ഒരുക്കുന്നതിന് 2 കോടി രൂപയും നീക്കിവയ്ക്കുന്നു. എരുമേലി മാസ്റ്റർപ്ലാൻ

നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി 10 കോടി രൂപകൂടി അധികമായി അനുവദിക്കുന്നു.

സഹകരണം

153. സഹകരണ മേഖലയ്ക്ക് 140.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

154. കാർഷിക രംഗത്ത് സഹകരണ മേഖലയുടെ സമഗ്ര ഇടപെടൽ സുശക്തമാക്കുന്നതിനായി കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഇനിഷ്യേറ്റീവ് ഇൻ ടെക്നോളജി ഡ്രിവൺ അഗ്രികൾച്ചർ (CITA എന്ന പദ്ധതിക്കുള്ള വകയിരുത്തൽ 23 കോടി രൂപയിൽനിന്ന് 34.50 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

155. പ്രാഥമിക കാർഷിക വായ്പാ സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ വിവിധ പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 15.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

156. സഹകരണ മേഖലയെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള വിദ്യാഭ്യാസ-ഗവേഷണ-പരിശീലന പരിപാടികൾക്കായി 4 കോടി രൂപയുടെ സഹായം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

157. സഹകരണ വകുപ്പിന്റെ ആധുനികവത്കരണത്തിനായി 5.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

158. സഹകരണ ആശുപത്രികൾക്കുള്ള ധനസഹായം, ആശുപത്രി സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ അപക്സ് ഫെഡറേഷനുള്ള സഹായം, യുവജന സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്കുള്ള സഹായം, സാഹിത്യ

സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ പുനരുജ്ജീവനത്തിനുള്ള സഹായം എന്നിങ്ങനെ വിവിധ പരിപാടികൾക്കുള്ള വകയിരുത്തൽ 8.50 കോടി രൂപയിൽനിന്നും 18.40 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

159. പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് സർക്കാർ അംഗീകൃത കോഴ്സുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനും ഉൽപ്പാദന യൂണിറ്റുകൾ ഏറ്റെടുക്കുന്ന എസ്.സി/എസ്.ടി. സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്ക് സഹായം നൽകുന്നതിനും മറ്റുമായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

160. പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗ സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ പുനരുജ്ജീവനത്തിനുള്ള പുനർജനി പദ്ധതിക്കായി 3.60 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

161. വനിതാ സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്കും വനിതാ ഫെഡിനും സഹായം അനുവദിക്കുന്നതിനായി 2.50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

162. 'സഹകരണ അംഗ സമാശ്വാസ നിധി'-യിലേക്കുള്ള സർക്കാർ ധനസഹായമായി 4.20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

163. പശ്ചാത്തല വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിപണനം, കാർഷിക സംസ്കരണം, ആരോഗ്യമേഖലയിലെ സഹകരണ സംരംഭങ്ങൾ മുതലായവയ്ക്കായി നബാർഡ്-ആർ.ഐ.ഡി.എഫ് സഹായമായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

164. കേരളത്തിലെ സഹകരണ ആഡിറ്റ് വിഭാഗത്തിന്റെ പുനരാവിഷ്കരണവും നവീകരണവും നടക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനായി ഒരു പ്രത്യേക പദ്ധതി രൂപപ്പെടുത്തും. അതിലേക്കായി 5 കോടി രൂപയുടെ അധിക വകയിരുത്തലും പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

165. കേരള സഹകരണ മേഖലയുടെ സമഗ്ര വികസനത്തിനായി 'കേരള സഹകരണ സംരക്ഷണ നിധി' 2023-24-ൽ നിലവിൽ വരും. സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ കരുതൽ ശേഖരത്തിൽനിന്ന് ഒരു നിശ്ചിത ശതമാനവും സംസ്ഥാന സർക്കാരിൽ നിന്നുള്ള വിഹിതവും സംയോജിപ്പിച്ചാണ് ഫണ്ട് രൂപീകരിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

166. പ്രാഥമിക വായ്പാ സംഘങ്ങൾ, പ്രാഥമിക സഹകരണ സംഘങ്ങൾ, മൊത്ത വ്യാപാര സ്റ്റോറുകൾ/ഫെഡറേഷനുകൾ എന്നിവയ്ക്കുള്ള ധനസഹായം നൽകുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിക്കായി 28.10 കോടി രൂപ മാറ്റി വയ്ക്കുന്നു. കേരള ബാങ്ക്‌വഴി 100 എഫ്.പി.ഒ-കൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിനായി 10 കോടി രൂപ അധികമായി അനുവദിക്കുന്നു.

ജലസേചനവും വെള്ളപ്പൊക്ക നിയന്ത്രണവും

167. ജലസേചനത്തിനും വെള്ളപ്പൊക്ക നിയന്ത്രണത്തിനുമായി ആകെ 525.45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. വൻകിട-ഇടത്തരം ജലസേചന പദ്ധതികൾക്കായി 184 കോടി രൂപയും ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികൾക്കായി 169.18 കോടി രൂപയും വെള്ളപ്പൊക്ക

നിയന്ത്രണത്തിനും തീരദേശ പരിപാലനത്തിനുമായി 159.67 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

168. ഇടമലയാർ ജലസേചന പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

169. കാവേരി നദീതടത്തിലെ ജലവിഭവങ്ങളുടെ വിനിയോഗത്തിനായി ഇടത്തരം, ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് ഒരു സമഗ്ര നദീതട വികസന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്.

170. 2026-ന് മുൻപുതന്നെ സംസ്ഥാനത്തെ പണി തീരാതെ കിടക്കുന്ന എല്ലാ വലിയ ജലസേചന പദ്ധതികളും കമ്മീഷൻ ചെയ്യും. വയനാട്ടിൽ കാരാപ്പുഴ, ബാണാസുരസാഗർ എന്നീ ജലസേചന പദ്ധതികൾ 2025-ൽ കമ്മീഷൻ ചെയ്യും. കാരാപ്പുഴ പദ്ധതിയുടെ വകയിരുത്തൽ 17 കോടി രൂപയിൽനിന്ന് 20 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ബാണാസുരസാഗർ പദ്ധതിയുടെ വകയിരുത്തൽ 12 കോടി രൂപയിൽ നിന്ന് 18 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

171. കാവേരി നദീതടത്തിലെ ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികൾക്കായി 2.60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

172. ഭവാനി നദീതടത്തിൽ ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനും അട്ടപ്പാടിയിൽ ചെക് ഡാമുകൾ (തടയണ) നിർമ്മിക്കുന്നതിനുമായി 1.80 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പട്ടിശ്ശേരി പദ്ധതി

173. ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ പട്ടിശ്ശേരി ഡാമിന്റെ അവസാനഘട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

174. മംഗലം, മലമ്പുഴ, പോത്തുണ്ടി, ചിറ്റൂർപ്പുഴ, ചേരമംഗലം എന്നീ പദ്ധതികളുടെ ഫീൽഡ് ചാനലുകളുടെയും ഡ്രെയിനുകളുടെയും കാഡാ കനാലുകളുടെയും നവീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

175. 'ഡാം പുനരുദ്ധാരണവും വികസനവും പദ്ധതി' (ഡ്രിപ്പ്) രണ്ടാം ഘട്ടത്തിനായി 58 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

176. കുറ്റ്യാടി ജലസേചന പദ്ധതിയുടെ കനാൽ ശൃംഖലകളുടെ നവീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

177. പഴശ്ശി ജലസേചന പദ്ധതിയുടെ പ്രധാന കനാൽ, ശാഖാ കനാൽ, വിതരണ ശൃഖല എന്നിവയുടെ നവീകരണത്തിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

178. പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ ചിറ്റൂർ പുഴ, കാഞ്ഞിരപ്പുഴ എന്നീ പദ്ധതികളുടെ കനാൽ നവീകരണത്തിനായി 22 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

179. കുട്ടനാട് മേഖലയിലെയും തോട്ടപ്പള്ളി സ്പിൽവേയിലേയും പ്രളയ നിവാരണത്തിനായി നടപ്പിലാക്കുന്ന തോട്ടപ്പള്ളി പദ്ധതിക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

180. വേനൽക്കാലത്ത് മീനച്ചിൽ നദീതടത്തിൽ അനുഭവപ്പെടുന്ന കടുത്ത ജലക്ഷാമത്തിനൊരു പരിഹാരം എന്ന നിലയിൽ നദിക്ക് കുറുകെ അരുണാപുരത്ത് ഒരു ചെറിയ ഡാമും ആർ.സി.ബി.-യും നിർമ്മിക്കുന്ന മീനച്ചിൽ പദ്ധതിയുടെ പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 3 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

181. സംസ്ഥാനത്തുടനീളം ചെറുകിട ജലസേചന പദ്ധതികളുടെ വികസനത്തിനായി 169.18 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

182. ഭൂഗർഭ ജലലഭ്യത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് സംബന്ധിച്ച പരിശോധനകൾക്കും പഠനങ്ങൾക്കും അവയ്ക്കുവേണ്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾക്കുമായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

183. ഭൂഗർഭജലം അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള കുടിവെള്ള പദ്ധതിക്കായി 5.58 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

184. ലിഫ്റ്റ് ഇറിഗേഷൻ പദ്ധതിക്കായി ആകെ 24 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 19 കോടി രൂപ പുതിയ ലിഫ്റ്റ് ഇറിഗേഷൻ പദ്ധതികൾക്ക് വേണ്ടിയായിരിക്കും.

185. ഹരിതകേരളം മിഷനുമായി ചേർന്ന് കുളങ്ങളുടെ നവീകരണം, കുളങ്ങളെ ജലസേചന പദ്ധതികളുമായി ബന്ധിപ്പിക്കൽ മുതലായ പ്രവൃത്തികൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനായി 7.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

186. "കമ്മ്യൂണിറ്റി മൈക്രോ-ഇറിഗേഷൻ പദ്ധതി" വഴി എല്ലാ ജില്ലകളിലും ആധുനിക രീതിയിലുള്ള മൈക്രോ-ഇറിഗേഷൻ സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 12 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

187. നദികൾ മാലിന്യമുക്തമാക്കുന്ന പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

188. കുട്ടനാട്ടിൽ ഏറ്റവും പരിസ്ഥിതി ലോലമായ പ്രദേശങ്ങളിലെ പാടശേഖരങ്ങളുടെ പുറം ബണ്ട് നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിക്ക് 100 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

189. ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം ജില്ലകളിലെ പാടശേഖരങ്ങളിലെ വെള്ളപ്പൊക്ക നിവാരണത്തിനായി 37 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

190. തീരദേശ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ജലസേചന വകുപ്പിന് 16.54 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഊർജ്ജം

191. ഊർജ്ജ മേഖലയുടെ അടങ്കൽ 1158.09 കോടി രൂപയാണ്.

192. ഡി.പി.ആർ. ഘട്ടത്തിലുള്ളതോ മുൻഗണനാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏറ്റെടുക്കുന്നതോ ആയ ജലവൈദ്യുത പദ്ധതികളായ ഇടുക്കി ഗോൾഡൻ ജൂബിലി പവർ ഹൗസ് പ്രോജക്ട്, മൂഴിയാർ രണ്ടാം ഘട്ടം, ലച്മി, പൂയംകുട്ടി, പെരിങ്ങൽകുത്ത് തുടങ്ങിയ വിവിധ ജലവൈദ്യുത പദ്ധതികൾക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

193. വിവിധ സൗരോർജ്ജ പദ്ധതികൾക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

194. ഊർജ്ജ കേരള മിഷനുകീഴിൽ 'സൗര' പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

195. പുതിയ സബ്സ്റ്റേഷനുകൾ, ലൈനുകൾ എന്നിവ നിർമ്മിക്കുന്നതിനും നിലവിലുള്ള സബ്സ്റ്റേഷനുകളുടെ ശേഷി ഉയർത്തുന്നതിനും പ്രസരണ മേഖലയിലെ വിവിധ പ്രവൃത്തികൾക്കുമായി 300 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

196. ഷോളയാർ, കുറ്റ്യാടി, ഇടുക്കി സ്റ്റേജ്-I എന്നീ ജലവൈദ്യുത പദ്ധതികളുടെ പുനരുദ്ധാരണത്തിനും നവീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി 12 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

197. വൈദ്യുതവിതരണ സംവിധാനം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള വിവിധ പ്രവൃത്തികൾക്കായി 150 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

198. പ്രളയ പ്രതിരോധ നിർമ്മാണങ്ങൾക്കായി KSEBL-ന് 7 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

199. 'ദ്യുതി' പദ്ധതിയുടെ കീഴിലുള്ള വിവിധ പ്രവൃത്തികൾക്കായി 376 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

200. എല്ലാ ജില്ലകളിലും ഇലക്ട്രിക് വാഹന ചാർജ്ജിംഗ് സ്റ്റേഷനുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് 7.98 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

201. ഇടമൺ-കൊച്ചി പദ്ധതിക്കുള്ള നഷ്ടപരിഹാര പാക്കേജിനായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

202. പുനരാവർത്തക ഊർജ്ജ പദ്ധതികൾക്കുള്ള ഇന്നവേഷൻ ഫണ്ട്, വയബിലിറ്റി ഗ്യാപ് ഫണ്ട് എന്നിവയ്ക്കുള്ള സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 34.36 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

203. അനർട്ടിന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 49 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

204. എനർജി മാനേജ്മെന്റ് സെന്ററിന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 9.14 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

വ്യവസായവും ധാതുക്കളും

205. 2023-24-ൽ വ്യവസായ മേഖലയുടെ ആകെ അടങ്കൽ 1259.66 കോടി രൂപയാണ്. ഇതിൽ ഗ്രാമീണ ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾക്കുള്ള വിഹിതം 483.40 കോടി രൂപയാണ്. കേന്ദ്ര സഹായമായി 12 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

206. ചെറുകിട വ്യവസായത്തിന് 212.70 കോടി രൂപയും കയർ വ്യവസായത്തിന് 117 കോടി രൂപയും കശുവണ്ടി വ്യവസായത്തിന് 58

കോടി രൂപയും ഖാദി-ഗ്രാമ വ്യവസായത്തിന് 16.10 കോടി രൂപയും കൈത്തറി, യന്ത്രത്തറി വ്യവസായത്തിന് 56.40 കോടി രൂപയും കരകൗശല മേഖലയ്ക്ക് 4.20 കോടി രൂപയും വാണിജ്യത്തിന് 7 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

207. നിലവിലുള്ള വികസന പ്ലോട്ട്/പ്രദേശങ്ങൾ എന്നിവയുടെ നവീകരണത്തിനും ആധുനീകരണത്തിനുമായി 18 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

208. ബഹുനില വ്യവസായ എസ്റ്റേറ്റുകളുടെ നിർമ്മാണത്തിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. സംസ്ഥാനത്തെ 25-ഓളം എസ്റ്റേറ്റുകൾ/പാർക്കുകൾ എന്നിവയുടെ വികസനത്തിനായി 4 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

209. കരകൗശല മേഖലയിൽ വ്യാപാര പ്രോത്സാഹന കേന്ദ്രങ്ങളുടെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

210. ജില്ലാ വ്യവസായ കേന്ദ്രങ്ങളിലൂടെയും വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിലൂടെയും 50,000 പേർക്ക് കാര്യശേഷി വികസന പരിപാടി നടപ്പാക്കാനായി 9 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

211. സ്വയംതൊഴിൽ സംരംഭക സഹായ പദ്ധതിക്കായി 60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

212. പ്രളയവും കോവിഡുംമൂലം പ്രതിസന്ധികളിൽപ്പെട്ട് പ്രവർത്തന തടസ്സം നേരിടുന്നതോ പ്രവർത്തനം നിലച്ചുപോയതോ ആയ MSME-കളുടെ പുനരുജ്ജീവന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 2.50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

213. നാനോ യൂണിറ്റുകൾക്ക് മാർജിൻ മണി ഗ്രാന്റായി 18 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

214. പി.എം. ഫോർമലൈസേഷൻ ഓഫ് മൈക്രോ ഫുഡ് പ്രോസസിംഗ് എന്റർപ്രൈസസ് (PMFME) പദ്ധതിക്ക് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

215. പ്രവർത്തനക്ഷമമായ MSME യൂണിറ്റുകൾക്ക് സഹായം നൽകുന്നതിനും നിലവിലുള്ള സൂക്ഷ്മ സംരംഭങ്ങളെ ചെറുകിട സംരംഭങ്ങളായും ചെറുകിട സംരംഭങ്ങളെ ഇടത്തരം സംരംഭങ്ങളായും ഉയർത്തുന്നതിനുമുള്ള പ്രത്യേക പാക്കേജിനായി 21.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

216. സ്വകാര്യ വ്യവസായ പാർക്കുകളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി 10 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

217. തോട്ടം ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ സുരക്ഷിത ശേഖരണത്തിനായി പൊതു സ്വകാര്യ പങ്കാളിത്ത മാതൃകയിൽ ആധുനിക വെയർഹൗസുകൾ സ്ഥാപിക്കുക, ബ്രാൻഡിംഗിന് സഹായം നൽകുക, പ്രിസിഷൻ

കൃഷിരീതി, കൃഷിയുടെ ഉൽപ്പാദനക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് സഹായം നൽകുക എന്നിവ ഉൾപ്പെടെ തോട്ടം മേഖലയുടെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

218. സംരംഭങ്ങളെയും വ്യവസായങ്ങളെയും എ.പി.ജെ. അബ്ദുൾകലാം സാങ്കേതിക സർവ്വകലാശാലയുമായി ബന്ധിപ്പിക്കാനും ജില്ലകളിൽ എം.എസ്.എം.ഇ. ക്ലിനിക്കുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനും പരാതി പരിഹാര കമ്മിറ്റികൾക്കായി അപ്രൈസൽ ഡെസ്ക് രൂപീകരിക്കുന്നതിനും ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 39 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

219. മുളയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസായങ്ങളുടെ വികസനത്തിനായി 1.20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

220. എറണാകുളം ജില്ലയിലെ ചേന്ദമംഗലത്ത് 'സമഗ്ര കൈത്തറി ഗ്രാമം' സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

221. കൈത്തറി സംഘങ്ങളുടെ ആധുനികവൽക്കരണത്തിനും മൂല്യവർദ്ധിത ഉല്പന്നങ്ങളുടെ പ്രോത്സാഹനത്തിനുമായി 5.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

222. കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ നാടുകാണി കിൻഫ്ര ടെക്സ്റ്റയിൽ സെന്ററിൽ ഒരു പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദ ഡൈയിംഗ് ആൻഡ് പ്രിന്റിംഗ് യൂണിറ്റ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

223. കയർ വ്യവസായത്തിൽ യന്ത്രവൽക്കരണം/നിയന്ത്രിത യന്ത്രവൽക്കരണം/പശ്ചാത്തല വികസനം എന്നിവയ്ക്കായി 40 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

224. കയർ മേഖലയിലെ ഗവേഷണങ്ങളും സാങ്കേതികവിദ്യ വികസനവും നടത്തുന്ന കേന്ദ്രങ്ങൾക്കുള്ള ധനസഹായമായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

225. കയർ, കയറുൽപ്പന്നങ്ങൾ എന്നിവയുടെ വിൽപ്പനയ്ക്കുള്ള വിപണി വികസന സഹായ പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി കഴിഞ്ഞ വർഷത്തേക്കാൾ 1 കോടി രൂപ അധികമായി ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

226. കയർ, കയർ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ 'ഉൽപ്പാദനവും വിപണന പ്രോത്സാഹനവും' പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തെ അപേക്ഷിച്ച് 6 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

227. കയർ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെയും ചകിരിയുടെയും വില സ്ഥിരതാ ഫണ്ടിനായി 38 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

228. സംസ്ഥാന കശുവണ്ടി വികസന കോർപ്പറേഷന്റെ കശുവണ്ടി ഫാക്ടറികളുടെ ആധുനികവൽക്കരണത്തിനും യന്ത്രവൽക്കരണത്തിനുമായി 2.25 കോടി രൂപയും കാപെക്സ്-ന്റെ

കീഴിലുള്ള ഫാക്ടറികളുടെ ആധുനിക വൽക്കരണത്തിന് 3.50 കോടി രൂപയും അനുവദിക്കുന്നു.

229. ജൈവ കശുമാവ് കൃഷിക്കും കശുവണ്ടി ബാങ്ക് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുമായി സംസ്ഥാന കശുമാവ് കൃഷി വികസന ഏജൻസിക്ക് 7.20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

230. കേരള കാഷ്യൂ ബോർഡിന് റിവോൾവിംഗ് ഫണ്ടായി 43.55 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

231. കശുവണ്ടി മേഖല നേരിടുന്ന പ്രതിസന്ധി പരിഹരിക്കാനായി പുനരുജ്ജീവന പാക്കേജിന് 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

232. സംസ്ഥാനത്ത് നിക്ഷേപ സൗഹൃദ അന്തരീക്ഷം കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതികൾക്കായി 770.21 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

233. തിരുവനന്തപുരം ലൈഫ് സയൻസ് പാർക്കിന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

234. സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ വ്യവസായ പാർക്കുകളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 31.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

235. കേരള വ്യവസായ വികസന കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡിന് ആകെ 122.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

236. കെ.എസ്.ഐ.ഡി.സി. മുഖേന വ്യാവസായിക വളർച്ചാ കേന്ദ്രങ്ങൾക്ക് ആകെ 11.25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

237. കോഴിക്കോട് കുറ്റ്യാടിയിലെ നാളികേര ഇൻഡസ്ട്രിയൽ പാർക്ക് ഉൾപ്പെടെ കെ.എസ്.ഐ.ഡി.സി.-ക്ക് കീഴിലെ വിവിധ വ്യവസായ പാർക്കുകൾക്ക് 31.75 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

238. കിൻഫ്രയ്ക്ക് 335.56 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

239. പെട്രോകെമിക്കൽ വ്യവസായങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനായുള്ള പദ്ധതിയുടെ വിവിധ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനങ്ങൾക്കായി 44 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

240. പാലക്കാട്, തൃശ്ശൂർ, ആലപ്പുഴ ജില്ലകളിൽ റൈസ് ടെക്നോളജി പാർക്കുകൾ സ്ഥാപിക്കാൻ സർക്കാർ അനുമതി ആയിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

241. തൊടുപുഴ മുട്ടത്തെ കിൻഫ്രയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള സ്പൈസ് പാർക്കിന് 4.50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

242. റബ്ബർ മേഖലയിലെ സർക്കാരിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു ഇടപെടൽ ആണ് 1050 കോടി രൂപ മുതൽമുടക്കിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന കേരള റബ്ബർ

ലിമിറ്റഡ് കമ്പനി. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ 200 കോടി രൂപ മുതൽമുടക്ക് പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന സിയാൽ മോഡൽ റബ്ബർ കമ്പനിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി പദ്ധതി വിഹിതമായ 10 കോടി രൂപ ഉൾപ്പെടെ 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

243. ചെന്നൈ-ബംഗലൂരു വ്യാവസായിക ഇടനാഴി പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി 'കൊച്ചി-പാലക്കാട് ഹൈടെക് ഇൻഡസ്ട്രിയൽ കോറിഡോർ'-നായുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പദ്ധതി ദേശീയ വ്യവസായ ഇടനാഴി വികസന നിർവ്വഹണ ട്രസ്റ്റ് അംഗീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. സാമ്പത്തിക-തൊഴിൽ രംഗങ്ങളിൽ പരമാവധി വളർച്ച കൈവരിക്കുന്നതിന് കൊച്ചി-ബംഗലൂരു വ്യവസായ ഇടനാഴിയുടെ സാക്ഷാത്കാരത്തോടെ സാധ്യമാകും. പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ, പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഘട്ടമായി 10,000 കോടി രൂപയുടെ നിക്ഷേപം ആകർഷിക്കാനും അതുവഴി 5 വർഷത്തിനുള്ളിൽ 22,000 പേർക്ക് നേരിട്ടും 80,000 പേർക്ക് പരോക്ഷമായും തൊഴിൽ നൽകുവാനും കഴിയുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

244. 3000 കോടി രൂപ നിക്ഷേപമുള്ള ഈ പദ്ധതിയുടെ നടത്തിപ്പിനായി കെ.എസ്.ഐ.ഡി.സി.-യും കിൻഫ്രയും ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു 'സ്പെഷ്യൽ പർപ്പസ് വെഹിക്കിൾ' രൂപീകരിക്കും. പദ്ധതിക്കായി ഏകദേശം 2000 ഏക്കർ സ്ഥലം കിൻഫ്ര കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ 1000 ഏക്കർ സ്ഥലം പ്ലാൻ ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ചും ബാക്കി 1000 ഏക്കർ സ്ഥലം കിഫ്ബി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ചും ഏറ്റെടുക്കാനാണ്

ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. പദ്ധതിക്കായി 2023-24 വർഷം 200 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

245. എം.എസ്.എം.ഇ.-കൾക്ക് തങ്ങളുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാനുള്ള ഒരു സ്ഥിരം സംവിധാനമായി കൊച്ചിയിലെ കാക്കനാട് ആധുനിക സൗകര്യങ്ങളോടെ അന്താരാഷ്ട്ര നിലവാരം ഉറപ്പാക്കുന്ന ഒരു എക്സിബിഷൻ സെന്റർ കിൻഫ്രയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സ്ഥാപിക്കും. ഇതിനായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

246. ടെക്സ്റ്റയിൽ മേഖല ഉൾപ്പെടെ വ്യവസായ വകുപ്പിനു കീഴിലുള്ള പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നിലവിലുള്ള പ്രോജക്ടുകളുടെ അനുബന്ധ പ്രവൃത്തികൾക്കും പുതിയ പദ്ധതികൾക്കുമായി 266.90 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

247. ഔട്ട്സോഴ്സ്ഡ് സെമികണ്ടക്ടർസ് അസംബ്ലി & ടെസ്റ്റിംഗ് ഫെസിലിറ്റി (OSAT) എന്നത് സെമികണ്ടക്ടർ മൂല്യശൃംഖലയിലെ സുപ്രധാന ഘടകമാണ്. ഇത്തരം ടെസ്റ്റിംഗ് ഫെസിലിറ്റി യൂണിറ്റുകൾ സംസ്ഥാനത്ത് സ്ഥാപിക്കുന്നതാണ്. നേരിട്ട് 1000 പേർക്കും പരോക്ഷമായി 5000 പേർക്ക് വരെയും ജോലി നൽകാൻ കഴിയുന്ന ഈ പുതിയ പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

248. ഇലക്ട്രോണിക് ഘടകങ്ങൾക്കും ഇന്റഗ്രേറ്റഡ് സർക്യൂട്ടുകൾക്കും പരസ്പര ബന്ധം നൽകുന്ന പ്രിന്റഡ് സർക്യൂട്ട് ബോർഡ് (പി.സി.ബി.)-ന്റെ

ഉത്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പുതിയ പദ്ധതിക്ക് 14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മെഡ്സ് പാർക്ക്

249. കേരളത്തിൽ ഒരു മെഡിക്കൽ സംരംഭക എക്കോ സിസ്റ്റം സൃഷ്ടിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ കേരള മെഡിക്കൽ ടെക്നോളജി കൺസോർഷ്യം (കെ.എം.ടി.സി.) രൂപീകരിക്കുമെന്നും തിരുവനന്തപുരത്ത് ഒരു മെഡിക്കൽ ടെക് ഇന്നവേഷൻ പാർക്ക് സ്ഥാപിക്കുമെന്നും പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തെ ബയോ 360 ലൈഫ് സയൻസ് പാർക്കിന്റെ ക്യാമ്പസിൽ മെഡ്ടെക് സ്റ്റാർട്ടപ്പുകൾക്കും നിർമ്മാതാക്കൾക്കും വേണ്ടിയുള്ള സമർപ്പിത വ്യവസായ പാർക്കായ മെഡ്സ് പാർക്ക് സജ്ജീകരിച്ചു. 2023-24-ന്റെ രണ്ടാം പകുതിയോടെ മെഡ്സ് പാർക്ക് പൂർണ്ണമായും പ്രവർത്തനക്ഷമമാകും. ഇവിടേയ്ക്ക് മെഡ് ടെക് നിക്ഷേപങ്ങളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ കെ.എം.ടി.സി. നടത്തും. ഡിജിറ്റൽ മെഡ് ടെക് മാർക്കറ്റ് പ്ലേസ് വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും കേരളത്തിലെ മെഡ് ടെക് മെഡിക്കൽ ഉപകരണ മേഖലയുടെ കൂടുതൽ പ്രോത്സാഹനത്തിനും കെ.എം.ടി.സി.-യെ സഹായിക്കുന്നതിനുമായി ബജറ്റിൽ 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

250. ധാതുമേഖലയുടെ വിവിധ വികസന പദ്ധതികൾക്കായി 6.05 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വിവര സാങ്കേതികവിദ്യ

251. വിവര സാങ്കേതികവിദ്യാ മേഖലയ്ക്കായി 559 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

252. കേരള സ്റ്റേറ്റ് ഇൻഫർമേഷൻ ടെക്നോളജി മിഷന് 127.37 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

253. സ്റ്റേറ്റ് ഡാറ്റാ സെന്ററിനായി 53 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

254. IIITM-K-യുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഉൾപ്പെടെ ഡിജിറ്റൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റിക്കായി 46.60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

255. തിരുവനന്തപുരം ടെക്നോപാർക്കിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 26.60 കോടി രൂപയും കൊച്ചി ഇൻഫോപാർക്കിന്റെ വികസനത്തിനായി 35.75 കോടി രൂപയും കോഴിക്കോട് സൈബർ പാർക്കിന് 12.83 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

256. പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനമായ കേരള സ്റ്റേറ്റ് ഇൻഫർമേഷൻ ടെക്നോളജി ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ച്ചർ ലിമിറ്റഡിന് 201.09 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

257. കേരള ഫൈബർ ഒപ്റ്റിക് നെറ്റ്‌വർക്ക് (കെ-ഫോൺ) പദ്ധതിക്ക് 100 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. ഒരു നിയമസഭാ മണ്ഡലത്തിൽ 500

കുടുംബങ്ങൾ എന്ന കണക്കിൽ അർഹരായ 70,000 ബി.പി.എൽ. കുടുംബങ്ങൾക്ക് കെ.ഫോൺ പദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ സൗജന്യ ഗാർഹിക ഇന്റർനെറ്റ് കണക്ഷൻ നൽകുന്നതിന് 2 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

258. കേരള സ്പെയ്സ് പാർക്കിന് (കെ-സ്പെയ്സ്) 71.84 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

259. കേരള സ്റ്റാർട്ട് അപ്പ് മിഷന് 90.52 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. കൊച്ചി ടെക്നോളജി ഇന്നവേഷൻ സോണിന് 20 കോടി രൂപയും യുവജന സംരംഭകത്വ വികസന പരിപാടികൾക്കുള്ള 70.52 കോടി രൂപയും ഇതിലുൾപ്പെടുന്നു. ഫണ്ട് ഓഫ് ഫണ്ട്സ് വിഹിതത്തിനായി 30 കോടി രൂപ അധികമായി അനുവദിക്കുന്നതുൾപ്പെടെ ആകെ 120.52 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഗതാഗതവും വാർത്താവിനിമയവും

260. ഗതാഗത മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ പദ്ധതികൾക്കുള്ള വിഹിതം 2022-23-ൽ 1788.67 കോടി രൂപയായിരുന്നത് 2023-24-ൽ 2080.74 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

261. തുറമുഖം, ലൈറ്റ് ഹൗസ്, ഷിപ്പിംഗ് മേഖലയ്ക്കായി 80.13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

262. ആലപ്പുഴ മറീന പോർട്ടിനായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

263. കേരളാ മാരിടൈം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 3 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

264. അഴീക്കൽ, ബേപ്പൂർ (കോഴിക്കോട്), കൊല്ലം, വിഴിഞ്ഞം, പൊന്നാനി എന്നീ തുറമുഖങ്ങളിൽ ഷിപ്പിംഗ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള തുറമുഖ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനപദ്ധതിക്കായി ആകെ 40.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

265. കേരളത്തിന്റെ വടക്ക ഭാഗത്ത് തുറമുഖ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുക എന്ന ഉദ്ദേശത്തോടെ അഴീക്കലിൽ ഒരു ഗ്രീൻഫീൽഡ് ഇന്റർനാഷണൽ പോർട്ട് (ഔട്ടർ ഹാർബർ) വികസിപ്പിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. മൂന്ന് ഘട്ടങ്ങളിലായി വിഭാവനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന മലബാർ ഇന്റർനാഷണൽ പോർട്ട് ആൻഡ് സെസ് ലിമിറ്റഡ്-ഗ്രീൻഫീൽഡ് ഇന്റർ നാഷണൽ പോർട്ട് ആൻഡ് സെസിന്റെ വികസന പദ്ധതിയുടെ ആകെ ചെലവ് 3698 കോടി രൂപയാണ്. പദ്ധതിക്കായി 9.74 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

266. ദേശീയപാത ഉൾപ്പെടെയുള്ള റോഡുകൾക്കും പാലങ്ങൾക്കുമായി 1144.22 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പ് - റോഡുകളും പാലങ്ങളും

267. സംസ്ഥാന പാതകൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുമുള്ള പദ്ധതിക്കായി 75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

268. പ്രധാന ജില്ലാ റോഡുകളുടെ വികസനവും മെച്ചപ്പെടുത്തലുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പദ്ധതിക്കായി 288.27 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 225 കോടി രൂപ സംസ്ഥാനത്തെ ഡിഫക്ട് ലയബിലിറ്റി പിരീഡ് കഴിഞ്ഞ പ്രധാന ജില്ലാ ബി.എം. & ബി.സി റോഡുകളുടെ ആവർത്തന പരിപാലന ചെലവ് കുറയ്ക്കുന്നതിനായി ഓവർലെയിംഗ് പ്രവൃത്തിക്ക് മാത്രമായി അനുവദിക്കുന്ന ഒറ്റത്തവണ സഹായമായിരിക്കും.

269. 82 കിലോമീറ്റർ നീളം വരുന്നതും 765.44 കോടി രൂപ ആകെ നിർമ്മാണ ചെലവ് വരുന്നതുമായ പുനലൂർ-പൊൻകുന്നം റോഡിന്റെ നിലവാരം ഉയർത്തുന്ന പ്രവൃത്തികൾ ഇ.പി.സി. മോഡിലേയ്ക്ക് പരിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതാണ്.

270. റെയിൽവേ സുരക്ഷയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 12.10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

271. റോഡ് സുരക്ഷാ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 10.51 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

272. കേന്ദ്ര റോഡ് ഫണ്ട് പ്രവൃത്തികൾക്കായി 61.85 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

റോഡ് ഗതാഗതം

273. റോഡ് ഗതാഗത മേഖലയ്ക്കായി ആകെ 184.07 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ നിന്നും കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി.-ക്ക് 131 കോടി രൂപയും മോട്ടോർ വാഹന വകുപ്പിന് 44.07 കോടി രൂപയും നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

274. കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി വാഹന വ്യൂഹങ്ങളുടെ നവീകരണവും ഗുണനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തലുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിഹിതം 2022-23-ൽ 50 കോടി രൂപയായിരുന്നത് 75 കോടി രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു.

275. KSRTC-യുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം, വർക്ക്ഷോപ്പ് ഡിപ്പോകളുടെ നവീകരണം മുതലായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 30 കോടി രൂപയും കമ്പ്യൂട്ടർവത്ക്കരണവും ഇ-ഗവേണൻസും നടപ്പിലാക്കാനായി 20 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

276. പ്രീ-ഫാബ് സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ചതിനാൽ കോട്ടയം കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. ബസ് സ്റ്റേഷനിലെ കെട്ടിടത്തിന്റെ നിർമ്മാണച്ചെലവിൽ വലിയ കുറവാണുണ്ടായത്. വിഴിഞ്ഞം, ആറ്റിങ്ങൽ, കൊട്ടാരക്കര, കായംകുളം, എറണാകുളം, തൃശ്ശൂർ, കണ്ണൂർ, കാസർഗോഡ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ ചെലവ് കുറഞ്ഞ നിർമ്മാണ

മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. ബസ് സ്റ്റേഷൻ മന്ദിരങ്ങൾ നിർമ്മിക്കും. ഇതിനായി 20 കോടി രൂപ അധികമായി അനുവദിക്കുന്നു.

277. ഇ-മൊബിലിറ്റി പ്രചാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 15.55 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

278. സംസ്ഥാനത്തെ ഉൾനാടൻ ജലഗതാഗതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പദ്ധതികൾക്കായി ആകെ 141.66 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ജലഗതാഗത വകുപ്പിന് പുതിയ ഗതാഗത ബോട്ടുകൾ വാങ്ങാൻ 24 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

279. ഉൾനാടൻ ജലമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ വലിയ തോതിൽ ചരക്ക് നീക്കുന്നതിനുള്ള ബാർജുകളുടെ നിർമ്മാണം പൂർത്തിയാക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ള പദ്ധതിയ്ക്കായി 2.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

280. പുതിയ ക്രൂയിസ് വെസ്സൽ നിർമ്മിക്കാൻ 4 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

281. ഇടുക്കി, വയനാട്, കാസർഗോഡ് ജില്ലകളിൽ എയർ സ്ട്രിപ്പുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിക്ക് 4.51 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

282. ശബരിമല ഗ്രീൻഫീൽഡ് വിമാനത്താവളത്തിനായി 2.01 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വിനോദസഞ്ചാരം

283. വിനോദസഞ്ചാര മേഖലയ്ക്ക് 362.15 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

284. കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ടൂറിസം ആൻഡ്് ട്രാവൽ സ്റ്റഡീസ്, സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഹോസ്പിറ്റാലിറ്റി മാനേജ്മെന്റ്, ഫുഡ് ക്രാഫ്റ്റ്സ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് 19.30 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

285. അന്തർദേശീയ ടൂറിസം പ്രചാരണത്തിനായി 81 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

286. തൃശ്ശൂർ പൂരം ഉൾപ്പെടെയുള്ള പൈതൃക ഉത്സവങ്ങൾക്കും, പ്രാദേശിക, സാംസ്കാരിക പരിപാടികൾക്കുമായി 8 കോടി രൂപയും 2024-കേരള ട്രാവൽമാർട്ട് സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനായി 7 കോടി രൂപയും കൊച്ചി-മുസിരിസ് ബിനാലെയ്ക്ക് 2 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

287. ടൂറിസം മേഖലയിൽ വൈദ്യുതി സബ്സിഡിയിനത്തിൽ 10 കോടി രൂപയും കാരവൻ ടൂറിസം സംരംഭങ്ങൾക്കുള്ള സബ്സിഡിയിനത്തിൽ 3.70 കോടി രൂപയും റിവോൾവിംഗ് ഫണ്ട് പദ്ധതി തുടരുന്നതിനായി 3 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

288. പ്രധാന ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളിൽ അടിസ്ഥാന വികസനവും മറ്റ് സൗകര്യങ്ങളും സാധ്യമാക്കുന്നതിന് 135.65 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കാപ്പാട് ചരിത്ര മ്യൂസിയം

289. 1498-ൽ വാസ്കോഡഗാമ കപ്പലിറങ്ങിയ കാപ്പാട് തുറമുഖം കേരളത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലെ ഏറ്റവും പൗരാണിക പ്രാധാന്യമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിലൊന്നാണ്. കാപ്പാടിന്റെ ചരിത്രപരമായ പ്രാധാന്യം പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മ്യൂസിയം സ്ഥാപിക്കും. സാംസ്കാരിക-ടൂറിസം മേഖലയിൽ കേരളത്തിലെ ഒരു പ്രമുഖ കേന്ദ്രമായി മാറാൻ കഴിയുന്ന ഈ മ്യൂസിയത്തിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഓഷ്യനേറിയവും മ്യൂസിയവും

290. പൗരാണികമായ വ്യാപാര കേന്ദ്രമാണ് കൊല്ലം. ചൈനീസ്, അറബ്, പോർച്ചുഗീസ്, ഡച്ച്, ബ്രിട്ടീഷ് വ്യാപാരികൾ കൊല്ലവുമായി കച്ചവടബന്ധം സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. കൊല്ലത്തിന്റെ വ്യാപാര വാണിജ്യ ചരിത്രം വിശദീകരിക്കുന്ന ഒരു മ്യൂസിയവും അതോടൊപ്പം ഒരു ഓഷ്യനേറിയവും കൊല്ലം തങ്കശ്ശേരിയിൽ സ്ഥാപിക്കും. പൊതു-സ്വകാര്യ പങ്കാളിത്തത്തോടെയാകും ഓഷ്യനേറിയം സ്ഥാപിക്കുക. ടൂറിസം രംഗത്തിന് ഗുണകരമാകുന്ന ഈ പദ്ധതിക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

291. അതിഥി മന്ദിരങ്ങളുടെയും യാത്രി നിവാസുകളുടെയും കേരള ഹൗസുകളുടെയും നവീകരണ- പുനരുദ്ധാരണ പ്രവൃത്തികൾക്കായി 22 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

292. ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം പദ്ധതിക്കായി 9.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

293. ഹെറിറ്റേജ് ആൻഡ് സ്പൈസ് റൂട്ട് പ്രോജക്ടിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി മുസിരിസ്, ആലപ്പുഴ, തലശ്ശേരി ഹെറിറ്റേജ് പ്രോജക്ടുകൾക്കായി 17 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

294. ചാമ്പ്യൻസ് ബോട്ട് ലീഗിന് 12 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

ശാസ്ത്ര സേവനങ്ങളും ഗവേഷണവും

295. ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക മേഖലയിൽ "ഇന്നവേഷനും സംരംഭകത്വവും" എന്ന പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ നീക്കി വയ്ക്കുന്നു.

296. കേരള സംസ്ഥാന ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക പരിസ്ഥിതി കൗൺസിലിന് ആകെ 90.77 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കെ-ഡിസ്ക്

297. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ രണ്ടാം തലമുറ വികസന പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഇന്നവേഷൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയാണ് കെ-ഡിസ്ക് രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. കെ-ഡിസ്കിന്റെ പ്രവർത്തനം സംസ്ഥാനത്ത് ഒരു ഇന്നവേഷൻ സൗഹൃദ ആവാസ വ്യവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് കാരണമായിട്ടുണ്ട്. വിവിധ മേഖലകളിലായി നൂതനമായ നിരവധി പദ്ധതികൾ കെ-ഡിസ്ക് ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇന്നവേഷന്റെ ആഗോള തലസ്ഥാനമാക്കി

കേരളത്തെ മാറ്റാനുള്ള ലക്ഷ്യമാണ് കെ-ഡിസ്കിനുള്ളത്. 2023-24-ൽ കെ-ഡിസ്കിനായി 100 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് അഡ്വാൻസ്ഡ് വൈറോളജി (ഐ.എ.വി.)

298. 27000 ചതുരശ്ര അടി കെട്ടിടത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് അഡ്വാൻസ്ഡ് വൈറോളജിയിൽ ലബോറട്ടറി സൗകര്യം വികസിപ്പിക്കുന്നതിന് 80000 ചതുരശ്ര അടി കൂട്ടിച്ചേർക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. വിപുലമായ മോളിക്കുലാർ ഡയഗ്നോസ്റ്റിക് സൗകര്യം ഇതിനകം പ്രവർത്തനക്ഷമമാണ്. അത്യാധുനിക ബയോസേഫ്റ്റി ലെവൽ-3 ലാബുകൾ, ഇൻസ്ട്രുമെന്റേഷൻ സൗകര്യങ്ങൾ, പരീക്ഷണ സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ സജ്ജീകരിക്കുന്നതാണ്. ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിനായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

299. തിരുവനന്തപുരം റീജിയണൽ കാൻസർ സെന്ററിന് 81 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

300. ആർ.സി.സി.-യെ സംസ്ഥാന കാൻസർ സെന്ററായി ഉയർത്തുന്നതിന് ആകെ 120 കോടി രൂപ ചെലവ് വരും. ഇതിന് കേന്ദ്ര സർക്കാർ അംഗീകാരം നൽകുകയും ആദ്യഗഡു അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 13.80 കോടി രൂപ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി വകയിരുത്തുന്നു.

301. മലബാർ കാൻസർ സെന്ററിന്റെ വിവിധ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയ്ക്ക് കീഴിൽ 28 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

302. കൊച്ചിൻ കാൻസർ റിസർച്ച് സെന്റർ രണ്ടാംഘട്ട നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നു. കൊച്ചിൻ കാൻസർ സെന്ററിന് ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസമേഖലയ്ക്ക് കീഴിൽ 14.50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

303. പരിസ്ഥിതി ആവാസ വ്യവസ്ഥാ മേഖലയിലെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി ആകെ 26.38 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസം

304. വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയ്ക്ക് സംസ്ഥാന പദ്ധതി വിഹിതമായി 1773.09 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

305. സ്കൂളുകൾക്ക് അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനുള്ള ആകെ വിഹിതം 85 കോടി രൂപയിൽനിന്നും 95 കോടി രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

306. സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്ക് സൗജന്യ യൂണിഫോം നൽകുന്നതിനായി 140 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

307. ഓട്ടിസം പാർക്കിന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 40 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

308. സർക്കാർ ഹയർസെക്കൻ്ററി സ്കൂളുകളിലെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനായി 65 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

309. സമഗ്ര ശിക്ഷാ അഭിയാൻ പദ്ധതിയുടെ വിവിധ ഘടകങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പിലേയ്ക്ക് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 60 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

310. ഉച്ചഭക്ഷണ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 344.64 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസം

311. കൂടുതൽ മികവ് കൈവരിക്കുന്നതിന് സർവ്വകലാശാലകളേയും ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളേയും സഹായിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രത്യേക കർമ്മപദ്ധതിക്ക് 2023-24-ൽ രൂപം നൽകും. ഇതിനായി 816.79 കോടി രൂപ ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസത്തിനും സാങ്കേതിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുമായി വകയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ട്രാൻസ്ലേഷണൽ ഗവേഷണത്തിനായി റിസ്ക് ഫണ്ട്

312. ഗവേഷണ ഫലങ്ങളെ ഉൽപ്പാദന പ്രക്രിയയിലേയ്ക്ക് വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ ട്രാൻസ്ലേറ്റ് ചെയ്യാൻ വ്യവസായങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും അക്കാഡമിക് സ്ഥാപനങ്ങളോടൊപ്പം ചേർന്ന് വിജ്ഞാനോൽപ്പന്നങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനുമുള്ള റിസ്ക് കുറയ്ക്കുന്നതിനായി ഒരു ഗവേഷണ ഫണ്ട് രൂപീകരിക്കാൻ സർക്കാർ

ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. സാങ്കേതികവിദ്യകൾ ട്രാൻസ്ലേറ്റ് ചെയ്യുന്നതിനായി വ്യവസായങ്ങളും സർവ്വകലാശാലകളും കൂടിച്ചേർന്ന് രൂപീകരിക്കുന്ന SPV-യിൽ മൂലധന നിക്ഷേപത്തിനായി ഈ ഫണ്ട് ഉപയോഗിക്കും. വിജയകരമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന എസ്.പി.വി.-കളുടെ വരുമാനത്തിൽ നിന്നും ഫണ്ട് തിരിച്ചുപിടിക്കും. ഗവേഷണ ഫണ്ടിനുള്ള പ്രാരംഭ പിന്തുണയായി 10 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

313. ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ കമ്മീഷനുകൾ നിർദ്ദേശിച്ച വിധത്തിൽ കേരളത്തിലെ വിവിധ വൈജ്ഞാനിക മേഖലകളിൽ മികവിന്റെ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് 14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

314. ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ കൗൺസിലിന് 19 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

315. കണ്ണൂർ സർവ്വകലാശാലയിൽ സെന്റർ ഫോർ അറ്റ്മോസ്ഫെറിക് സയൻസസ്, കോസ്റ്റൽ ഇക്കോസിസ്റ്റം സ്റ്റഡീസ്, ക്വാണ്ടം കമ്പ്യൂട്ടിംഗ് കേന്ദ്രം, പ്രോട്ട്യോമിക്സ് ആന്റ് ജീനോമിക് റിസർച്ച് കേന്ദ്രം എന്നിവ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ധനസഹായം നൽകും.

316. തലശ്ശേരി ബ്രണ്ണൻ കോളേജിൽ ആധുനിക സൗകര്യങ്ങളോടുകൂടിയ അക്കാദമിക് കോംപ്ലക്സ് നിർമ്മിക്കും. 30 കോടി രൂപ ചെലവ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഈ വർഷം 10 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

317. തൊഴിലുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ വലിയ പ്രാധാന്യമാണ് നൽകുന്നത്. നൈപുണ്യവികസനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് Additional

Skill Acquisition Programme (ASAP)-ന് 35 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

318. സർവ്വകലാശാലകളുടെ അക്കാദമിക് രംഗത്തെ മികവ് മാറ്റുരയ്ക്കുന്നതിനായി അന്തർസർവ്വകലാശാല അക്കാദമിക് ഫെസ്റ്റിവൽ ഈ വർഷം ആരംഭിക്കും.

319. ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ രംഗത്തെ ഭൗതിക സൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് ഗവൺമെന്റ് കോളേജുകൾക്ക് 98.35 കോടി രൂപ ധനസഹായം നൽകും.

320. ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരം ഉയർത്തുന്നതിനുള്ള അടിയന്തര നടപടിയെന്ന നിലയിൽ സർവ്വകലാശാല-കോളേജ് തലങ്ങളിലെ ഗസ്റ്റ് ലക്ചറർമാർക്കുള്ള പ്രതിഫലം വർദ്ധിപ്പിക്കും.

321. രാഷ്ട്രീയ ഉച്ചതാർ ശിക്ഷാ അഭിയാന് കീഴിലുള്ള വിവിധ ഘടകങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പിന് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

സാങ്കേതിക വിദ്യാഭ്യാസ മേഖല

322. സാങ്കേതിക വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയ്ക്കായി 2023-24 വർഷത്തേയ്ക്ക് 252.40 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

323. കേരള സ്റ്റേറ്റ് സയൻസ് & ടെക്നോളജി മ്യൂസിയത്തിന്റെ (KSSTM) തിരുവനന്തപുരം കാമ്പസ്, ചാലക്കുടി, പരപ്പനങ്ങാടി റീജിയണൽ

സയൻസ് സെന്ററുകൾ, സയൻസ് സിറ്റി-കോട്ടയം എന്നിവയുടെ വിവിധ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 23 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

324. ഗവൺമെന്റ് എഞ്ചിനീയറിംഗ് കോളേജുകളുടെ വിവിധ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 40.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

325. ഗവൺമെന്റ് പോളിടെക്നിക്ക് കോളേജുകളുടെ വിവിധങ്ങളായ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി 43.20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

326. സിവിൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ് ബ്രാഞ്ച് നിലവിലുള്ള സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ സർക്കാർ പോളിടെക്നിക് കോളേജുകളിലും മെറ്റീരിയൽ ടെസ്റ്റിംഗ് & സർട്ടിഫിക്കേഷൻ സെന്ററുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

327. കണ്ണൂർ ജില്ലയിൽ പിണറായി കേന്ദ്രമായി സ്ഥാപിക്കുന്ന എഡ്യൂക്കേഷൻ ഹബ്ബിൽ ഒരു പോളിടെക്നിക്ക് ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

കലയും സംസ്കാരവും

328. കലാ സാംസ്കാരിക മേഖലയുടെ വികസനത്തിനായി 183.14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

329. കലാകാരന്മാർക്ക് നൽകുന്ന സഹായം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നൽകുന്ന ഫെലോഷിപ്പുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കും.

330. 'യുവ കലാകാരൻമാർക്കായുള്ള വജ്രജൂബിലി ഫെലോഷിപ്പ്' പദ്ധതിക്കായി 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

331. പുരാവസ്തു വകുപ്പിന് 20.90 കോടി രൂപയും, മ്യൂസിയം & മൃഗശാല ഡയറക്ടറേറ്റിന് 28.75 കോടി രൂപയും സാംസ്കാരിക വകുപ്പിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 113.29 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

332. ശാസ്ത്രസാങ്കേതിക മ്യൂസിയത്തിന്റെ കീഴിൽ കോട്ടയത്തും ചാലക്കുടിയിലും സ്ഥാപിക്കുന്ന പ്ലാനറ്റോറിയങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം പൂർത്തീകരിക്കും.

333. ജില്ലാ പൈതൃക മ്യൂസിയങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി 5.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

334. തിരുവനന്തപുരം, തൃശ്ശൂർ മൃഗശാലകളുടെ നവീകരണത്തിനും പുതിയ മൃഗങ്ങളെ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും വെർച്വൽ പെറ്റ് അഡോപ്ഷൻ പദ്ധതി ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി 8.15 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

എ.കെ.ജി. മ്യൂസിയം

335. മഹാനായ വിപ്ലവകാരിയും സ്വാതന്ത്ര്യസമരസേനാനിയും രാജ്യത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ പ്രതിപക്ഷ നേതാവുമായിരുന്ന ആയില്ല്യത്ത് കുറ്റ്യാരി ഗോപാലൻ എന്ന എ.കെ.ജി. 'പാവങ്ങളുടെ പടത്തലവൻ' എന്ന് അറിയപ്പെടുന്നു. എ.കെ.ജി.-യുടെ ജീവിതം കേരളത്തിലെ സമരമുന്നേറ്റങ്ങളുടെ നേർചരിത്രം കൂടിയാണ്. A. K. ഗോപാലന്റെ ജീവിതവും പോരാട്ടങ്ങളും അടയാളപ്പെടുത്തുന്ന കണ്ണൂർ, പെരളശ്ശേരി AKG മ്യൂസിയത്തിനായി 6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കല്ലുമാല സമര സ്ക്വയർ

336. കേരളത്തിന്റെ നവോത്ഥാന ചരിത്രത്തിലെ സമുജ്ജ്വലമായ ഏടാണ് കല്ലുമാല സമരം. 1915 ഡിസംബറിൽ കൊല്ലം പീരങ്കി മൈതാനത്ത് ചങ്ങനാശ്ശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ നടന്ന മഹായോഗത്തിലാണ് മഹാത്മ അയ്യങ്കാളി കല്ലയും മാലയും ബഹിഷ്കരിക്കാൻ സ്ത്രീകളോട് ആഹ്വാനം ചെയ്തത്. മാറ് മറച്ച് വസ്ത്രം ധരിക്കാനുള്ള കേരളീയ സ്ത്രീകളുടെ പോരാട്ടങ്ങളിലെ നിർണ്ണായക സംഭവമായിരുന്ന കല്ലുമാല ബഹിഷ്കരണം. കേരളീയ സ്ത്രീകളുടെ സ്വാഭിമാന പോരാട്ട ചരിത്രത്തിന്റെയും നവോത്ഥാന മുന്നേറ്റത്തിന്റെയും സ്മാരകമായി കൊല്ലം പീരങ്കി മൈതാനത്തെ കല്ലുമാല സമര മൈതാനമായി സംരക്ഷിക്കും. പീരങ്കിമൈതാനത്ത് കല്ലുമാല സ്ക്വയർ നിർമ്മിക്കും. ഇതിനായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വൈക്കം സത്യാഗ്രഹ ശതാബ്ദി

337. നമ്മുടെ നാടിന്റെ നവോത്ഥാന ചരിത്രത്തിലെ സുപ്രധാന സംഭവമാണ് വൈക്കം സത്യാഗ്രഹം. 2024-ൽ വൈക്കം സത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ ശതാബ്ദിയാണ്. ഇത് സർക്കാർ സമുചിതമായി ആഘോഷിക്കും.

338. KSFDC-യുടെ കീഴിലുള്ള തീയേറ്ററുകളുടെ ആധുനികവത്കരണം, OTT പ്ലാറ്റ്ഫോം നിർമ്മാണം, സിനിമ നിർമ്മാണം എന്നിവയ്ക്കായി 17 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

339. സംഗീത നാടക അക്കാദമിയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള അന്താരാഷ്ട്ര നാടകോത്സവത്തിന് (ITFOK) പ്രത്യേക ധനസഹായമായി ഒരു കോടി രൂപ നൽകും. കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമിക്ക് മലയാള സാഹിത്യ സമ്മേളനം സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് ഒരു കോടി രൂപ നൽകും.

340. കൊണ്ടോട്ടിയിലെ മഹാകവി മോയിൻകുട്ടി വൈദ്യർ മാപ്പിളകലാ അക്കാദമിക്ക് 15 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

341. തിരുവനന്തപുരം ചെമ്പഴന്തിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ശ്രീനാരായണ അന്തർദേശീയ പഠന കേന്ദ്രത്തിന് 35 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

സ്പോർട്സും യുവജനക്ഷേമവും

342. കായിക യുവജനകാര്യ വകുപ്പിന്റെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 135.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

343. തിരുവനന്തപുരത്തെ ജി.വി.രാജ സ്പോർട്സ് സ്കൂളിന്റെയും സ്പോർട്സ് ഡിവിഷൻ കണ്ണൂരിന്റെയും അപ്ഗ്രേഡേഷനും ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കലിനുമായി 20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

344. തൃശ്ശൂർ കുന്നംകുളം ഗവൺമെന്റ് ബോയ്സ് ഹയർ സെക്കന്ററി സ്കൂളിൽ സ്ഥാപിച്ച സ്പോർട്സ് വിഭാഗത്തിന് ഹോസ്റ്റൽ, മെസ് തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ സജ്ജീകരിക്കുന്നതിനായി 3.60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

345. കേരള സംസ്ഥാന സ്പോർട്സ് കൗൺസിലിന്റെ വിവിധങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് 35.90 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

346. കേരള സംസ്ഥാന യുവജനക്ഷേമ ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് 18.95 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പൊതുജനാരോഗ്യ മേഖല

347. 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ വൈദ്യശുശ്രൂഷയും പൊതുജനാരോഗ്യവും എന്ന മേഖലയ്ക്ക് ആകെ വിഹിതമായി 2828.33 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 196.50 കോടി അധികമാണ്.

348. കോവിഡിനുശേഷമുള്ള ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനായി 5 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

349. സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ ജില്ലാ ആശുപത്രികളിലും കാൻസർ ചികിത്സയ്ക്കുള്ള കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്നു. 2.50 കോടി രൂപ ഇതിനായി വകയിരുത്തുന്നു.

350. പകർച്ചവ്യാധി നിയന്ത്രണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 11 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

351. സ്റ്റേറ്റ് ഡിജിറ്റൽ ഹെൽത്ത് മിഷൻ വികസിപ്പിച്ചെടുത്ത ഐ.റ്റി. ആപ്ലിക്കേഷൻ ഉപയോഗിച്ച് ആരോഗ്യവകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കുന്ന രാജ്യത്തെ ഏക സാംക്രമികേതര രോഗ പദ്ധതി (NCD)-യാണ് 'ശൈലി' (SHAILI). സാധാരണമായി കണ്ടുവരുന്ന സാംക്രമികേതര രോഗങ്ങളായ ഹൈപ്പർടെൻഷൻ, ഡയബറ്റീസ്, കാൻസർ തുടങ്ങിയവ സംബന്ധിച്ച് 70 ലക്ഷത്തിലധികം ആളുകളിൽ സർവ്വേയും രോഗനിർണ്ണയവും നടത്താൻ ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുത പദ്ധതി കൂടുതൽ വിപുലീകരിക്കുന്നതിനും ഇതിനായുള്ള പോർട്ടൽ വലിയ തോതിൽ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി അടുത്ത വർഷത്തേയ്ക്ക് 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

352. തലശ്ശേരി ജനറൽ ആശുപത്രി മാറ്റി സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് 10 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

353. ഗോത്ര, തീരദേശ, വിദൂര മേഖലകളിലെ ആശുപത്രികളിലെയും ആരോഗ്യ പരിചരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെയും സൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

354. 'കനിവ്' പദ്ധതിയിൽ, 315 അഡ്വാൻസ്ഡ് ലൈഫ് സപ്പോർട്ട് ആംബുലൻസുകളുടെ പ്രവർത്തന ചെലവുകൾക്കായി 75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

355. കാസർഗോഡ് ടാറ്റ ആശുപത്രിയിലെ അടിസ്ഥാനസൗകര്യവും ചികിത്സാ സൗകര്യങ്ങളും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

ഹെൽത്ത് കെയർ മേഖലയിലെ ആഗോള സാധ്യതകൾ

356. കേരളത്തിന് ആരോഗ്യ പരിചരണ രംഗത്ത് വൈദഗ്ധ്യവും നൈപുണിയുമുള്ള വലിയൊരു തൊഴിൽസേനയുണ്ട്. ലോകമെമ്പാടുമുള്ള ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകരിൽ നല്ലൊരു ശതമാനം മലയാളികളാണ്. വികസിത രാജ്യങ്ങളിൽ ആരോഗ്യ പരിചരണത്തിന് ചെലവ് വളരെ കൂടുതലാണ്. ഇത് കേരളത്തിന് ഒരു സാധ്യതയായി പ്രയോജനപ്പെടുത്താൻ കഴിയണം. ലോകത്തിന്റെ ഹെൽത്ത് കെയർ ക്യാപിറ്റലായി കേരളത്തെ മാറ്റാൻ കഴിയുന്ന മനുഷ്യവിഭവ ശേഷിയും കൂടുതൽ വികസിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്ന ആരോഗ്യ ശൃംഖലയും നമുക്കുണ്ട്. ചെലവ് കുറഞ്ഞ ചികിത്സയ്ക്കും ആരോഗ്യ പരിചരണത്തിനുമായി വിദേശികളെ നമുക്ക് സംസ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് ആകർഷിക്കാൻ കഴിയും. ആരോഗ്യ പരിചരണം, ഹെൽത്ത് ടൂറിസം തുടങ്ങിയ മേഖലകളിലെല്ലാം മെച്ചപ്പെട്ട സേവനം നൽകിക്കൊണ്ട് ഒരു ഹെൽത്ത് ഹബ്ബാക്കി സംസ്ഥാനത്തെ മാറ്റിയെടുക്കാനുള്ള

പ്രവർത്തനങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കും. നിലവിലുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കാനും ആധുനികവൽക്കരിക്കാനും കഴിയും. ഈ സാധ്യതയ്ക്കനുസരിച്ച് കെയർ പോളിസി രൂപീകരിക്കാനും നടപ്പിലാക്കാനും സൗകര്യങ്ങളൊരുക്കാനുമുള്ള പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 30 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

പേവിഷത്തിനെതിരെ തദ്ദേശീയ വാക്സിൻ

357. നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്ത് തദ്ദേശീയമായ ഓറൽ റാബീസ് വാക്സിൻ വികസിപ്പിക്കുന്നതിന് ഒരു സംരംഭം ആരംഭിക്കും. തിരുവനന്തപുരത്തെ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് അഡ്വാൻസ് വൈറോളജിയുടെയും കേരള വെറ്ററിനറി ആൻഡ് അനിമൽ സയൻസ് സർവ്വകലാശാലയ്ക്ക് കീഴിലുള്ള വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും കൂട്ടായ പ്രവർത്തനത്തിലൂടെയാകും വാക്സിൻ വികസിപ്പിക്കുക. ഈ പദ്ധതിക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

358. ന്യൂ ബോൺ സ്ക്രീനിംഗ് പദ്ധതിയുടെ തുടർ പ്രവർത്തനത്തിനായി 1.50 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

359. നാഷണൽ ഹെൽത്ത് മിഷനുവേണ്ടി കുടുംബക്ഷേമ പരിപാടികൾക്കും അനുബന്ധ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ പരിപാലനത്തിനുമുള്ള 134.80 കോടി രൂപയുൾപ്പെടെ 500 കോടി രൂപ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി വകയിരുത്തുന്നു. കേന്ദ്ര വിഹിതമായി 750 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

360. ഇ-ഹെൽത്ത് പ്രോഗ്രാമിനായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

361. കാരുണ്യ ആരോഗ്യ സുരക്ഷാ പദ്ധതിക്ക് 574.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 74.50 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

362. 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷം മുതൽ കാരുണ്യ ആരോഗ്യ സുരക്ഷാ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാന ആരോഗ്യ ഏജൻസി മുഖേന താലോലം, കുട്ടികൾക്കായുള്ള കാൻസർ സുരക്ഷാ പദ്ധതി, കുട്ടികളിലെ കോക്ലിയർ ഇംപ്ലാന്റേഷൻ (ശ്രുതി തരംഗം) എന്നീ പദ്ധതികളും നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്.

363. ഭക്ഷ്യ സുരക്ഷാ മേഖലയിലെ അനലിറ്റിക്കൽ ലബോട്ടറികൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 7.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

സേഫ് ഫുഡ്

364. സുരക്ഷിത ഭക്ഷണം (Safe Food) ഉറപ്പാക്കാനും ഭക്ഷ്യവിഷബാധ തടയാനും ഭക്ഷണത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരം ഉയർത്താനുമുള്ള വിവിധ ഇടപെടലുകൾക്കും പരിശോധനകൾക്കുമായി 7 കോടി രൂപ കൂടി അനുവദിക്കുന്നു.

365. ആരോഗ്യ-വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയിലെ വിവിധ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 463.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

366. വിവിധ സർക്കാർ മെഡിക്കൽ കോളേജുകൾ, തിരുവനന്തപുരം റീജിയണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഒഫ്താൽമോളജി, തിരുവനന്തപുരം ഫാർമസ്യൂട്ടിക്കൽ സയൻസ് കോളേജ് എന്നിവയുടെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 232.27 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

367. മെഡിക്കൽ വിദ്യാഭ്യാസ ഡയറക്ടറേറ്റിനുകീഴിലുള്ള മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിലെയും മറ്റ് ആശുപത്രികളിലെയും മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 13 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

368. കാൻസർ ചികിത്സാ വിഭാഗത്തിനായി തിരുവനന്തപുരം മെഡിക്കൽ കോളേജിൽ PET CT-സ്കാനർ വാങ്ങുന്നതിലേയ്ക്കായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

369. മെഡിക്കൽ കോളേജുകളിലെ ഉയർന്ന വിലയുള്ള അത്യാധുനിക ഉപകരണങ്ങളുടെ തടസ്സരഹിത പ്രവർത്തനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് സമഗ്ര വാർഷിക മെയിന്റനൻസ് കോൺട്രാക്റ്റിനും മറ്റുമായി 32 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

370. IMHANS കോഴിക്കോടിന് 3.60 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. ഇത് മുൻ വർഷത്തേതിനെക്കാൾ 2.65 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

371. എം.ജി. യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന സെന്റർ ഫോർ പ്രൊഫഷണൽ & അഡ്വാൻസ്ഡ് സ്റ്റഡീസിന് (CPAS)

പുതിയ നഴ്സിംഗ് കോളേജുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനായി 3 കോടി രൂപ സഹായം നൽകും.

372. ആയുർവേദ, സിദ്ധ, യുനാനി, യോഗ, നാച്ചുറോപ്പതി എന്നീ ചികിത്സാ ശാഖകൾ ഉൾപ്പെടുന്ന ഭാരതീയ ചികിത്സാ വകുപ്പിന് 2023-24 വർഷം 49.05 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 5 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

373. ഭാരതീയ ചികിത്സാ വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ശാക്തീകരണത്തിനും ആധുനികവൽക്കരണത്തിനുമായി വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്ത് നടത്തുന്നതിന് 24 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

374. തിരുവനന്തപുരം, തൃപ്പൂണിത്തുറ, കണ്ണൂർ ആയുർവേദ മെഡിക്കൽ കോളേജുകൾക്ക് 20.15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

375. ആയുർവേദത്തിന്റെ ശാസ്ത്രീയ വികസനത്തിനായി ഇന്റർനാഷണൽ റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ആയുർവേദ (IRIA) സ്ഥാപിക്കാൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ഇതിന്റെ പ്രാരംഭ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ഗവേഷണത്തിനുമായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

376. ഹോമിയോപ്പതി വകുപ്പിന്റെ ശാക്തീകരണ പ്രവർത്തന ങ്ങൾക്കായി 25.15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

377. നാഷണൽ മിഷൻ ഓൺ ആയുഷ്-ഹോമിയോയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 5 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

378. ഹോമിയോ മെഡിക്കൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് 8.90 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ശുദ്ധജല വിതരണവും മലിനജല നിവാരണവും

379. 2023-24 വർഷം കുടിവെള്ള വിതരണത്തിനും മലിനജല സംസ്കരണത്തിനുമായി 909.51 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

380. നബാർഡ്-ആർ.ഐ.ഡി.എഫ്. വായ്പ വിനിയോഗിച്ച് മലിനജല സംസ്കരണ മേഖലയിൽ അടിസ്ഥാന സൗകര്യവികസനം നടത്താൻ കഴിയും. ഇത്തരം 5 സ്കീമുകൾക്കായി 80 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

381. നഗര ജലവിതരണ പദ്ധതികളുടെ പുനരുദ്ധാരണത്തിനും മെച്ചപ്പെടുത്തലിനുമായി 45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

382. 2023-24 വർഷം പ്രവർത്തനക്ഷമമായ 9.54 ലക്ഷം ടാപ്പ് കണക്ഷനുകൾ നൽകാൻ ജൽജീവൻ മിഷൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 500 കോടി രൂപ കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റിക്കും ജൽ ജീവൻ മിഷനുമായി വകയിരുത്തുന്നു.

383. പഴക്കമുള്ളതും കേടായതുമായ പൈപ്പ് ലൈനുകൾ മാറ്റി സ്ഥാപിക്കാൻ 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

384. ജൈക്ക (ജെ.ഐ.സി.എ.) സഹായത്തോടുകൂടിയ കേരള ജലവിതരണ പദ്ധതിക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

385. തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനുകളിൽ നടപ്പിലാക്കുന്ന 'നഗര ജലവിതരണം മെച്ചപ്പെടുത്തൽ' പദ്ധതിക്കായി 100 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

386. ജലനിധിയുടെ മഴവെള്ളക്കൊയ്ത്ത് പദ്ധതിയുടെ ശേഷി ഉയർത്തുന്നതിനും ഭൂഗർഭജല റീചാർജ്ജിംഗ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി 10 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

387. ജലനിധി പദ്ധതികൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ പുനരുദ്ധരിക്കുന്നതിനായി 30.90 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

388. ഭവനനിർമ്മാണ ബോർഡ് നടപ്പാക്കുന്ന 'ഗൃഹശ്രീ' ഭവന പദ്ധതിയിലൂടെ 415 വീടുകൾക്ക് സബ്സിഡി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് 12.45 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു. ഇത് 2022-23 വർഷത്തേക്കാൾ 24% അധികമാണ്. 'ഗൃഹശ്രീ' പദ്ധതിയുടെ സബ്സിഡി തുക 2 ലക്ഷത്തിൽ നിന്നും 3 ലക്ഷമായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

389. ഭവന നിർമ്മാണ ബോർഡിന്റെ ഇ.ഡബ്ല്യൂ.എസ്/എൽ.ഐ.ജി. ഭവന പദ്ധതിക്കായി 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷം 10 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

390. മെഡിക്കൽ കോളേജുകളോട് ചേർന്ന് രോഗികൾക്ക്/കൂട്ടിരിപ്പുകാർക്ക് താമസിക്കാനുതകുന്ന തരത്തിൽ കെട്ടിടം നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള ആശ്വാസ് വാടക ഭവന പദ്ധതിക്ക് 4 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

391. കേരള സംസ്ഥാന ഭവന നിർമ്മാണ ബോർഡിന് കീഴിൽ സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് വാടകയ്ക്ക് ഉപയോഗിക്കാവുന്ന ഫ്ലാറ്റ്/ക്വാർട്ടേഴ്സ്/സമുച്ചയങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിന് 9.50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

392. കോഴിക്കോട് മെഡിക്കൽ കോളേജിന് സമീപം വനിതാ പി.ജി. ഹോസ്റ്റൽ നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി ഒരു കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

നഗരവികസനം

393. സംസ്ഥാനത്തെ നഗരവികസന പരിപാടികൾക്കായി 1055.31 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

394. നഗര തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഖരമാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രോജക്ടുകൾ നടപ്പിലാക്കാൻ ലക്ഷ്യമിട്ടുകൊണ്ടുള്ള ശുചിത്വ കേരളം പദ്ധതിക്കായി 22 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഈ പദ്ധതി ഹരിത കേരളം മിഷന്റെ ഭാഗമാണ്.

395. നഗര മേഖലയിൽ നടപ്പാക്കുന്ന വിദേശ സഹായ പദ്ധതിയായ കേരള ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്ടിന്റെ ഭാഗമായി സ്ഥാപന വികസനം, ശേഷി വികസനം, പ്രോജക്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ്, പ്രാദേശിക ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കൽ എന്നീ ഘടകങ്ങൾക്കായി 131.88 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വാർത്താ വിതരണവും പ്രചരണവും

396. വാർത്താ വിതരണവും പ്രചരണവും മേഖലയ്ക്ക് ആകെ 40.43 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

397. മീഡിയ അക്കാഡമി സംഘടിപ്പിക്കുന്ന മീഡിയ സാക്ഷരതാ പരിപാടിക്ക് 50 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

398. ടാഗോർ തീയേറ്ററിന്റെ ആധുനികവൽക്കരണത്തിനായി 2.50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

തൊഴിലും തൊഴിലാളി ക്ഷേമവും

399. തൊഴിലും തൊഴിലാളി ക്ഷേമവും മേഖലയ്ക്കായി 504.76 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 22.60 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

400. തോട്ടം തൊഴിലാളികളുടെ ദുരിതാശ്വാസനിധി പദ്ധതിക്കായി 1.10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. തോട്ടം തൊഴിലാളികളുടെ

താമസസൗകര്യങ്ങൾ (ലയങ്ങൾ) മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

401. അസംഘടിത മേഖലയിലെ ദിവസവേതന തൊഴിലാളികൾക്ക് ആശ്വാസനിധി, അവശതയനുഭവിക്കുന്ന മരംകയറ്റം തൊഴിലാളികൾക്കുള്ള പെൻഷൻ പദ്ധതി, പ്രസവാനുകൂല്യം എന്നീ ഘടകങ്ങൾക്കായി 8 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

402. പരമ്പരാഗത തൊഴിൽ മേഖലകളായ ബീഡി, ഖാദി, മുള, ചൂരൽ, മത്സ്യബന്ധനവും സംസ്കരണവും, കശുവണ്ടി, കയർ, തഴപ്പായ, കരകൗശല നിർമ്മാണം മുതലായവയിൽ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന തൊഴിലാളികൾക്ക് 1250/- രൂപ നിരക്കിൽ ധനസഹായം നൽകുന്നതിനുള്ള പദ്ധതിക്കായി 90 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തെക്കാൾ 4 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

403. കേരള അക്കാദമി ഫോർ സ്കിൽസ് ആൻഡ് എക്സലൻസിന്റെ (KASE) വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 37 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

404. ഏറ്റവും പുതിയ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി ഐ.റ്റി.ഐ.-കളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ നവീകരിക്കുന്നതിനായി 30.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

405. വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി വ്യാവസായിക പരിശീലന വകുപ്പിന് 108.46 കോടി രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

406. 2023-24-ൽ കാസർഗോഡ്, കണ്ണൂർ, വയനാട്, മലപ്പുറം, ഇടുക്കി, പത്തനംതിട്ട ജില്ലകളിൽ പുതിയ കരിയർ ഡെവലപ്മെന്റ് സെന്ററുകൾ ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

407. ഫാക്ടറീസ് ആൻഡ് ബോയിലേഴ്സ് വകുപ്പിന് 5.30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

408. കണ്ണൂർ പോസ്റ്റ് ഗ്രാജ്വേറ്റ് & റിസർച്ച് സെന്റർ ഇൻ ഫയർ & സേഫ്റ്റി സയൻസിന്റെ പ്രാഥമിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഒരു കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പട്ടികജാതി വികസനം

409. പട്ടികജാതി ഉപപദ്ധതിക്കായി 2979.40 കോടി രൂപ വകയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ പട്ടികജാതി വികസന വകുപ്പിനുള്ള 1638.10 കോടി രൂപയും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള 1341.30 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നു.

410. പട്ടികജാതി വിദ്യാർത്ഥികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസ ധനസഹായ മായി 429.61 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ പാലക്കാട് മെഡിക്കൽ

കോളേജിലെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള 70 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടുന്നു. ആകെ വിഹിതം മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 104 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

411. പട്ടികജാതി വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് നൽകിവരുന്ന പോസ്റ്റ് മെട്രിക് സ്കോളർഷിപ്പിന്റെ സംസ്ഥാനവിഹിതമായി 65 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

412. ഒൻപതും പത്തും ക്ലാസുകളിൽ പഠിക്കുന്ന പട്ടികജാതി വിദ്യാർത്ഥികൾക്കായുള്ള പ്രീ-മെട്രിക് സ്കോളർഷിപ്പ് എന്ന പുതിയ പദ്ധതിക്ക് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 7.20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിലേയ്ക്കുള്ള കേന്ദ്ര വിഹിതമായി 10.80 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

413. പട്ടികജാതി യുവതീ-യുവാക്കളിലെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി നിരവധി നൈപുണ്യ വികസന പരിപാടികൾ നടപ്പാക്കിവരുന്നു. ഇതിനായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഈ പദ്ധതി K-DISC, KASE, ASAP എന്നിവ മുഖേന നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്.

414. തിരുവനന്തപുരം, വെള്ളായണിയിലുള്ള അയ്യങ്കാളി മെമ്മോറിയൽ മോഡൽ റസിഡൻഷ്യൽ സ്പോർട്സ് സ്കൂൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളുകളുടെ നടത്തിപ്പിന് 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

415. ഭൂരഹിതരായ പട്ടികജാതി കുടുംബങ്ങൾക്ക് വീട് നിർമ്മിക്കുന്നതിന് ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിനായി 180 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ഏകദേശം 5000 ഭൂരഹിത കുടുംബങ്ങളെയാണ് ഗുണഭോക്താക്കളാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

416. ഭാഗികമായി നിർമ്മിച്ച ഭവനങ്ങളുടെ പൂർത്തീകരണത്തിനും, ജീർണ്ണാവസ്ഥയിലുള്ള വീടുകളുടെ നവീകരണത്തിനും പഠന മുറികളുടെ നിർമ്മാണത്തിനുമായി 205 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. 5000 പുതിയ പഠനമുറികളുടെ നിർമ്മാണം പൂർത്തിയാക്കാനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. പഠനമുറി നിർമ്മാണത്തിന് ഓരോ കുടുംബത്തിനും 2 ലക്ഷം രൂപ വീതം നൽകുന്നതാണ്.

417. പട്ടികജാതി വിഭാഗത്തിലെ ദുർബല വിഭാഗത്തിനുള്ള വികസന പരിപാടികൾക്കായി 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

418. പട്ടികജാതി യുവതികൾക്ക് വിവാഹ ധനസഹായം നൽകുന്നതിലേയ്ക്കായി 84.39 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

419. ഡോ. അംബേദ്കർ ഗ്രാമവികസന പദ്ധതിക്കായി 60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഓരോ കോളനിക്കും പരമാവധി ഒരു കോടി രൂപ വീതം സഹായം നൽകുന്നതാണ്.

420. അർഹരായ രോഗികൾക്കും വൃദ്ധർക്കും ആരോഗ്യ പരിചരണം നൽകുന്ന ആരോഗ്യ സുരക്ഷാ പരിപാടിക്കായി 53 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

421. പട്ടികജാതി ഉപപദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ മാനവവിഭവശേഷി വികസനം, അടിസ്ഥാന ആവശ്യങ്ങൾ, സാമ്പത്തിക വികസനം തുടങ്ങിയവയ്ക്ക് പ്രത്യേക ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ട് നടപ്പിലാക്കുന്ന ക്രിട്ടിക്കൽ ഗ്യാപ്പ് ഫില്ലിംഗ് പദ്ധതികൾക്ക് കോർപ്പസ് ഫണ്ടായി 45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പട്ടികവർഗ്ഗ വികസനം

422. സംസ്ഥാനത്തെ പട്ടികവർഗ്ഗ ജനവിഭാഗത്തിന്റെ വികസനത്തിനായി 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ 859.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ 657.95 കോടി രൂപ പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പിനും 201.55 കോടി രൂപ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും അനുവദിക്കുന്നു.

423. പട്ടികവർഗ്ഗ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് പ്രോത്സാഹനവും സഹായവും എന്ന പദ്ധതിക്കായി ആകെ 8.75 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

424. പട്ടികവർഗ്ഗ വിഭാഗക്കാർക്കിടയിൽ 'മോഡൽ പ്രീ-സ്കൂളുകളുടെ നടത്തിപ്പ് എന്ന പുതിയ ഘടകത്തിനും വിദ്യാർത്ഥികൾക്കായുള്ള ട്യൂട്ടോറിയൽ പദ്ധതിക്കും പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരുടെ കായിക

പ്രോത്സാഹനത്തിനുമടക്കം വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

425. 'പട്ടികവർഗ്ഗ യുവജനങ്ങൾക്ക് സ്വയം തൊഴിലിനും നൈപുണ്യ വികസന പരിശീലനത്തിനുമുള്ള സഹായം' എന്ന പദ്ധതിയിൽ 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

426. 'പട്ടികവർഗ്ഗക്കാർക്കായുള്ള വരുമാനദായക കാർഷിക ഉദ്യമം' എന്ന പദ്ധതിക്ക് 8.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

427. പട്ടികവർഗ്ഗ കുടുംബങ്ങൾക്ക് അധിക തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ നൽകുന്നതിനായി 'കേരള ട്രൈബൽ പ്ലസ്' പ്രോഗ്രാം പ്രകാരം MGNREGS നൽകുന്ന 100 ദിവസ തൊഴിലിനുപുറമെ പട്ടികവർഗ്ഗ കുടുംബങ്ങൾക്ക് 100 ദിവസത്തെ അധിക തൊഴിൽ (ആകെ 200 ദിവസം) കൂടി നൽകുന്നു. ഈ പദ്ധതിക്കായി 35 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. പദ്ധതിയുടെ 90% ഗുണഭോക്താക്കൾ വനിതകളായിരിക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

428. പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ് നടത്തുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്കായി 72.32 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽനിന്നും മാതൃകാ റസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളുകളുടെ നടത്തിപ്പിനുള്ള ചെലവുകൾക്കായി 55 കോടി രൂപയും പോസ്റ്റ് മെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകളുടെ നടത്തിപ്പിനായി 3 കോടി രൂപയും പ്രീമെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകളുടെയും പോസ്റ്റ്മെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകളുടെയും സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 7.02

കോടി രൂപയും ഏകലവ്യാ മാതൃകാ റസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളുകളുടെയും/പ്രീമെട്രിക്-പോസ്റ്റ്മെട്രിക് ഹോസ്റ്റലുകളുടെയുമടക്കം വിവിധ സ്കൂളുകളുടെയും ഹോസ്റ്റലുകളുടെയും നിർമ്മാണത്തിനായി 4 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

429. പട്ടികവർഗ്ഗ യുവതികളുടെ വിവാഹധനസഹായം എന്ന പദ്ധതിക്കായി 6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

430. സിക്കിൾസെൽ അനീമിയ രോഗികൾക്കുള്ള സഹായ പദ്ധതിക്കായി 2.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

431. ജനനീ ജന്മരക്ഷ എന്ന പദ്ധതിക്കായി 17 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

432. 'പരമ്പരാഗത പട്ടികവർഗ്ഗ വൈദ്യന്മാർക്കുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായം' എന്ന പദ്ധതിക്കായി 40 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

433. പട്ടികവർഗ്ഗ മേഖലയിൽ "ഭക്ഷണത്തിനുള്ള സഹായം/ ഭക്ഷ്യസുരക്ഷക്കുള്ള പരിപാടി" എന്ന പദ്ധതിക്കായി 25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

434. 'സമഗ്ര പട്ടികവർഗ്ഗ ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം' എന്ന പദ്ധതിക്കായി 30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 4 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

435. ഭവന നിർമ്മാണം/അപൂർണ്ണമായ വീടുകളുടെ പൂർത്തീകരണം എന്ന പദ്ധതിക്ക് 57.20 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

436. വിവിധ പട്ടികവർഗ്ഗ ഉപപദ്ധതികൾക്ക് വകയിരുത്തിയിട്ടുള്ള തുകയിൽ ഉണ്ടാകാവുന്ന കുറവ് നികത്തുന്നതിനായി കോർപ്പസ് ഫണ്ട് ഇനത്തിൽ 45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

437. സംസ്ഥാനത്തെ പട്ടികവർഗ്ഗ സങ്കേതങ്ങളിൽ അംബേദ്കർ സെറ്റിൽമെന്റ് വികസന പദ്ധതിക്കായി 50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

438. ഭൂരഹിതരായ പട്ടികവർഗ്ഗക്കാരുടെ പുനരധിവാസം (TRDM) എന്ന പദ്ധതിക്കായി 45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

439. പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പിന്റെ പദ്ധതികളുടെ സുഗമമായ നടത്തിപ്പിന് കൂടുതൽ മനുഷ്യവിഭവശേഷി ആവശ്യമുണ്ട്. 'പട്ടികവർഗ്ഗ മേഖലകളിൽ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള മാനവ വിഭവശേഷി പിന്തുണ' എന്ന പദ്ധതിയിലൂടെ ഇത്തരത്തിൽ കൂടുതൽ ആളുകളെ വകുപ്പിന്റെ പദ്ധതികളുടെ ഭാഗമാക്കുകയാണ്. ഇതിനായി 32.35 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

440. ട്രൈബൽ പ്രൊമോട്ടർമാർക്ക് ഓണറേറിയം നൽകുന്നതിന് 19.13 കോടി രൂപയും ഊരുകൂട്ടങ്ങളുടെ സംഘാടനത്തിന് 2.50 കോടി രൂപയും 'മാനേജ്മെന്റ് പരിശീലകരും ഹെൽത്ത് മാനേജ്മെന്റ് പരിശീലകരും' എന്നതിലേയ്ക്ക് 1.30 കോടി രൂപയും ഹോസ്റ്റലുകളിലും

മോഡൽ റെസിഡൻഷ്യൽ സ്കൂളുകളിലുമുള്ള കൗൺസിലർമാർക്ക് 1.50 കോടി രൂപയും പട്ടികവർഗ്ഗക്ഷേമത്തിനുവേണ്ടി സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തകരുടെ സേവനം ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 1.92 കോടി രൂപയും 'ഗോത്രബന്ധു' പദ്ധതിക്ക് 6 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

മറ്റ് പിന്നാക്ക വിഭാഗങ്ങൾ

441. കേരള സംസ്ഥാന പിന്നാക്ക വിഭാഗ വികസന കോർപ്പറേഷന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 2023-24 വർഷം 16 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

442. കേരള സംസ്ഥാന പരിവർത്തിത ക്രൈസ്തവ ശുപാർശിത വിഭാഗ വികസന കോർപ്പറേഷന്റെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 6 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

443. മറ്റ് പിന്നാക്ക വിഭാഗത്തിലെ ഏറ്റവും പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്ന സമുദായങ്ങൾക്കുള്ള (OEC) പ്രീമെട്രിക് സഹായമായി 5 കോടി രൂപയും പോസ്റ്റ് മെട്രിക് സഹായമായി 40 കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുള്ള പദ്ധതികൾക്കായി 45 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

444. ഒന്നാം തരം മുതൽ എട്ടാം തരം വരെയുള്ള മറ്റ് പിന്നാക്ക വിഭാഗ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് പ്രീമെട്രിക് സ്കോളർഷിപ്പ് നൽകുന്ന പദ്ധതി കേന്ദ്രസർക്കാർ നിർത്തലാക്കിയ സാഹചര്യത്തിൽ പുതിയ സംസ്ഥാന പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. ഇതിനായി 25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

445. മറ്റ് പിന്നാക്ക വിഭാഗങ്ങൾക്കുള്ള പ്രീമെട്രിക്, പോസ്റ്റ്മെട്രിക് സ്കോളർഷിപ്പുകൾ അനുവദിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 8 കോടി രൂപ വീതം വകയിരുത്തുന്നു.

446. കേരള സംസ്ഥാന കളിമൺപാത്ര നിർമ്മാണ വിപണന ക്ഷേമ വികസന കോർപ്പറേഷന് ഓഹരി മൂലധന സഹായമായി 70 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിക്കുന്നു.

ന്യൂനപക്ഷ ക്ഷേമം

447. ന്യൂനപക്ഷ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട എസ്.എസ്.എൽ.സി മുതൽ ബിരുദാനന്തര തലം വരെയുള്ള സമർത്ഥരായ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും സിവിൽ സർവ്വീസ് മത്സരാർത്ഥികൾക്കും പ്രൊഫ. ജോസഫ് മുണ്ടശേരി സ്കോളർഷിപ്പ് അനുവദിക്കുന്നതിന് 6.52 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

448. കേരള സംസ്ഥാന ന്യൂനപക്ഷ വികസന ധനകാര്യ കോർപ്പറേഷന് ഓഹരി മൂലധനമായി 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മുന്നാക്ക സമുദായ ക്ഷേമം

449. കേരള സംസ്ഥാന മുന്നാക്ക സമുദായ ക്ഷേമ കോർപ്പറേഷന് 38.05 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

സാമൂഹ്യ സുരക്ഷിതത്വവും ക്ഷേമവും

450. പോഷകാഹാരം ഉൾപ്പെടെ സാമൂഹിക സുരക്ഷയും ക്ഷേമവും എന്ന മേഖലയ്ക്കായി ആകെ 787.71 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇത് മുൻവർഷത്തേക്കാൾ 12.74 കോടി രൂപ അധികമാണ്.

451. ഭിന്നശേഷി വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവരുടെ നൈപുണ്യ വികസനം, തൊഴിലധിഷ്ഠിത പുനരധിവാസം, തൊഴിലും സാമ്പത്തിക സുരക്ഷിതത്വവും തുടങ്ങിയ സമഗ്ര പദ്ധതികൾക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

452. 'നിരാമയ' ആരോഗ്യ ഇൻഷ്വറൻസ് പദ്ധതിക്കായി 50 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

453. സർക്കാർ ഓഫീസുകൾ ഭിന്നശേഷി സൗഹൃദമാക്കുന്ന 'ബാരിയർ ഫ്രീ കേരള' പദ്ധതിക്കായി 9 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

വയോജന പരിപാലനം

454. വയോധികരുടെ ക്ഷേമം ലക്ഷ്യമിട്ടുകൊണ്ടുള്ള സായംപ്രഭ പദ്ധതിക്കായി 6.8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. വയോമിത്രം പദ്ധതിയുടെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 27.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

455. ട്രാൻസ്ജെൻഡറുകൾക്കായുള്ള മഴവില്ല് പദ്ധതിക്കായി 5.02 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

456. നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിസിക്കൽ മെഡിസിൻ ആൻഡ് റീഹാബിലിറ്റേഷന് 12 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ

457. എൻഡോസൾഫാൻ ദുരിത ബാധിതർക്കായി കേരള സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻവഴി നടപ്പിലാക്കുന്ന സമഗ്ര പാക്കേജിന് 17 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

458. ഭിന്ന ശേഷിക്കാർക്കുള്ള അനുയാത്ര പദ്ധതിക്കായി 21.50 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

459. ആശ്വാസ കിരണം പദ്ധതിക്കായി 54 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

460. സ്നേഹപൂർവ്വം പദ്ധതിക്ക് 17 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

461. കുട്ടികളിലെ പ്രമേഹ ചികിത്സ ലക്ഷ്യമിടുന്ന മിഠായി പദ്ധതിക്കായി 3.80 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

462. കേരള സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ മിഷൻ മുഖേന നടപ്പാക്കുന്നതിന് ഉദ്ദേശിക്കുന്ന 'ഡിമൻഷ്യ/അൽഷിമേഴ്സ് മെമ്മറി സ്ക്രീനിംഗ് ക്ലിനിക്' എന്ന ഒരു പുതിയ പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. പദ്ധതിക്കായി ഒരു കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

463. കേരള സംസ്ഥാന വികലാംഗക്ഷേമ കോർപ്പറേഷൻ നടപ്പിലാക്കുന്ന 'ശുഭയാത്ര', 'ആശ്വാസം', 'ഹസ്തദാനം' എന്നിവ അടക്കമുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

464. നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സ്പീച്ച് ആൻഡ് ഹിയറിംഗിനായി 18.93 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ജയിൽ

465. ജയിലുകളുടെ ഭരണവും നടത്തിപ്പും ആധുനികവൽക്കരിക്കുന്നതിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള പദ്ധതിയുടെ വിവിധ പ്രവൃത്തികൾക്കായി 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

466. ജയിൽപ്പുള്ളികളുടെ പുനരധിവാസം ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള പദ്ധതികളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

പോലീസ്

467. പോലീസ് വകുപ്പിന്റെ ആധുനികവത്കരണത്തിനായി 152.90 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിൽ സ്റ്റുഡന്റ് പോലീസ് കേഡറ്റ് പദ്ധതിക്കായി 15 കോടി രൂപയും മെച്ചപ്പെട്ട ട്രാഫിക് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റത്തിന് 1.80 കോടി രൂപയും ജനമൈത്രി സുരക്ഷാ പദ്ധതിക്കായി 4.40 കോടി രൂപയും സൈബർ സുരക്ഷക്കായി 4 കോടി രൂപയും നീക്കിവയ്ക്കുന്നു. പോലീസ് വകുപ്പിലെ ഫോറൻസിക് സൗകര്യങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

468. നിർഭയ പദ്ധതിക്കായി ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി 10 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

വനിതാ ശിശു വികസനം

469. സ്ത്രീ സുരക്ഷയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തിയിട്ടുള്ള വിവിധ നിയമങ്ങളുടെയും ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകളുടെയും നടപ്പിലാക്കൽ അവലോകനം ചെയ്യുന്നതിനും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുമുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 14 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

470. സംസ്ഥാനത്തെ 1012 സ്കൂളുകളിൽ സൈക്കോ-സോഷ്യൽ പദ്ധതി നിലവിലുണ്ട്. ഈ പദ്ധതി 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷം കൂടുതൽ സ്കൂളുകളിലേയ്ക്ക് വ്യാപിപ്പിക്കും. ഇതിലേയ്ക്കായി 51 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മെൻസ്ട്രുവൽ കപ്പ്

471. സാനിട്ടറി നാപ്കിനുകൾക്ക് പകരമായി കൂടുതൽ പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദവും ചെലവ് കുറഞ്ഞതുമായ മെൻസ്ട്രുവൽ കപ്പുകളുടെ ഉപയോഗം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. സ്കൂളുകൾ, കോളേജുകൾ, തൊഴിലിടങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ സർക്കാർ തലത്തിൽ ബോധവൽക്കരണവും പ്രചാരണവും സംഘടിപ്പിക്കും. ഇതിനായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

472. ജെൻഡർ പാർക്കിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

473. അങ്കണവാടി കുട്ടികൾക്ക് പോഷകാഹാരം ഉറപ്പാക്കാൻ ആഴ്ചയിൽ 2 ദിവസം മുട്ടയും പാലും നൽകുന്ന പദ്ധതിയുടെ നടത്തിപ്പിനായി 63.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ക്രഷുകൾ/ഡേ കെയർ സെന്ററുകൾ

474. സംസ്ഥാനത്തെ പുതിയ തൊഴിൽ സാഹചര്യത്തിൽ ക്രഷുകൾ കൂടുതലായി ആരംഭിക്കേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. ഐ.ടി. വ്യവസായ രംഗത്തുള്ളവരുമായുള്ള ചർച്ചയിൽ വയോജനങ്ങൾക്ക് ഡേ കെയർ കേന്ദ്രങ്ങൾ ഉണ്ടാകണം എന്ന നിർദ്ദേശവും ഉയർന്നുവന്നിരുന്നു. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ജനകീയ കമ്മിറ്റികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ ഡേ-കെയർ സെന്ററുകൾ/ക്രഷുകൾ ആരംഭിക്കാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും. ഇതിനായി 10 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

475. കേരള സംസ്ഥാന വനിതാ വികസന കോർപ്പറേഷന്റെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 19.30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

476. നിലവിലുള്ള 28 പോക്സോ ഫാസ്റ്റ് ട്രാക്ക് സ്പെഷ്യൽ കോടതികളുടെ തുടർച്ചയായ പ്രവർത്തനത്തിനും 28 പുതിയ കോടതികൾ സ്ഥാപിക്കാനും ലക്ഷ്യമിടുന്ന പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 8.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

477. സംയോജിത ശിശുസംരക്ഷണ പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 13 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിലേയ്ക്കുള്ള കേന്ദ്രവിഹിതമായി 19.50 കോടി രൂപ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

478. സംയോജിത ശിശു വികസന സേവനങ്ങൾ എന്ന പദ്ധതിക്കായി 194.32 കോടി രൂപ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി വകയിരുത്തുന്നു. ഇതിലേയ്ക്കായി 291.48 കോടിരൂപ കേന്ദ്രവിഹിതമായി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

പൊതുവിതരണ വകുപ്പ്

479. ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലയളവിൽ പുതിയതും നവീകരിച്ച് അപഗ്രേഡ് ചെയ്തതുമായ 85 സപ്ലൈകോ വിൽപ്പന ശാലകൾ ആരംഭിച്ചു. വിപണിയിൽ കാര്യക്ഷമമായി ഇടപെട്ടുകൊണ്ട് ഗുണനിലവാരമുള്ള സാധനങ്ങൾ കുറഞ്ഞ വിലയ്ക്ക് നല്കുക എന്നതാണ് സർക്കാരിന്റെ നയം. ഇതിനായി സംസ്ഥാനത്തെ സപ്ലൈകോ വിൽപ്പന ശാലകളുടെ പ്രവർത്തനം വിവരസാങ്കേതികവിദ്യയുടെ സഹായത്തോടെ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ERP (Enterprise Resource Planning) സംവിധാനം ഈ വർഷം പ്രവർത്തനമാരംഭിക്കും.

480. പൊതുവിതരണ രംഗത്തെ സാങ്കേതികവിദ്യാധിഷ്ഠിത സേവനങ്ങൾ കുറവുകൾ പരിഹരിച്ച് സുസ്ഥിരമാക്കുന്നതിന് സ്മാർട്ട് പി.ഡി.എസ്. എന്ന പുതിയ പദ്ധതിയുടെ സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 1.40 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

രജിസ്ട്രേഷൻ

481. രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ആധാരങ്ങളുടെ സംരക്ഷണത്തിനും ഡിജിറ്റൈസേഷനുമായി 12.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

നോർക്ക

482. വിദേശത്തുനിന്നും മടങ്ങിയെത്തിയ തൊഴിലാളികൾക്ക് തൊഴിൽ ലഭ്യമാക്കുന്ന നോർക്ക അസിസ്റ്റഡ് & മൊബിലൈസ്ഡ് എംപ്ലോയ്മെന്റ് (NAME) എന്ന പദ്ധതി മുഖേന ഓരോ പ്രവാസി തൊഴിലാളിക്കും പരമാവധി 100 തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ എന്ന കണക്കിൽ ഒരു ലക്ഷം തൊഴിൽ ദിനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. പദ്ധതിക്കായി 5 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

483. മടങ്ങിയെത്തിയ പ്രവാസികളെ പുനരധിവസിപ്പിക്കുന്നതിനും അവർക്ക് നിലനിൽപ്പിന് ആവശ്യമായ പുതിയ നൈപുണ്യ വികസന പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കുന്നതിനും സർക്കാർ വലിയ ശ്രദ്ധയാണ് നൽകുന്നത്. ഇതിനായി വിവിധ പദ്ധതികളിൽ 84.60 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

484. മടങ്ങിയെത്തിയ പ്രവാസികളുടെ പുനരധിവാസവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സംസ്ഥാന സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കുന്ന പ്രത്യേക പദ്ധതി 'നോർക്ക

ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് പ്രൊജക്ട് ഫോർ റിട്ടേൺഡ് എമിഗ്രന്റ്സ് (NDPREM)'-ന്റെ പ്രവർത്തന ങ്ങൾക്കായി 25 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

485. മടങ്ങിവരുന്ന പ്രവാസികളുടെ ക്ഷേമത്തിനായി ആകെ 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. കുറഞ്ഞ വരുമാനമുള്ള പ്രവാസികൾക്ക് 2 ലക്ഷം രൂപ വരെയുള്ള പലിശ രഹിത വായ്പ കുടുംബശ്രീ മിഷനുകീഴിൽ നൽകുന്ന പദ്ധതിയായ 'പ്രവാസി ഭദ്രത' (PEARL), സഹകരണ ബാങ്കുകൾ/ ദേശസാൽകൃത ബാങ്കുകൾ/ഷെഡ്യൂൾഡ് ബാങ്കുകൾ മുഖേന 5 ലക്ഷം രൂപ വരെയുള്ള വായ്പകൾക്ക് 25% മൂലധന സബ്സിഡിയും (പരമാവധി ഒരു ലക്ഷം രൂപ) 3% പലിശ സബ്സിഡിയും നൽകുന്ന 'പ്രവാസി ഭദ്രത മൈക്രോ', കെ.എസ്.ഐ.ഡി.സി. മുഖേന- എം.എസ്.എം.ഇ. സംരംഭകർക്ക് 5% പലിശ നിരക്കിൽ 25 ലക്ഷം മുതൽ 2 കോടി രൂപവരെ വായ്പയായി നൽകുന്ന 'പ്രവാസി ഭദ്രത-മെഗാ (MEGA)' എന്നീ പദ്ധതികളാണ് വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

486. മടങ്ങിവന്ന പ്രവാസി മലയാളികൾക്കും മരണമടഞ്ഞ പ്രവാസി മലയാളികളുടെ ആശ്രിതർക്കും സമയബന്ധിതമായി ധനസഹായം ലഭ്യമാക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള 'സാന്ത്വന' പദ്ധതിക്കുവേണ്ടി 33 കോടി രൂപ മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു.

487. 'കേരള നോൺ റസിഡന്റ് കേരളൈറ്റ്സ് വെൽഫെയർ ഫണ്ട് ബോർഡ് മുഖേനയുള്ള ക്ഷേമപദ്ധതികൾക്കായി 15 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

488. എയർപോർട്ടുകളിൽ നോർക്ക എമർജൻസി ആംബുലൻസ് സേവനത്തിനായി 60 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

489. രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും ലോകകേരള സഭകളുടെ പ്രായോഗികമായ ശിപാർശകൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും ലോക കേരള സഭയുടെ പ്രാദേശിക യോഗങ്ങൾ നടത്തുന്നതിനും ലോകകേരള സഭ സെക്രട്ടേറിയേറ്റിന്റെ ഓഫീസ് ചെലവുകൾ വഹിക്കുന്നതിനുമായി 2.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

490. നോർക്ക വകുപ്പിന്റെ മാവേലിക്കരയിലുള്ള 5 ഏക്കർ ഭൂമിയിൽ ലോകകേരള കേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് ഒരു കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

491. ഐ.ഇ.എൽ.ടി.എസ്., ഒ.ഇ.ടി. തുടങ്ങിയ പരീക്ഷകളുടെ പരിശീലനത്തിനുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായം എന്ന നിലയിൽ കുറഞ്ഞ പലിശ നിരക്കിൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ ലഘൂകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വായ്പ നൽകുന്ന നോർക്ക ശുഭയാത്ര എന്ന പുതിയ പദ്ധതിക്കായി 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള പബ്ലിക് സർവ്വീസ് കമ്മീഷൻ

492. കേരള പബ്ലിക് സർവ്വീസ് കമ്മീഷന്റെ കമ്പ്യൂട്ടർവത്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും പുതിയ ഓൺലൈൻ പരീക്ഷാ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുമായി 3.38 കോടി രൂപയും ജില്ലാ PSC ഓഫീസുകൾക്ക് കെട്ടിടം നിർമ്മിക്കുന്നതിന് 6 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

വിജിലൻസ്

493. തിരുവനന്തപുരം മുട്ടത്തറയിൽ വിജിലൻസ് ഓഫീസ് സമുച്ചയത്തിന്റെ രണ്ടാംഘട്ട നിർമ്മാണത്തിനായി 8 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കോടതികൾ

494. ഹൈക്കോടതിയെ ഒരു കടലാസ് രഹിത ഓഫീസ് ആക്കി മാറ്റുന്നത് ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള ഇ-ഗവേണൻസ് പദ്ധതിക്ക് 3.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു. താഴെതലത്തിലുള്ള കോടതികളിലും ഇ-ഗവേണൻസ് പദ്ധതിക്കായി നടപടികൾ സ്വീകരിക്കും.

എക്സൈസ്

495. മയക്കുമരുന്നിന്റെ ഉപയോഗത്തോട് അണുവിട വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത 'സീറോ ടോളറൻസ്' നയമാണ് കേരളം സ്വീകരിക്കുന്നത്. മയക്കുമരുന്നിനെതിരെയുള്ള ഏകോപിതമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 15 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

496. കേരള സർക്കാരിന്റെ ലഹരി വിമുക്ത പ്രചരണ പരിപാടിയായ വിമുക്തി ഡി-അഡിക്ഷൻ സെന്ററുകളുടെ പ്രവർത്തനത്തിനായി 9.43 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

റവന്യൂവും ഭൂരേഖയും

497. റവന്യൂ ഓഫീസുകൾ സ്മാർട്ട് ഓഫീസുകൾ ആയി മാറ്റുന്ന പദ്ധതിക്കായി 48 കോടി രൂപയും വകുപ്പിന്റെ ആധുനികവൽക്കരണത്തിനും കമ്പ്യൂട്ടർവൽക്കരണത്തിനുമായി 26.50 കോടി രൂപയും വകയിരുത്തുന്നു.

498. റവന്യൂ, സർവ്വേ, രജിസ്ട്രേഷൻ തുടങ്ങിയ വകുപ്പുകളെ ഏകോപിച്ചുകൊണ്ട് ഡിജിറ്റൽ റെക്കോർഡുകളുടെ സംഭരണവും വെബ് മീഡിയവഴി പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഡാറ്റ പങ്കിടലും സാധ്യമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇപ്രകാരം കൃത്യതയാർന്ന ഡിജിറ്റൽ മാപ്പ് ലഭ്യമാക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ ഭൂരേഖ സേവന സംവിധാനങ്ങളുടെ സംയോജനത്തിന് 7.50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മേജർ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ വികസന പദ്ധതികൾ (MIDP)

499. മേജർ അടിസ്ഥാന വികസന പദ്ധതികളുടെ ഫണ്ട് വിവിധ ബജറ്റ് ശീർഷകങ്ങളിൽ വെവ്വേറെ വകയിരുത്തുമ്പോൾ ഫണ്ടിന്റെ യഥാസമയമുള്ള വിനിയോഗത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന പരിമിതികൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി ഇവയ്ക്കെല്ലാംകൂടി ഒറ്റ ശീർഷകത്തിൽ തുക വകയിരുത്തുന്ന രീതിയാണ് അവലംബിച്ച് വരുന്നത്. ഇത്തരത്തിലുള്ള

മുഖ്യ അടിസ്ഥാന വികസന പദ്ധതികൾക്കെല്ലാം കൂടി ആകെ 360 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

നവകേരളം കർമ്മ പദ്ധതി

500. ഹരിത കേരളം, ആർദ്രം, ലൈഫ്, വിദ്യാകിരണം എന്നീ നാല് മിഷനുകളും റീ-ബിൽഡ് കേരള ഇനിഷ്യേറ്റീവും ഏകോപിപ്പിച്ച് ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ള 'നവകേരള കർമ്മ പദ്ധതി-2'-ന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

501. റീബിൽഡ് കേരള ഇനിഷ്യേറ്റീവ് പദ്ധതികളുടെ സുഗമവും സമയബന്ധിതവുമായ നടത്തിപ്പിനായി 904.83 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ധനകാര്യ വകുപ്പ്

സംസ്ഥാന ജി.എസ്.ടി. വകുപ്പ്

502. മുൻ ബജറ്റിൽ പ്രഖ്യാപിച്ചതനുസരിച്ച് സംസ്ഥാന ജി.എസ്.ടി വകുപ്പ് സമഗ്രമായി പുനഃസംഘടിപ്പിച്ച് പുതിയ രീതിയിൽ പ്രവർത്തനം നടത്തിവരുന്നു. പുനഃസംഘടനയുടെ ഭാഗമായി രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പുതിയ ഭരണ നിർവ്വഹണത്തിന് അനിവാര്യമായ സോഫ്റ്റ്‌വെയറിനും സാങ്കേതിക വികസനത്തിനുമായി 10 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

503. ജി.എസ്.ടി. വകുപ്പിന്റെ കാര്യക്ഷമമായ പ്രവർത്തനത്തിന് എല്ലാ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും വിദഗ്ധ പരിശീലനവും അനിവാര്യമാണ്. ഇതിനായി 3 കോടി രൂപ നീക്കിവയ്ക്കുന്നു.

കേരള സംസ്ഥാന ഇൻഷ്വറൻസ് വകുപ്പ്

504. സർക്കാർ/അർദ്ധസർക്കാർ/പൊതുമേഖല/സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ/ സർവ്വകലാശാല/മറ്റ് സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ ജീവനക്കാർക്കായി നിലവിൽ ഇൻഷ്വറൻസ് വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ള ജി.പി.എ.ഐ.എസ്. അപകട ഇൻഷ്വറൻസ് പദ്ധതിയിലെ അപകടംമൂലമുള്ള മരണത്തിനുള്ള പരിരക്ഷ 10 ലക്ഷം രൂപയിൽനിന്ന് 15 ലക്ഷം രൂപ വാഗ്ദത്ത തുകയായി ഉയർത്തുകയും അല്ലാതെയുള്ള മരണത്തിന് സമാശ്വാസമായി 5 ലക്ഷം രൂപയുടെ അധിക പരിരക്ഷ ഉറപ്പുവരുത്തുകയും ചെയ്യും. ഇതിനായി നിലവിലെ പ്രതിവർഷ പ്രീമിയം 500 രൂപയിൽനിന്നും 1000 രൂപയായി ഉയർത്തുന്നു. ജി.പി.എ.ഐ.എസ്. പദ്ധതി ഇപ്രകാരം പരിഷ്കരിച്ച് ജീവൻ രക്ഷ എന്ന പുതിയ പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

505. അങ്കണവാടി പ്രവർത്തകർക്കായി ആക്സിഡന്റ് ഇൻഷ്വറൻസും ലൈഫ് ഇൻഷ്വറൻസും ഉൾപ്പെടുത്തി അങ്കണം എന്ന പേരിൽ ഒരു പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. വാർഷിക പ്രീമിയം 360/- രൂപ നിരക്കിൽ അപകട മരണത്തിന് രണ്ട് ലക്ഷം രൂപയും ആത്മഹത്യ അല്ലാതെയുള്ള മറ്റ് മരണങ്ങൾക്ക് ഒരു ലക്ഷം രൂപയും ഇൻഷ്വറൻസ് പരിരക്ഷ അങ്കണത്തിലൂടെ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു.

കേരള സ്റ്റേറ്റ് ആഡിറ്റ് വകുപ്പ്

506. കേരള സ്റ്റേറ്റ് ആഡിറ്റ് വകുപ്പ് രൂപം നൽകിയ ആഡിറ്റ് ഇൻഫർമേഷൻ & മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം - AIMS എന്ന സോഫ്റ്റ്‌വെയർ കൂടുതൽ നവീകരിക്കുന്നതിനായി 2.30 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

ട്രഷറി വകുപ്പ്

507. ട്രഷറി കെട്ടിടങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനും IFMS Software-ന്റെ Server-കൾക്കുമായി 12.05 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

508. ട്രഷറികളിൽ നടക്കുന്ന ക്രയവിക്രയങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച് അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ, ഫിനാൻസ് ഇൻസ്പെക്ഷൻ വിംഗ്, ട്രഷറി ഇന്റേണൽ ആഡിറ്റ് വിഭാഗം തുടങ്ങി വിവിധ ഏജൻസികൾക്ക് ട്രഷറികൾ സന്ദർശിക്കാതെ ഓൺലൈനായിതന്നെ പരിശോധനകൾ സാധ്യമാകുന്ന ഓൺലൈൻ ആഡിറ്റ് മൊഡ്യൂൾ തയ്യാറാക്കുന്നതാണ്.

509. ട്രഷറി കൈകാര്യം ചെയ്തുവരുന്ന 6 ലക്ഷത്തിലധികം പെൻഷൻ റെക്കോർഡുകൾ അടുത്ത സാമ്പത്തിക വർഷത്തിനുള്ളിൽ ഡിജിറ്റൈസ് ചെയ്യുന്നതാണ്.

510. പേഴ്സണൽ & അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് റിസോഴ്സസ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം (PARMS) എന്ന പുതിയ സോഫ്റ്റ്‌വെയർ ഉൾപ്പെടുത്തിയ സ്പാർക്ക്

വെർഷൻ 2.0 നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി ധനകാര്യ വകുപ്പിന് 2 കോടി രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

മെഡിസെപ്പ്

511. സംസ്ഥാനത്തെ 11 ലക്ഷത്തോളം വരുന്ന സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും പെൻഷൻകാർക്കുമായി നടപ്പിലാക്കിയ ആരോഗ്യ ഇൻഷ്വറൻസ് പദ്ധതിയാണ് മെഡിസെപ്പ്. സംസ്ഥാനത്തിന് അകത്തും പുറത്തുമുള്ള 480 ആശുപത്രികൾ മെഡിസെപ്പുമായി കരാറിലേർപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പ്രതിമാസം 500 രൂപയാണ് അംഗങ്ങളുടെ ഇൻഷ്വറൻസ് പ്രീമിയം. ഓറിയന്റൽ ഇൻഷ്വറൻസ് കമ്പനിയാണ് ഇൻഷ്വറൻസ് സേവന ദാതാവ്. 6 മാസം കൊണ്ട് 405 കോടി രൂപയുടെ ക്ലെയിമുകളാണ് മെഡിസെപ്പിൽ ഇതിനകം അംഗീകരിച്ചത്. ഗുരുതര രോഗങ്ങളുടെ ചികിത്സയ്ക്കും അവയവമാറ്റ ശസ്ത്രക്രിയകൾക്കുമായി 30 കോടി രൂപയുടെ കോർപ്പസ് ഫണ്ടും മെഡിസെപ്പിന്റെ ഭാഗമായി രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കിഫ്ബി

512. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിന് അത്ഭുതകരമായ വേഗം നൽകിയ സ്ഥാപനമാണ് കിഫ്ബി. പതിറ്റാണ്ടുകൾക്കപ്പുറത്ത് മാത്രം സാധ്യമായിരുന്ന വികസനങ്ങൾ യാഥാർത്ഥ്യമാക്കാൻ കിഫ്ബിയിലൂടെ കേരളത്തിന് കഴിഞ്ഞു. നിലവിൽ 74,009.55 കോടി രൂപയുടെ 993 ബൃഹദ് പദ്ധതികൾക്ക് കിഫ്ബി അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇവയിൽ 54,000 കോടി

രൂപയുടെ 986 പദ്ധതികൾ നിർവ്വഹണത്തിന്റെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിലാണ്. ഇവയിൽ 6201 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതികളുടെ നിർമ്മാണം പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ട്. 24,931 കോടി രൂപയുടെ 543 പദ്ധതികൾ ടെണ്ടർ നടപടികൾ പൂർത്തീകരിച്ചവയും 3064 കോടി രൂപയുടെ 55 പദ്ധതികൾ ടെണ്ടർ ചെയ്തവയുമാണ്. 2017-18 വർഷത്തിൽ കിഫ്ബി പദ്ധതികൾക്കായി ചെലവഴിച്ചത് 442.67 കോടി രൂപയും 2018-19-ൽ 1069 കോടി രൂപയും 2019-20-ൽ 3502.50 കോടി രൂപയും 2020-21-ൽ 5484.81 കോടി രൂപയും 2021-22 ൽ 8459.47 കോടി രൂപയും 2022-23 ൽ 3842.89 കോടി രൂപയുമാണ്. നാളിതുവരെ 22,801 കോടിയിലധികം രൂപ വിവിധ പദ്ധതികളിലേയ്ക്കായി കിഫ്ബി നൽകിക്കഴിഞ്ഞു.

513. കേരളത്തിന്റെ പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയ്ക്ക് മാത്രമായി 2870 കോടി രൂപയുടെ പദ്ധതികൾക്കാണ് കിഫ്ബി അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുള്ളത്. പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ സംരക്ഷണയജ്ഞത്തിന്റെ ഭാഗമായി 860 സ്കൂൾ കെട്ടിടങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം കിഫ്ബിവഴി ഏറ്റെടുക്കുകയും 288 എണ്ണം പൂർത്തീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. 44,705 ഹൈ-ടെക് ക്ലാസ്സ് മുറികളും 11,257 ഹൈടെക് ലബോറട്ടറികളും കിഫ്ബിവഴി പൊതുവിദ്യാലയങ്ങളിൽ സജ്ജമാക്കി.

514. 20,000 കോടി രൂപയുടെ 7 വൻകിട ഭൂമിയേറ്റെടുക്കൽ പദ്ധതികൾക്കും കിഫ്ബി അംഗീകാരം നൽകി. നാഷണൽ ഹൈവേ വികസനത്തിനായി ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്നതിന് 6769.01 കോടി രൂപയുടെ

പദ്ധതിയാണ് കിഫ്ബി നടപ്പിലാക്കുന്നത്. ഇതിനോടകംതന്നെ 5580.74 കോടി രൂപ ഈ ഇനത്തിൽ കിഫ്ബി നാഷണൽ ഹൈവേ അതോറിറ്റി ഓഫ് ഇന്ത്യയ്ക്ക് നൽകിക്കഴിഞ്ഞു.

515. മൂന്ന് വ്യവസായ പാർക്കുകൾക്കായി 13,988.63 കോടി രൂപയുടെയും ഹിന്ദുസ്ഥാൻ ന്യൂസ് പ്രിന്റ് ലിമിറ്റഡിന്റെ ഭൂമിയേറ്റെടുക്കുന്നതിന് 200.60 കോടി രൂപയുടെയും പദ്ധതികൾ കിഫ്ബിവഴി നടപ്പിലാക്കുന്നു. കൊച്ചി-ബംഗളൂരു ഇൻഡസ്ട്രിയൽ കോറിഡോർ പദ്ധതി, ഗിഫ്റ്റ് സിറ്റി പദ്ധതി എന്നിവയും കിഫ്ബിയുടെ സഹായത്തോടെയാണ് നടപ്പിലാക്കുന്നത്.

516. എന്നാൽ കിഫ്ബിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് കൂച്ചുവിലങ്ങിടുന്ന സമീപനമാണ് കേന്ദ്രസർക്കാർ സ്വീകരിക്കുന്നത്. കണ്ടിജന്റ് ബാധ്യതയായ കിഫ്ബിയുടെ കടമെടുപ്പിനെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതുകടമായി പരിഗണിക്കുന്ന തെറ്റായ സമീപനം തിരുത്തേണ്ടതാണ്. ഈ വിഷയത്തിലുള്ള കേരളത്തിന്റെ പ്രതിഷേധവും ശക്തമായ നിലപാടും കേന്ദ്രത്തെ അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സാമൂഹ്യ ക്ഷേമ പെൻഷൻ

517. സാമൂഹ്യ ക്ഷേമ പെൻഷൻ നൽകുന്നതിനായി സർക്കാർ രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള കമ്പനിയാണ് കേരള സോഷ്യൽ സെക്യൂരിറ്റി പെൻഷൻ ലിമിറ്റഡ് (KSSPL). പെൻഷൻ സുഗമമായി നൽകുന്നതിനായി കമ്പനി നടത്തുന്ന താൽക്കാലിക കടമെടുപ്പ്

സർക്കാരിന്റെ പൊതുകടമായി കേന്ദ്രസർക്കാർ കണക്കാക്കുകയാണ്. ഇത് സർക്കാരിന്റെ അനുവദനീയമായ കടമെടുപ്പ് പരിധിയിൽ കുറവ് വരുത്തുന്നു. ഈ തീരുമാനംവഴി സാമൂഹ്യ ക്ഷേമ പെൻഷൻ പദ്ധതി തകർക്കാനുള്ള ശ്രമമാണ് കേന്ദ്രം നടത്തുന്നത്. കേരളത്തിലെ സാധാരണക്കാരെ സഹായിക്കുന്ന ഈ മഹത്തായ പദ്ധതി ജനങ്ങളുടെയാകെ പിന്തുണയോടുകൂടി ശക്തമായി എൽ.ഡി.എഫ്. സർക്കാർ മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകുക തന്നെ ചെയ്യും. അനർഹരെ ഒഴിവാക്കികൊണ്ട് സാമൂഹ്യക്ഷേമ പദ്ധതി വിപുലീകരിക്കുകയും ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തുന്നത് തടയുകയും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

518. സംസ്ഥാനത്തെ 50.66 ലക്ഷം പേർക്ക് പ്രതിമാസം 1600 രൂപ നിരക്കിൽ സാമൂഹ്യക്ഷേമ പെൻഷൻ നൽകിവരുന്നുണ്ട്. സ്വന്തമായി വരുമാനമില്ലാത്ത ക്ഷേമനിധി ബോർഡുകളിലെ 6.73 ലക്ഷം അംഗങ്ങൾക്കും സർക്കാർ ക്ഷേമനിധി ബോർഡ് പെൻഷൻ നൽകുന്നു. വരുമാനമുള്ള ക്ഷേമനിധി ബോർഡുകൾവഴി 4.28 ലക്ഷം പേർക്കും ക്ഷേമപെൻഷൻ ലഭിക്കുന്നു. ഏകദേശം 62 ലക്ഷം പേർക്കാണ് സംസ്ഥാനത്ത് 1600 രൂപ നിരക്കിൽ പെൻഷൻ ലഭിക്കുന്നത്.

ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ

ഗുലാത്തി ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിനാൻസ് & ടാക്സേഷൻ

519. ഗുലാത്തി ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിനാൻസ് & ടാക്സേഷന് ഗവേഷണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും മറ്റുമായി ഒരു കോടി രൂപ

വകയിരുത്തുന്നു. "ഇന്നവേഷൻ-ഡ്രിവൺ നോളജ് എക്കോണമി ആൻഡ് ട്രാൻസ്ഫോർമേഷൻ ഇൻ ദി ഗ്ലോബൽ സൗത്ത്" എന്ന വിഷയത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കുന്ന അന്താരാഷ്ട്ര സമ്മേളനത്തിനായി 5 ലക്ഷം രൂപ വകയിരുത്തുന്നു.

കേരള ഫിനാൻഷ്യൽ കോർപ്പറേഷൻ

520. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസന പദ്ധതികൾക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നതിന് ദേശസാൽകൃത/ഷെഡ്യൂൾഡ് ബാങ്കുകളുമായും മറ്റ് സർക്കാർ ഏജൻസികളുമായും ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങളുമായും കേരള ഫിനാൻഷ്യൽ കോർപ്പറേഷൻ 'കൺസോർഷ്യം' ക്രമീകരണത്തിൽ ഏർപ്പെടും. ഒരു പദ്ധതിക്ക് 250 കോടി രൂപ എന്ന കണക്കിൽ 2000 കോടി രൂപ കെ.എഫ്.സി. വഴി വകയിരുത്തും.

521. പരമ്പരാഗത മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്ക് ആഴക്കടൽ മത്സ്യബന്ധന ബോട്ടുകൾ വാങ്ങാനായി മത്സ്യത്തൊഴിലാളി സൊസൈറ്റികൾവഴി സഹായം ലഭ്യമാക്കും. ഇതിനുവേണ്ടി കെ.എഫ്.സി മുഖാന്തരം പുതിയ പദ്ധതി ആരംഭിക്കും. ബോട്ടൊന്നിന് 70 ലക്ഷം രൂപ വരെ 5% വാർഷിക പലിശ നിരക്കിൽ വായ്പ നൽകി, 10 യന്ത്രവൽകൃത ആഴക്കടൽ മത്സ്യബന്ധന ബോട്ടുകൾ പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആദ്യഘട്ടത്തിൽ വാങ്ങിനൽകും. ഇത് വിജയകരമായി നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ കൂടുതൽ സൊസൈറ്റികൾവഴി പദ്ധതി വ്യാപിപ്പിക്കും.

522. പുതിയ എം.എസ്.എം.ഇ. യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്തെ വിമുക്തഭടന്മാർക്ക് വേണ്ടി കെ.എഫ്.സി. മുഖാന്തരം ഒരു പുതിയ വായ്പാ പദ്ധതി ആരംഭിക്കും. 2 കോടി രൂപവരെയുള്ള വായ്പകൾ മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ സംരംഭകത്വ വികസന പദ്ധതിയിൽ (CMEDP) ഉൾപ്പെടുത്തി 3% സംസ്ഥാന സർക്കാർ സബ്സിഡി പരിരക്ഷയോടെ 5% പലിശ നിരക്കിൽ ലഭ്യമാക്കും. ഈ പദ്ധതിക്കായി കെ.എഫ്.സി.-യിൽനിന്നും 50 കോടി രൂപ വകയിരുത്തും.

കെ.എസ്.എഫ്.ഇ.

523. കേരളത്തിലെ മഹാഭൂരിപക്ഷം ജനങ്ങളും പ്രത്യക്ഷമായോ പരോക്ഷമായോ സാമ്പത്തിക ഇടപാടുകൾക്കായി സമീപിക്കുന്ന ജനകീയ സ്ഥാപനമാണ് കെ.എസ്.എഫ്.ഇ.. പ്രളയം, കോവിഡ് മൂലമുണ്ടായ സാമ്പത്തിക പ്രയാസങ്ങളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ കെ.എസ്.എഫ്.ഇ. പ്രഖ്യാപിച്ച ഒറ്റത്തവണ തീർപ്പാക്കൽ കുടിശ്ശിക നിവാരണ പദ്ധതികളിലൂടെ 102 കോടി രൂപയുടെ പലിശയിളവ് ജനങ്ങൾക്ക് നൽകുകയുണ്ടായി. സ്ത്രീകൾക്ക് 6 ശതമാനം പലിശ നിരക്കിൽ അജയ്യ എന്ന പേരിൽ സ്വർണ്ണപ്പണയ വായ്പ ഏർപ്പെടുത്തി. കേരളത്തിലെ സംരംഭക വികസനത്തിനും തൊഴിൽ സാധ്യതകൾക്കും ആക്കം കൂട്ടുന്ന വിധത്തിൽ തിരിച്ചെത്തിയ പ്രവാസികൾക്ക് സംരംഭങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നതിനായി നോർക്കയുമായി സഹകരിച്ച് നടപ്പാക്കിയ പി.ബി.എം.എസ്. പദ്ധതിയിൽ,

നാളിതുവരെ 374 കോടി രൂപയുടെ വായ്പ 7907 സംരംഭകർക്കായി വിതരണം ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞു.

ഭാഗം IV

വിഭവസമാഹരണം

മൈനിംഗ് ആൻഡ് ജിയോളജി

524. കേരളം വളർച്ചയുടെ പാതയിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചുവരികയും പശ്ചാത്തല വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ കുതിച്ചുയരുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സാമ്പത്തിക വളർച്ചയുമായി മുന്നോട്ടുപോകുന്നതിന് പശ്ചാത്തല സൗകര്യ മേഖലയിലെ വിതരണ ശൃംഖല മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ്. ഇതിന്റെ ഒരു പ്രധാന ഘടകം മൈനർ ധാതുക്കളാണ്. മൈനർ മിനറൽസിന് ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള റോയൽറ്റി ഓരോ 3 വർഷത്തിലും പരിഷ്കരിക്കാമെന്ന് വ്യവസ്ഥയുണ്ടെങ്കിലും, 2015-നുശേഷം പരിഷ്കരിച്ചിട്ടില്ല എന്നത് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. റോയൽറ്റി പരിഷ്കരണം, പിഴ ഈടാക്കൽ, ശാസ്ത്രീയമായി അളവ് പരിശോധിക്കൽ എന്നിവ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കും. വിപണിയിലെ പ്രവണതകൾക്കനുസൃതമായി ഇവ ശാസ്ത്രീയമായി പരിഷ്കരിക്കാനാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

525. മൈനിംഗ് ആൻഡ് ജിയോളജി മേഖലയിൽ ചുവടെപ്പറയുന്ന ഏഴ് മാറ്റങ്ങളാണ് നടപ്പാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്: ഒന്ന്, മൈനർ ധാതുക്കളുടെ എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളിലും റോയൽറ്റി പരിഷ്കരണം; രണ്ട്,

പാറകളുടെ തരവും വലുപ്പവും അടിസ്ഥാനമാക്കി ഗ്രാനൈറ്റ് (നിർമ്മാണ കല്ല്), ഡൈമൻഷണൽ കല്ലുകൾ (ഗ്രാനൈറ്റ്) എന്നിവയ്ക്ക് വ്യത്യസ്ത വില സംവിധാനം; മൂന്ന്, ധാതുക്കളുടെ മൂല്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സിനിയറേജും റോയൽറ്റിയും സംയോജിപ്പിച്ച് ഒറ്റ നിരക്ക്; നാല്, അനധികൃത ഖനനവും അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങളും തടയുന്നതിന് കർശന നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി പിഴനിരക്കുകളുടെ പരിഷ്കരണം; അഞ്ച്, റോയൽറ്റി പേമെന്റ് ചരക്ക് വാഹനത്തിന്റെ ഭാരമോ വഹിക്കാനുള്ള ശേഷിയോ അടിസ്ഥാനമാക്കി തീരുമാനിക്കുന്നതിനുപകരം യഥാർത്ഥ ഉപയോഗത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നിശ്ചയിക്കും; ആറ്, സർക്കാർ ഭൂമിയുടെ പാട്ടവാടക ഭൂമിയുടെ ന്യായവിലയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാക്കും; ഏഴാമതായി, നിലവിലുള്ള കോമ്പൗണ്ടിംഗ് സമ്പ്രദായം നിർത്തലാക്കി അളവിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി റോയൽറ്റി കണക്കാക്കും.

526. മേൽപ്പറഞ്ഞ നടപടികളിലൂടെ നികുതിയിതര വിഭാഗത്തിൽ 600 കോടി രൂപയാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്.

തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ്

527. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഈടാക്കുന്ന കെട്ടിട നികുതി പരിഷ്കരണം കുറേ കാലങ്ങളായി നടപ്പാക്കിയിട്ടില്ല. കെട്ടിട നികുതി, അപേക്ഷാ ഫീസ്, പരിശോധനാ ഫീസ്, ഗാർഹിക, ഗാർഹികേതര കെട്ടിടങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള പെർമിറ്റ് ഫീസ് എന്നിവ പരിഷ്കരിക്കാൻ സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഒരു വ്യക്തിയുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഒന്നിലധികം വീടുകൾക്കും പുതുതായി നിർമ്മിച്ചതും ദീർഘകാലമായി ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്നതുമായ വീടുകൾക്കും പ്രത്യേകമായി നികുതി ചുമത്തുന്നതിനുള്ള അനുയോജ്യമായ രീതി നടപ്പിലാക്കും. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഒരു സമഗ്രമായ പരിഷ്കരണം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കും.

528. മേൽപ്പറഞ്ഞ നടപടികളിലൂടെ കുറഞ്ഞത് 1,000 കോടി രൂപയെങ്കിലും തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അധിക തനത് ഫണ്ടായി ലഭിക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

ജലസേചനം

529. സർക്കാരിലേക്ക് പരമാവധി വരുമാനം വരുന്ന രീതിയിൽ അണക്കെട്ടുകളിൽ നിന്നും മണൽ/ചെളി മുതലായവ ഖനനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള നൂതനമായ സംവിധാനം കൊണ്ടുവരും. തോട്ടപ്പിള്ളി സ്പിൽവേയിൽ മണൽ നീക്കംചെയ്ത ഇനത്തിൽ 10 കോടിയിലധികം രൂപ സർക്കാരിന്റെ വിഹിതമായി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ മാതൃക ഡാമുകൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മറ്റു മേഖലകളിലേക്കും

വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ ഗണ്യമായ വരുമാനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഇതിനായി റവന്യൂ ഷെയറിങ് മോഡൽ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഒരു സമഗ്രമായ പദ്ധതി ജലസേചന വകുപ്പ് കൊണ്ടുവരുന്നതാണ്.

വൈദ്യുതി തീരുവ

530. വൈദ്യുതി തീരുവ KSEBL ഈടാക്കുകയും കൈവശം വെച്ച് വരുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രക്രിയ 2023 ഒക്ടോബർ 31-ഓടെ അവസാനിക്കുന്നതാണ്. അതിനുശേഷം, ഈ തുക സർക്കാർ അക്കൗണ്ടിലേയ്ക്ക് അടയ്ക്കുന്നതാണ്. ഇത് സർക്കാരിലേക്കുള്ള വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. വാണിജ്യ, വ്യാവസായിക യൂണിറ്റുകൾക്ക് ബാധകമായ വൈദ്യുതി തീരുവ 5 ശതമാനമാക്കി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ഇതുവഴി 200 കോടി രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

ജുഡീഷ്യൽ കോടതി ഫീസ്

531. കഴിഞ്ഞ രണ്ട് പതിറ്റാണ്ടായി ജുഡീഷ്യൽ കോർട്ട് ഫീസ് സ്റ്റാമ്പുകളുടെ നിരക്കുകൾ പരിഷ്കരിച്ചിട്ടില്ല. ആയത് വർധിപ്പിക്കുന്നതിനായി 1959 ലെ കേരള 'കോർട്ട് ഫീസ് ആൻഡ് സ്യൂട്ട് വാല്യൂവേഷൻ ആക്ടും ബന്ധപ്പെട്ട ചട്ടങ്ങളും ഭേദഗതി ചെയ്യും.

532. മാനനഷ്ടം, സിവിൽ നിയമലംഘനം എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകൾക്കുള്ള കോടതി ഫീസ് ക്ലെയിംതുകയുടെ 1% ആയി നിജപ്പെടുത്തും.

533. മറ്റ് കോടതി വ്യവഹാരങ്ങൾക്ക് 1% അധികമായി കോർട്ട് ഫീ ഈടാക്കുന്ന തരത്തിൽ 1959-ലെ കേരള കോർട്ട് ഫീസ് ആൻഡ് സ്യൂട്ട് വാല്യൂവേഷൻ നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്യും. സാധാരണ പൗരന്മാരുടെ സൗകര്യാർത്ഥം കോടതി ഫീസുകൾ ഇ-സ്റ്റാമ്പിംഗിന്റെ പരിധിയിൽ കൊണ്ടുവരും.

534. മേൽപ്പറഞ്ഞ നടപടികളിലൂടെ ഏകദേശം 50 കോടി രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

മോട്ടോർ വെഹിക്കിൾ

535. പുതുതായി വാങ്ങുന്ന 2 ലക്ഷം വരെ വിലയുള്ള മോട്ടോർ സൈക്കിളുകളുടെ ഒറ്റത്തവണ നികുതിയിൽ 2% വർദ്ധനവ് വരുത്തുന്നു. ഇതുവഴി 92 കോടി രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

536. പുതുതായി വാങ്ങുന്ന മോട്ടോർ കാറുകളുടേയും സ്വകാര്യ ആവശ്യങ്ങൾക്കുപയോഗിക്കുന്ന പ്രൈവറ്റ് സർവ്വീസ് വാഹനങ്ങളുടേയും നിരക്കിൽ താഴെപറയും പ്രകാരം വർദ്ധനവ് വരുത്തുന്നു.

I) 5 ലക്ഷം വരെ വിലയുള്ളവയ്ക്ക് 1% വർദ്ധനവ്.

II) 5 ലക്ഷം മുതൽ 15 ലക്ഷം വരെ വിലയുള്ളവയ്ക്ക് 2% വർദ്ധനവ്.

III) 15 ലക്ഷം മുതൽ 20 ലക്ഷം വരെ വിലയുള്ളവയ്ക്ക് 1% വർദ്ധനവ്.

IV) 20 ലക്ഷം മുതൽ 30 ലക്ഷം വരെ വിലയുള്ളവയ്ക്ക് 1% വർദ്ധനവ്.

V) 30 ലക്ഷത്തിന് മുകളിൽ വിലയുള്ള വാഹനങ്ങൾക്ക് 1% വർദ്ധനവ്.

537. ഇതുവഴി 340 കോടി രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

538. പുതുതായി വാങ്ങുന്ന ഇലക്ട്രിക് മോട്ടോർ ക്യാബ്, ഇലക്ട്രിക് ടൂറിസ്റ്റ് മോട്ടോർ ക്യാബ് എന്നിവയ്ക്ക് നിലവിൽ വാഹന വിലയുടെ 6% മുതൽ 20% വരെയുള്ള തുകയാണ് ഒറ്റത്തവണ നികുതിയായി ഈടാക്കി വരുന്നത്. അന്തരീക്ഷ മലിനീകരണം പരമാവധി കുറയ്ക്കുന്നതിനും പൊതുഗതാഗതം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി ഇത്തരം വാഹനങ്ങളുടെ ഒറ്റത്തവണ നികുതി ഇലക്ട്രിക് സ്വകാര്യ വാഹനങ്ങളുടെ നികുതിക്ക് തുല്യമായി വാഹന വിലയുടെ 5% ആയി കുറയ്ക്കുന്നു. 15 വർഷത്തെ ഒറ്റത്തവണ നികുതി അടയ്ക്കുന്ന എല്ലാത്തരം ഇലക്ട്രിക് വാഹനങ്ങളുടെയും നികുതി നിരക്ക് വാഹനവിലയുടെ 5% ആയി നിജപ്പെടുത്തിയതിനാൽ ഇത്തരം വാഹനങ്ങൾക്ക് ആദ്യ 5 വർഷത്തേയ്ക്ക് നൽകിയിരുന്ന 50% നികുതി ഇളവ് ഒഴിവാക്കുകയാണ്.

539. കോവിഡ് പ്രതിസന്ധിമൂലം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ അനുഭവിച്ചുവരുന്ന കോൺട്രാക്ട് കാര്യേജ്/സ്റ്റേജ് കാര്യേജ് വാഹന ഉടമകൾക്ക്

ആശ്വാസം പകരാനും പൊതുഗതാഗതം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുമായി ഇത്തരം വാഹനങ്ങളുടെ നികുതിയിൽ 10% വരെ കുറവ് വരുത്തുകയാണ്. ഇതുവഴി സർക്കാരിന് 28 കോടി രൂപയുടെ നഷ്ടം ഉണ്ടാകുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

540. 2007-ൽ നിലവിൽ വന്ന കേരള റോഡ് സേഫ്റ്റി ആക്ടിലെ സെക്ഷൻ 10 പ്രകാരം പുതുതായി രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്ന വാഹനങ്ങളിൽനിന്നും രജിസ്ട്രേഷൻ സമയത്ത് ഈടാക്കി വരുന്ന ഒറ്റത്തവണ സെസ് താഴെപ്പറയും പ്രകാരം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണ്. ഇരുചക്ര വാഹനങ്ങൾക്ക് നിലവിലുള്ള നിരക്കായ 50 രൂപയിൽനിന്ന് 100 രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു, ലൈറ്റ് മോട്ടോർ വാഹനങ്ങൾക്ക് നിലവിലുള്ള നിരക്കായ 100 രൂപയിൽനിന്ന് 200 രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു, മീഡിയം മോട്ടോർ വാഹനങ്ങൾക്ക് നിലവിലുള്ള നിരക്കായ 150 രൂപയിൽനിന്ന് 300 രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു, ഹെവി മോട്ടോർ വാഹനങ്ങൾക്ക് നിലവിലുള്ള നിരക്കായ 250 രൂപയിൽനിന്ന് 500 രൂപയായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ഇതുവഴി സർക്കാരിന് ഒരു വർഷം 7 കോടി രൂപയുടെ അധിക വരുമാനം പ്രതീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്.

541. കൂടുതൽ ഫാൻസി നമ്പർ സെറ്റുകൾ അവതരിപ്പിക്കാനും പെർമിറ്റ് ഫീസും അപ്പീൽ ഫീസും വർദ്ധിപ്പിക്കാനും നടപടിയെടുക്കും.

542. മോട്ടോർ വാഹന വകുപ്പിൽ കുടിശ്ശിക നികുതി അടയ്ക്കുന്നതിന് മുൻവർഷങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഒറ്റത്തവണ തീർപ്പാക്കൽ പദ്ധതി ഈ വർഷവും തുടരുന്നതാണ്.

543. മാനസിക വെല്ലുവിളിയുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളും, ഭിന്നശേഷി, സെറിബ്രൽ പാൾസി, കാഴ്ചശേഷി ഇല്ലാത്തവർ തുടങ്ങിയ വിഭാഗത്തിലുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളും പഠിക്കുന്ന അൺ എയ്ഡഡ് മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്പെഷ്യൽ സ്കൂളുകളുടെ പേരിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള എഡ്യൂക്കേഷൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂഷൻ ബസ്സുകളുടെ നികുതി സർക്കാർ മേഖലയിലെ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പേരിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള എഡ്യൂക്കേഷൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂഷൻ ബസ്സുകളുടെ നികുതിക്ക് തുല്യമായി കുറയ്ക്കുന്നതാണ്.

544. മാനസിക വെല്ലുവിളി, ഭിന്നശേഷി, കാഴ്ചശേഷി ഇല്ലാത്തവർ, ബധിരർ, മൂകർ എന്നീ വിഭാഗത്തിലുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളെയും അനാഥർ, പ്രായമായവർ എന്നിവരെയും ലപ്രസി, ക്ഷയം എന്നീ രോഗബാധിതരേയും സംരക്ഷിക്കുന്ന ചാരിറ്റബിൾ ഓർഗനൈസേഷൻ, റീഹാബിലിറ്റേഷൻ സെന്ററുകൾ എന്നിവയുടെ പേരിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ടതും അവരുടെ യാത്രയ്ക്കായി ഉപയോഗിക്കുന്ന സ്വകാര്യ സർവ്വീസ് വാഹനങ്ങൾ (PSV)-ക്ക് സർക്കാർ സ്കൂളുകളുടെ പേരിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ട വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ബസ്സുകളുടെ നികുതി നിരക്കുമായി ഏകീകരിക്കുന്നതാണ്.

എക്സൈസ്

545. കേരളത്തിൽ മദ്യ ഉൽപ്പാദനത്തിന് എക്സൈസ് വകുപ്പ് ലൈസൻസ് നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മദ്യ ഉൽപ്പാദനത്തിന് ആവശ്യമായ അസംസ്കൃത വസ്തുവായ എക്സ്ട്രാ ന്യൂട്രൽ ആൽക്കഹോൾ (ENA) സംസ്ഥാനത്തിന് പുറത്തുനിന്നാണ് കൊണ്ടുവരുന്നത്. ഓരോ വർഷവും ശരാശരി 5 കോടി ലിറ്റർ എക്സ്ട്രാ ന്യൂട്രൽ ആൽക്കഹോൾ (ENA) മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നും ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നു. സംസ്ഥാനത്ത് എക്സ്ട്രാ ന്യൂട്രൽ ആൽക്കഹോൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുകവഴി പുതിയ തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് സഹായകരമാകും. സംസ്ഥാനത്തിനകത്ത് എക്സ്ട്രാ ന്യൂട്രൽ ആൽക്കഹോൾ ഉൽപ്പാദനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് സർക്കാർ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

546. അബ്കാരി കുടിശ്ശികയിനത്തിൽ 286 കോടി രൂപ സർക്കാരിലേയ്ക്ക് പിരിഞ്ഞുകിട്ടേണ്ടതായി ഉണ്ട്. ഇതിൽ ബഹുഭൂരിപക്ഷവും 1949-50 മുതൽ 2001-02 വരെയുള്ള കാലയളവിലെ കുടിശ്ശികകളാണ്. കുടിശ്ശികക്കാർ പലരും മരണപ്പെട്ടുപോയിട്ടുള്ളതാണ്. കൂടാതെ ആർ.ആർ. നടപടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിവിധ കോടതികളിലായി നിരവധി കേസ്സുകളും നിലനിൽക്കുന്നു. ആയത് തീർപ്പാക്കുന്നതിലെ കാലതാമസവും സ്റ്റേ ഉത്തരവുകളും കുടിശ്ശിക പിരിവിൽ കാലതാമസം ഉണ്ടാക്കുന്നു. അബ്കാരി കുടിശ്ശിക തീർപ്പാക്കുന്നതിന് സഹായകരമായ പുതിയൊരു ആംനെസ്റ്റി പദ്ധതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

547. സർക്കാർ കേരളത്തിലെ ധാന്യങ്ങൾ ഒഴികെയുള്ള കാർഷിക ഉത്പന്നങ്ങളിൽനിന്നും ഹോർട്ടി വൈൻ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിന് അനുവാദം നൽകി ഉത്തരവായിട്ടുണ്ട്. കർഷകർക്ക് വളരെയേറെ പ്രയോജനപ്പെടുന്ന ഹോർട്ടി വൈൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് നിലവിൽ ഇന്ത്യൻ നിർമ്മിത വൈനിന്റെ അതേ നികുതി ഘടനതന്നെ ഹോർട്ടി വൈനിനും ബാധകമാക്കുന്നതാണ്.

സംസ്ഥാന ജി.എസ്.റ്റി.

548. ജി.എസ്.റ്റി. നിയമങ്ങൾക്കനുസൃതമായി സംസ്ഥാന ചരക്കു സേവന നികുതി വകുപ്പിന്റെ പുനഃസംഘടന 10.01.2023 മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽവന്നു. പുനഃസംഘടിപ്പിച്ച തസ്തികകൾക്കനുസരിച്ച് വകുപ്പ് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന നിയമങ്ങളിലും, ചട്ടങ്ങളിലും മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനുവേണ്ട നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്.

മുൻ നികുതി നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള അപ്പീൽ നടപടികൾ ലഘൂകരിക്കൽ

549. പഴയ നികുതി നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള തർക്കങ്ങളുടെ തീർപ്പാക്കൽ രീതി പുനപരിശോധിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയുണ്ട്. തർക്കമുള്ള തുകകൾക്ക് പലപ്പോഴും നിയമപരമായ പുനഃപരിശോധന ആവശ്യമായതിനാൽ നിയമാനുസൃത അപ്പീലുകൾ ഫയൽ ചെയ്യുന്ന പ്രക്രിയ ലഘൂകരിക്കണമെന്ന ആവശ്യവും ഉയരുന്നുണ്ട്. നടപടിക്രമങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കുന്നതിനായി താഴെ പറയുന്നവ നടപ്പിലാക്കും

a. ചരക്കുസേവന നികുതി നിയമപ്രകാരമുള്ള അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിന് നിലവിൽ ബാധകമായ ഒരു ശതമാനം അഡീഷണൽ കോർട്ട് ഫീസ്റ്റ് പരമാവധി 20000 രൂപയെന്ന പരിധി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ പരിധി ചരക്കുസേവന നികുതി വകുപ്പ് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന കേരള പൊതുവിൽപ്പന നികുതി നിയമം, കേരള ടാക്സ് ഓൺ ലക്ഷ്വറി നിയമം, കേരള മൂല്യവർദ്ധിത നികുതി നിയമം എന്നിവ പ്രകാരമുള്ള അപ്പീലുകൾക്കും ബാധകമാക്കുന്നതാണ്. ഇതിനായി കേരള കോർട്ട് ഫീസ് ആൻഡ് സ്യൂട്ട്സ് വാലുവേഷൻ നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതാണ്.

b. കേരള മൂല്യവർദ്ധിത നികുതി നിയമപ്രകാരം നിലവിൽ അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്യുമ്പോൾ തർക്കത്തിലുള്ള തുകയുടെ 20% നികുതി നിർണ്ണയത്തിന് വിധേയമാക്കപ്പെട്ട വ്യക്തി അടച്ചാൽ അപ്പീൽ തീരുമാനമാകുന്നതു വരെ ബാക്കി തുകയ്ക്ക് സ്റ്റേ ലഭിക്കുന്ന സൗകര്യം നിലവിലുണ്ട്. നികുതി വ്യവഹാരക്കാർക്ക് ആശ്വാസമായി, പരമാവധി 5 കോടി രൂപ എന്ന വ്യവസ്ഥക്ക് വിധേയമായി, തർക്കമുള്ള നികുതി തുകയുടെ 10% അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്യുമ്പോൾ പ്രീ ഡെപ്പോസിറ്റ് ആയി അടയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ ബാക്കി തുകയ്ക്ക് സ്റ്റേ ലഭിക്കുന്ന രീതിയിൽ കേരള പൊതുവില്പന നികുതി നിയമം, കേരള ആഡംബര നികുതി നിയമം, കേരള മൂല്യ വർദ്ധിത നികുതി നിയമം എന്നിവയിൽ ഭേദഗതികൾ വരുത്തും. തത്തുല്യമായ തുക ആദ്യ അപ്പീലിനായി അടച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, രണ്ടാമത്തെ അപ്പീലിനായി പ്രീ-ഡെപ്പോസിറ്റ്

തുക വീണ്ടും നൽകേണ്ടതില്ല. ഇതുപ്രകാരം അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിന് മേല്പറഞ്ഞ 10% പ്രീ-ഡെപ്പോസിറ്റ് തുക മാത്രം നൽകിയാൽ മതിയാകും. എന്നാൽ ഇതുപ്രകാരം, മുൻപ് അടച്ച പ്രീ ഡെപ്പോസിറ്റ് തുക റീഫണ്ട് നൽകുന്നതിനോ പ്രോപ്പർട്ടി അറ്റാച്ച്മെൻറ് ഉൾപ്പെടെ, തീർപ്പായ റിക്കവറി നടപടികൾ പ്രകാരം ഒടുക്കിയ തുക ഒഴിവാക്കി നൽകുന്നതിനോ അനുവാദമുണ്ടാകുന്നതല്ല. കേരള പൊതു വില്പന നികുതി നിയമപ്രകാരമുള്ള കേസ്സുകളിൽ ഈ സൗകര്യം 31.03.2005 വരെയുള്ള അസ്സെസ്സ്മെന്റുകൾക്ക് മാത്രമേ ബാധകമാകുകയുള്ളൂ. ഇതിനോടനുബന്ധിച്ച് ഒറ്റത്തവണ ആനുകൂല്യമെന്ന നിലയിൽ, അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി കഴിഞ്ഞ കേസ്സുകളിലും, ഏതെങ്കിലും കാരണത്താൽ അപ്പീൽ സ്വീകരിക്കപ്പെടാത്ത കേസ്സുകളിലും 2023 സെപ്റ്റംബർ 30 വരെ അപ്പീലുകൾ ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിന് അനുവദിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ നിയമത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തും.

550. ജി.എസ്.ടി. കൗൺസിലിന്റെ ശിപാർശയോടെ 2023-ലെ കേന്ദ്ര ഫിനാൻസ് ബില്ലിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്ന കേന്ദ്ര ചരക്കുസേവന നികുതി നിയമത്തിന് വരുത്തിയിട്ടുള്ള ഭേദഗതികൾക്ക് സമാനമായ ഭേദഗതികൾ സംസ്ഥാന ചരക്കുസേവന നികുതി നിയമത്തിലും ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

രജിസ്ട്രേഷൻ

551. സംസ്ഥാനത്ത് ഭൂമിയുടെ ന്യായവില 2010-ൽ നിലവിൽ വന്നു. അതിനുശേഷം ഇത് അഞ്ച് തവണ പുതുക്കുകയുണ്ടായി. വിപണി മൂല്യവും ന്യായവിലയും തമ്മിലുള്ള അന്തരം നികത്താൻവേണ്ടി നിലവിലുള്ള ന്യായവില 20 ശതമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കും.

552. വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ വിപണിമൂല്യം വർദ്ധിച്ച പ്രദേശങ്ങളിൽ ഭൂമിയുടെ ന്യായവില 30% വരെ വർധിപ്പിക്കുന്നതിനായി 2020-ൽ ഫിനാൻസ് ആക്റ്റിലൂടെ നിയമ നിർമ്മാണം നടപ്പിലാക്കിയ സാഹചര്യത്തിൽ, അത് പ്രകാരം വർദ്ധനവ് വരുത്തേണ്ട മേഖലകളെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനായി വിശദമായ പഠനം നടത്തി മാനദണ്ഡങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുന്നതാണ്.

553. കുടിശ്ശികയുള്ള അണ്ടർ വാല്യൂവേഷൻ കേസുകൾ തീർപ്പാക്കുന്നതിനു നിലവിലുള്ള കോംപൗണ്ടിങ് പദ്ധതി ഉദ്ദേശിച്ച ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാത്തതിനാൽ നിലവിലുള്ള പദ്ധതി 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷം മുതൽ നിർത്തലാക്കുകയും, കുടിശ്ശികയുള്ള കേസുകൾ തീർപ്പുകൽപ്പിക്കുന്നതിനായി ബദൽ മാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതുമാണ്.

554. റിയൽ എസ്റ്റേറ്റ് മേഖലയിലുണ്ടായ ആഗോള സാമ്പത്തിക മാന്ദ്യം കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ട് 2010-ൽ ഈ മേഖലയ്ക്ക് ഉത്തേജനം നല്കുന്നതിനായി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽനിന്നും കെട്ടിട നമ്പർ ലഭിച്ച് 6 മാസത്തിനകം കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്ന ഫ്ലാറ്റ്/

അപ്പാർട്ട്മെന്റ് എന്നിവയ്ക്ക് മുദ്രവില 5% ആയി കുറച്ചിരുന്നു. നിലവിലുള്ള മുദ്രവില നിരക്കുകൾ കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ട് 5% എന്നത് 7 % ആയി പുതുക്കി നിശ്ചയിക്കുന്നു.

555. ഒരു ആധാരം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തതിനുശേഷം 3 മാസത്തിനകമോ 6 മാസത്തിനകമോ നടത്തപ്പെടുന്ന തീറാധാരങ്ങൾക്ക് നിലവിലുള്ള അധിക മുദ്രവില നിരക്കുകൾ ഒഴിവാക്കുന്നതാണ്.

556. ഗഹാനുകളും ഗഹാൻ ഒഴിവുകുറികളും ഫയൽ ചെയ്യുന്നതിന് 100 രൂപ നിരക്കിൽ സർവീസ് ചാർജ് ഏർപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

557. 1932-ലെ ഇൻഡ്യൻ പാർട്ട്ണർഷിപ്പ് നിയമം, 1955-ലെ തിരുവിതാംകൂർ-കൊച്ചി, ശാസ്ത്ര സാഹിത്യ ധാർമ്മക സംഘങ്ങൾ എന്നീ നിയമങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള വിവിധ ഫീസ് നിരക്കുകൾ അവസാനമായി പരിഷ്കരിച്ചത് യഥാക്രമം 2013, 2015 വർഷങ്ങളിലാണ്. 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷം മുതൽ ഇവ പരിഷ്കരിക്കുന്നതാണ്. ഇതോടൊപ്പംതന്നെ സംഘങ്ങൾക്ക് നല്കിയിരുന്ന നിലവിലുള്ള കോമ്പൗണ്ടിംഗ് പദ്ധതി പുതിയ സ്ലാബ് നിരക്കിൽ ഒരു വർഷം കൂടി ദീർഘിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

558. ജോയിന്റ് ഡെവലപ്മെന്റ് ചെയ്യുന്നതിനായി പ്രത്യേകം അധികാരപ്പെടുത്തുന്ന മുക്ത്യാറുകളുടെ മുദ്രവില പരമാവധി ഒരു ലക്ഷം രൂപയായി നിജപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

559. സറണ്ടർ ഓഫ് ലീസ് ആധാരങ്ങളുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ ഫീസ് 1000 രൂപയായി കുറക്കുന്നതാണ്.

റവന്യൂ

560. പട്ടയഭൂമിയിന്മേൽ ഈടാക്കുന്ന വാർഷിക അടിസ്ഥാന ഭൂനികുതി, വാണിജ്യ, വ്യാവസായിക ഉപയോഗത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പരിഷ്കരിക്കുന്നത് പരിഗണിക്കും.

സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ സീഡ് ഫണ്ട്

561. സമൂഹത്തിലെ ദുർബല വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരുടെ സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ ഉറപ്പാക്കുക എന്നത് സർക്കാരിന്റെ പ്രധാന കർത്തവ്യമായി തുടരും. വിവിധ സാമൂഹ്യ ക്ഷേമനിധി ബോർഡുകളിൽ അംഗങ്ങളായ 6.7 ലക്ഷം പേർക്ക് ഉൾപ്പെടെ ഏകദേശം 57 ലക്ഷത്തോളം ഗുണഭോക്താക്കൾക്ക് പൂർണ്ണമായും സർക്കാരാണ് പെൻഷൻ നൽകുന്നത്. പ്രതിവർഷം ഏകദേശം 11000 കോടി രൂപ ഇതിനായി ആവശ്യമായി വരുന്നുണ്ട്. ഈ കടമ തുടർന്നും നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനായി ഒരു സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ സീഡ് ഫണ്ട് മുഖേന അധിക ധനസമാഹരണം നടത്താനുദ്ദേശിക്കുന്നു.

562. 500 രൂപ മുതൽ 999 രൂപവരെ വിലവരുന്ന ഇന്ത്യൻ നിർമ്മിത വിദേശമദ്യത്തിന് ഒരു ബോട്ടിലിന് 20 രൂപാനിരക്കിലും 1000

രൂപാമുതൽ മുകളിലോട്ട് വിലവരുന്ന മദ്യത്തിന് ബോട്ടിലിന് 40 രൂപാനിരക്കിലും ഒരു സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ സെസ്സ് ഏർപ്പെടുത്തുന്നു. 400 കോടി രൂപ ഇതിലൂടെ അധികമായി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

563. കൂടാതെ, പെട്രോൾ, ഡീസൽ എന്നിവയ്ക്ക് ലിറ്ററിന് രണ്ട് രൂപാനിരക്കിൽ സാമൂഹ്യ സുരക്ഷാ സെസ്സ് ഏർപ്പെടുത്തുന്നു. ഇതിലൂടെ അധികമായി 750 കോടി രൂപ സാമൂഹ്യസുരക്ഷാ സീഡ് ഫണ്ടിലേയ്ക്ക് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

ഉപസംഹാരം

564. നവകേരളം മുന്നിൽകണ്ടുകൊണ്ടുള്ള വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ഇടതുപക്ഷ ജനാധിപത്യ മുന്നണി സർക്കാർ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. കേരളത്തെ ഏതൊരു വികസിത രാജ്യത്തിനും സമാനമായ ജീവിതസൗകര്യങ്ങളിലേയ്ക്കും അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിലേയ്ക്കും നയിക്കുക എന്നതാണ് സർക്കാരിന്റെ ലക്ഷ്യം. കഴിഞ്ഞ ബജറ്റുകളിലും ഈ ബജറ്റിലും സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ചത് ഭാവികേരളത്തിന് മുതൽക്കൂട്ടാകുന്ന പദ്ധതികളാണ്.

565. കൃത്യമായ ലക്ഷ്യം മുൻനിർത്തി മുന്നോട്ടുപോകുമ്പോഴും സുഖകരമായ സാമ്പത്തിക സാഹചര്യത്തിലല്ല ലോകം എന്നതുകൂടി

തിരിച്ചറിയേണ്ടതുണ്ട്. ഒരു നൂറ്റാണ്ടിനിടയിലെ ഏറ്റവും വലിയ സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടിലൂടെയാണ് ലോകം കടന്നുപോകുന്നത് എന്ന് സാമ്പത്തിക സ്ഥാപനങ്ങളും പ്രമുഖ സാമ്പത്തിക പണ്ഡിതന്മാരും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യനെ കേന്ദ്രീകരിക്കാതെ ലാഭം മാത്രം ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്ന പുതിയ ഭരണകൂട കാഴ്ചപ്പാടുകൾ കടുത്ത പ്രതിസന്ധി സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ട്. 1930-കളിലേതിന് സമാനമായ വംശീയതയുടെയും ആക്രമണങ്ങളുടെയും യുദ്ധങ്ങളുടെയും അന്തരീക്ഷം സംജാതമാകുമോ എന്നുപോലും ആശങ്ക ഉയരുന്നു.

566. വികസിത രാജ്യമായ ബ്രിട്ടണിൽ പോലും രണ്ട് മാസത്തിനിടയിൽ മൂന്ന് പ്രധാനമന്ത്രിമാർ മാറിവന്നു. രാഷ്ട്രീയ അസ്ഥിരതയുടെ അടിസ്ഥാന കാരണം സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയും തൊഴിലില്ലായ്മയുമാണ്. നമ്മുടെ അയൽ രാജ്യങ്ങളായ ശ്രീലങ്കയും പാകിസ്ഥാനും കടുത്ത സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയിലേയ്ക്ക് വീണുപോയിരിക്കുന്നു. വൈദ്യുതി ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനായി ഡീസൽ ഇന്ധനം വാങ്ങാൻപോലും കഴിയാത്ത തരത്തിലുള്ള പ്രതിസന്ധി പാകിസ്ഥാനിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു. ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ഓരോ ചുവടും മുന്നോട്ടുവെച്ചുകൊണ്ടേ ഈ സവിശേഷഘട്ടത്തെ അതിജീവിക്കാനാകൂ. ഈ ലോകസാഹചര്യത്തിലും ജനക്ഷേമ ബദൽ നയങ്ങളുമായി മുന്നേറാൻ കേരളത്തിന് കഴിയുന്നു എന്നത് അഭിമാനകരമാണ്.

567. കക്ഷി രാഷ്ട്രീയത്തിനതീതമായി എല്ലാ ഭിന്നതകളും മാറ്റിവെച്ച് നാമൊന്നായി കേരളത്തിനുവേണ്ടി നിലകൊള്ളേണ്ട കാലമാണിത്. കേരളത്തിന്റെ സവിശേഷതകളും പ്രത്യേകതകളും സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ഉത്തരവാദിത്തം നമുക്കുണ്ട്. കേരളത്തിലെ ഓരോ മനുഷ്യനെയും ചേർത്തുപിടിക്കുക എന്നതാണ് എൽ.ഡി.എഫ് സർക്കാരിന്റെ നിലപാട്. ഓരോരുത്തരിലേക്കും വികസനവും ക്ഷേമവുമെത്തിക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമായ സർക്കാരാണിത്.

568. ബജറ്റ് കേവലം കണക്കുകൾ മാത്രമല്ല, നാടിനെ കൂടുതൽ കരുത്തോടെ മുന്നോട്ടുനയിക്കാനുള്ള ഒരു സമീപനരേഖയാണ്. നമ്മുടെ നാടിനെ കൂടുതൽ പുരോഗതിയിലേയ്ക്കും വികസനത്തിലേയ്ക്കും നയിക്കാനുള്ള പ്രവർത്തന രേഖയായി ഈ ബജറ്റ് മാറുമെന്നാണ് എന്റെ പ്രതീക്ഷ.

569. ഇനി ഞാൻ 2022-23 വർഷത്തെ പുതുക്കിയ എസ്റ്റിമേറ്റുകളുടെയും 2023-24 വർഷത്തെ ബജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റുകളുടെയും സംക്ഷിപ്ത രൂപം അവതരിപ്പിക്കട്ടെ.

2022-23-ലെ പുതുക്കിയ ബജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റ്

(രൂപ കോടിയിൽ)

റവന്യൂ വരവ്	129268.15
റവന്യൂ ചെലവ്	149183.68
റവന്യൂ കമ്മി	(-)19915.53
മൂലധന ചെലവ് (തനി)	(-)14833.34

വായ്പകളും മുൻകൂറുകളും (തനി)	(-)2015.08
പൊതുകടം (തനി)	25716.05
പൊതുകണക്ക് (തനി)	11027
ആകെ കമ്മി	(-)20.90
വർഷാരംഭ രൊക്ക ബാക്കി	(-)293.86
വർഷാന്ത്യ രൊക്ക ബാക്കി	(-)314.76

2023-24-ലെ ബജറ്റ് എസ്റ്റിമേറ്റ്

(രൂപ കോടിയിൽ)

റവന്യൂ വരവ്	135418.67
റവന്യൂ ചെലവ്	159360.91
റവന്യൂ കമ്മി	(-)23942.24
മൂലധന ചെലവ് (തനി)	(-)14539.23
വായ്പകളും മുൻകൂറുകളും (തനി)	(-)1180.76
പൊതുകടം (തനി)	28552.79
പൊതുകണക്ക് (തനി)	11073.94
ആകെ കമ്മി	(-)35.49
വർഷാരംഭ രൊക്ക ബാക്കി	(-)314.76

വർഷാന്ത്യ റൊക്ക ബാക്കി	(-)350.25
ഇപ്പോൾ പ്രഖ്യാപിച്ച അധിക ചെലവ്	(-)2640
നികുതി ഇളവുകൾ	(-)50
അധിക വിഭവ സമാഹരണം	2955
വർഷാന്ത്യ റൊക്ക ബാക്കി	(-)85.25

570. 2023-24-ലെ ഈ ബജറ്റ് സഭയുടെ അംഗീകാരത്തിനായി ഞാൻ സമർപ്പിക്കുന്നു. എല്ലാ വർക്കും നന്ദി.

(......ബഹളം........)

(പ്രതിപക്ഷാംഗങ്ങൾ മുദ്രാവാക്യം വിളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു)

മി. സ്പീക്കർ: ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ പകർപ്പ് ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്ക് ഇപ്പോൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നതാണ്. ' കേരള ബഡ്ജറ്റ് ' എന്ന ഓൺലൈൻ ആപ്ലിക്കേഷനിൽ ബഡ്ജറ്റിന്റെ പകർപ്പ് ലഭ്യമാണ്. ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്ക് അത് ഡൗൺലോഡ് ചെയ്തെടുക്കാവുന്നതാണ്. (......ബഹളം........) പ്ലീസ്.... പ്ലീസ്..... സഭ ഓർഡറിൽ ഇരിക്കണം. പ്ലീസ്.... പ്ലീസ്..... അംഗങ്ങൾ സീറ്റിൽ ഇരിക്കണം.

(പ്രതിപക്ഷാംഗങ്ങൾ മുദ്രാവാക്യം വിളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.)

(ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ പകർപ്പുകൾ വിതരണം ചെയ്തു.)

മി. സ്പീക്കർ: പ്ലീസ്....പ്ലീസ്..... അവിടെ ഇരിക്കൂ, ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്ക് ബഡ്ജറ്റിന്റെ പകർപ്പ് ലഭിച്ചിരിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾ ചെയറിൽ ഇരിക്കണം. സഭ പിരിഞ്ഞിട്ടില്ല. പ്ലീസ്....പ്ലീസ്..... വളരെ സീനിയറായ അംഗങ്ങളാണ് ഇൻഡിസിപ്ലിനായി സഭയുടെ ഫ്ലോറിൽ നടക്കുന്നത്. അത് ശരിയല്ല. ചെയറിൽ ഇരിക്കണം. ബഡ്ജറ്റിന്റെ പകർപ്പ് ഇപ്പോൾ ബഹുമാനപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്ക് വിതരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റ് ഡോക്യുമെന്റ്സ് എം.എൽ.എ.-മാരുടേത് എം.എൽ.എ. ഹോസ്റ്റലിലും ബഹുമാനപ്പെട്ട മന്ത്രിമാർക്ക് അവരുടെ ഓഫീസിലും എത്തിക്കുന്നതായിരിക്കും.

ഓർഡർ... ഓർഡർ.... സഭ ഇപ്പോൾ പിരിയുന്നതും തിങ്കളാഴ്ച രാവിലെ 9.00 മണിക്ക് വീണ്ടും സമ്മേളിക്കുന്നതുമാണ്.

(2023 ഫെബ്രുവരി മാസം 6-ാം തീയതി തിങ്കളാഴ്ച രാവിലെ 9.00 മണിക്ക് വീണ്ടും സമ്മേളിക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി സഭ രാവിലെ 11.21-ന് പിരിഞ്ഞു.)

(ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പരിഭാഷ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.*)

*ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പരിഭാഷ

അനുബന്ധം

(ബഡ്ജറ്റ് പ്രസംഗത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പരിഭാഷ)

PART-I
PREFACE

1. I began my budget speech last year by sharing the optimism that the coming year would be a year of survival and recovery for Kerala. Let me begin the budget speech for the financial year 2023-24 by conveying the cheerfulness regarding realization of that expectation.

2. Statistics indicate that Kerala is back to the path of growth and prosperity. We have been able to boldly face and survive the challenges faced one after the other like demonetization, unscientific implementation of GST, Ockhi disaster, floods, epidemic, economic crisis, war, inflation, etc… since 2016. In 2021-2022, Kerala's GDP at constant prices grew by 12.01%. During Covid period in 2020-2021 the economy shrunk by 8.43%. The growth was merely 0.9% in 2019-2020. The uniqueness of economic growth in 2021-2022 compared to previous years is that we could achieve economic growth by including the manufacturing sector as well. For the first time in recent history, agri-allied sector and industry-allied sector have

achieved growth rate of 6.7% and 17.3% respectively. Within the industrial sector, decisive growth rate (18.9%) has been achieved in the manufacturing sector. The policy of the Left Government is to augment production and thereby revenue by reviving the economy in this way. It was expected that GSDP in 2022-2023 would be ₹9.99 lakh crore. However as per the revised figures, the GSDP has increased to ₹10.18 lakh crore. Along with the growth of GSDP, there has also been an increase in own revenue. The own revenue which was ₹54,955.99 crore in 2020-2021 increased to ₹68,803.03 crore in 2021-2022. It is expected that this will increase upto ₹85,000 crore in the current fiscal. This is a great achievement.

3. There is no dearth of good news regarding Kerala. It is of utmost importance that this is well discussed, especially in the context of concerted efforts from some corners to belittle not only the achievements of Kerala Model of Development, but Kerala also.

4. We never portray the achievements of Kerala Model of Development as the sole contribution of the left. Every Keralite has a role in building the Kerala Model. But a group of critics try to portray Kerala as a hopeless land and thereby destroy the expectations of our young generation. Kerala cannot fail to disappoint these cynics. As per various parameters like per-

capita income, per-capita consumption expenditure, human development index, sustainable development index etc…, the position of Kerala is on the frontline of States in India. The performance of Kerala in post pandemic recovery and the accolades won by the departments, institutions and the Local Self Government Institutions have been disappointing for ill-wishers.

5. Kerala is not an isolated land. The economy of Kerala functions by syncing well with the outside world. Therefore, the development financial management of Kerala can be done only by closely monitoring the changes in the world outside. While presenting the Budget for the year 2022-2023, it could be foreseen that there would be high inflation across the world. Adequate fund was also set apart to check inflation. We were able to control inflation through comprehensive and integrated intervention. Kerala has been marked as the State with the lowest inflation rate in India. This is a great achievement for a State that depends on other States for almost all daily consumer goods. An amount of ₹2000 crore is earmarked for 2023-2024 to continue vigorous market interventions, considering that the threat of inflation has not completely abated.

6. The threat of climate change, natural disasters and pandemics still persists globally. Economic crisis, inflation and increase in

debt prevail in almost all nations. The world Bank and other agencies predict that 2023 and 2024 will be years of global recession.

7. There are also concerns that, the global recession will adversely affect India's exports and economic growth.

The global recession may further regress the traditional industries and plantation crops of Kerala, which have been facing crisis for a long time. we have to protect farmers. The largest plantation sector in the country is in Kerala. Rubber farmers are facing crisis. Policy of the Union Government is the root cause of the crisis. As part of supporting rubber farmers, budget allocation for rubber subsidy is enhanced to ₹600 crore.

8. Coming back to the subject, as far as Kerala is concerned, a more serious threat than the above is the change in fiscal federalism which goes against the spirit of the constitution. Centralization of power and disregard for states, especially Kerala have increased unprecedentedly.

9. During the tenure of the Tenth Finance Commission, the share of Kerala was 3.875% of the divisible pool to be distributed among the states. By the time of the Fifteenth Finance

Commission, it came down to 1.925%. Through this, the Union Government cut down the revenue of Kerala by tens of thousands of crores. There is a shortfall of around ₹6700 crore due to the reduction of the Revenue Deficit Grant by the Union Government.

10. As a result of the cessation of GST compensation, there has been a shortfall of around ₹7000 crore during current fiscal. As a result of the policy of the Union Government treating Public Account as debt liability, there is a revenue loss of around ₹10,000 crore per annum.

11. The policy of treating the liability of institutions like KIIFB, Social Security Pension Limited etc. which raises funds from outside the budget as the liability of the State Government is also limiting our borrowing capacity. There will also be a shortfall of ₹3100 crore on this account. Due to the restriction on the market borrowing limit, there has been a shortfall of around ₹4000 crore in the resource mobilization.

12. Kerala is being sidelined in the allocation of Centrally Sponsored Scheme also. Can anyone with commitment to the people of Kerala justify this situation? On whose side do those

who celebrate this disregard stand? It is especially noteworthy that even in this situation, no disruptions were made to the production, infrastructure and social security sectors and that the pay & allowance to Government employees had also been revised. If ₹46,754 crore was the required amount to disburse salary and pension during 2020-21, ₹71,393 crore was the required amount for 2021-22. Through this alone the Government has assumed an additional commitment of ₹ 24000 crore. Besides, since the Government came to power, an amount of ₹3376.88 crore was provided to meet the expenses of KSRTC including pensionary benefits. An amount of ₹1325.77 crore has been provided in current financial year. Unprecedented huge depletion of resource on the one hand and the additional burden taken up on the other. These have to be considered together in comprehensively assessing the financial constraints.

13. It is anticipated that, the fiscal constraints in 2023-2024 will be more than that of the current year. This is because of the anticipated shortage of ₹8400 crore in Revenue Deficit Grant compared to 2022-23, the loss of around ₹5700 crore due to the cessation of GST compensation, the resource loss of around ₹5000 crore due to the restriction on the borrowing limit as well as the reduction on account of the debt likely to be borne by KIIFB and the Social Security Pension Company during next

year. As the State recovers from the economic crisis and is on the path of growth, this fiscal policy of the Union Government will adversely affect the growth.

14. We should understand that, the State is countering a Hard Budget Constraint. In the current scenario, the State cannot surpass the strict and rigid norms stipulated by the Centre. The taxation powers of the State are limited. The borrowing powers are also strictly restricted. We have to understand the situation and move forward irrespective of party politics.

15. Many are asking why Kerala should accept the conservative approach of the Centre towards loans. It is a reality that Kerala has economic and financial position to avail more loans. Kerala is not in a debt trap; there is no change in our approach towards loans. We are not of the opinion that loans should only be given to the bad debt corporates from the hard earned money of common folks, invested in various financial institutions. Our opinion is that the Central and the State Governments shall carryout more developmental, welfare activities by availing more loans. But the Union Government is reluctant to relax the conservative stance.

16. Government considers the conservative financial policy enforced

by the Union Government as the biggest challenge to the alternative development model of Kerala. But we are not ready to abandon our alternative model or its virtues in spite of the hurdles posed by the Union Government. Kerala has not reached here without facing any crisis. This land has the legacy of confronting the caste-feudal-land lord hegemony and colonialism. A significant change towards the financial developmental planning approach is required to survive this new situation arisen due to the curtailing of the fiscal space.

17. Government will adopt a three-tier policy in this regard. One : Joint resistance will be organized against the policies that demolish the federal values of Indian Constitution and reduce the fiscal space of States. Activities will be devised in co-ordination with other States to protect the federal values.

18. Two: Steps will be taken to augment tax & non-tax revenue to the maximum extent. Domestic production and the per-capita income of the State has been increasing. However, it is not fully reflected in the State Revenue. This is because the taxation powers of the State is limited. The power of yielding tax from the rich is vested with the Union Government. The limited authority entrusted with the State Government to collect the tax

and non-tax revenue will be effectively and optimally utilized. In order to make tax administration more efficient, State GST department was reorganized comprehensively. Kerala is the first state in the country to scientifically reorganize the Taxes Department. Efforts will be taken by the Government for the maximum participation and vigil of the public in tax administration. We will come to tax proposals later.

19. Three: The third way to deal with the hard budget constraint is to ensure the most efficient utilization of resources. Kerala has a well-equipped administrative system in terms of population. The position of the State is better in terms of the number of employees, office facilities, availability of vehicles and other background facilities. The challenge of carrying out further development - welfare activities will be taken up and the governance will be reconstituted to suit the knowledge society by increasing the efficiency and productivity of this extensive system. In Kerala there are many examples of increasing efficiency of administrative system by the use of Information Technology. Reforms will be extended to make Government services available online. Synergy of knowledge making centers like Universities, Research Institutions will be ensured for this.

20. Even if the efficiency in the utilization of the outlay estimated as Government expenditure in the budget is increased by just 5%, the benefit will be manifold. We should strive to increase efficiency in such a context where resources are limited. Three major announcements are being made for this:

I. Healthy competition among Government agencies is required for increasing efficiency in administration. An amount of ₹100 crore is earmarked for providing assistance to the projects, which effectively take up more welfare activities within the budget provision. Best proposals will be selected and assisted.

II. In order to compare the efficiency and productivity of Government departments/organizations there will be a system in the new edition of Plan Space, which is being successfully used to evaluate plan expenditure. The objective is to ensure that the amount spent by the Government gets proportionate benefit. This will be the first initiative in India to compare the efficiency of Government agencies. An amount of ₹1 crore is earmarked as additional expenditure of Plan Space.

III. The practice of preparing Annual Reports by Government departments and institutions have almost come to a

standstill. This will be restored. Preparation of annual report by adopting accurate methodology will be very helpful in increasing administrative efficiency. I.M.G will be entrusted to conduct training programs on deciding the model of annual report and methodology. These 3 measures will help to ensure the transparency and accountability of Government to the public.

21. Austerity is not easy as most of the expenditure of the State Government is essential. Salary, pension, interest and debt repayment are essential expenses. A major reduction in development - welfare activities is also not feasible. But reduction of expenditure is possible in some areas. It is quite natural that a Government which is being consistently reformed will have new posts and items of expenditure. Along with this, certain posts and items of expenditure are also becoming obsolete. Special consideration will be given in the new allocations in the ensuing years for the institutions which take steps to voluntarily eliminate items of obsolete expenditure and redeploy posts.

22. One of the most desirable ways to overcome resource constraints is to increase efficiency in utilization of the resources. This happens not only in Government, but in the economy as a whole.

Increasing the knowledge base of economic activities is the solution. The policy of the Left Democratic Front Government to transform Kerala into a 'Knowledge Based Society' is based on the above concept. Aiming at a 'Knowledge Based Society', an innovative step is being taken in 2023-24 budget. Along with the current year budget, an R&D budget is also being presented. Economic growth is achieved by incorporating traditional and modern knowledge into economic activities. R&D has an important role in ensuring application of knowledge in manufacturing sector. The R&D budget is prepared realizing this.

23. Imbibing the characteristics of the era, the LDF Government has taken the responsibility to lead Kerala forward with more strength. The budget has been prepared with the vision of the Left Front to further improve the standard of living of the people and create a sustainable and modern 'Nava Kerala' (New Kerala). This budget aims to introduce and implement such appropriate proposals and ideas.

PART II

24. The Kerala Development experience is a model, closely observed by the world. The position of Kerala is at par with

developed countries in terms of quality of life and human development indices. There has been a sustainable and comprehensive method of development in Kerala for decades. The per-capita income of Kerala is more than one and a half times the average per-capita income of the country.

25. One of the most important problems faced by Kerala society is the ongoing change in the population structure. According to the figures of 2021, 16.50% of the population are above 60 years of age. It is estimated that this will exceed 20% by 2031. At the same time, the birth rate in the state has been decreasing. Even though, an average of 6.5 lakh and 5.3 lakh children were born in 1980s and 1990s respectively, it is only 4.6 lakh in 2021. Demographers estimate that the birth rate will drop to 3.6 lakh by 2031. That is, a structural change will happen in the ratio among new generation, senior citizens and the work force. Potential support ratio may decrease from 4.5 to 3.4 and then to 2.3. Kerala may become the State with the highest dependency-population ratio. Steps will be taken to scientifically study this unique situation and enable policy formulation foreseeing the future.

26. Kerala faces second generation developmental issues which include this change in demographic structure and rehabilitation

of returning NRKs. The public resources of the country are still allocated among the states on the basis of first-generation development indices. Due to this, Kerala is being denied the due central share. There is a situation in which the human development we have achieved becomes our disqualification. Kerala has demanded the Union Government to give consideration in centrally sponsored schemes, realizing the unique issues faced by the State.

27. There is a widespread trend of youth going abroad for employment and education and settling there. As a result, there is decrease in the number of youth capable for employment in the State.

28. Government spends huge capital for each student at school-college-university levels. The schools in Kerala have the best student-teacher ratio. The Government spends around ₹50,000 per annum for each school student. The expenditure in Higher Education sector is multifold. An environment should be created so that the maximum number of youth, made capable through huge investments by Government will be retained in our State; and employment opportunities generated for them. Besides, those who are engaged in modern jobs can be attracted to the State from outside.

29. Unlike many foreign countries with extreme winter and summer, Kerala has a balanced climate throughout the year. Malayalees will choose to remain here itself, if better job opportunities and facilities for living are provided. Measures need to be accelerated to retain the young generation in Kerala and to provide them suitable modern employment opportunities and to set up infrastructure facilities. 'Navakerala' ('New Kerala') targets these priorities.

30. The previous budget included several projects to link knowledge with production and thereby augment the revenue of the State. We were able to initiate several vital projects incorporating the latest changes in the field of science and technology.

31. The activities of India Innovation Centre for Graphene set up to conduct research experiments on Graphene are progressing. The centre will become operational by September 2023. The institution functions under the joint auspices of Government of Kerala and Union Government with Kerala Digital University and SI-MET as the implementing agencies and Tata Steel Ltd as the industrial partner. Kerala Digital University has signed an MoU with institutions like Manchester University, Oxford University, Siegen University Germany etc. for research and

development activities related to Graphene ecosystem. Administrative sanction has been accorded for the project with an estimated expenditure of ₹86.41 crore. An amount of ₹10 crore including the plan allocation of ₹6 crore is earmarked for the activities of the Centre for this year.

32. It was declared in the previous budget that three Science Parks and one Digital Science Park would be established with an expenditure of ₹1000 crore. Kerala Digital University was designated as the implementing agency of activities related to this. ₹13.65 acres of land has been identified for Digital Science Park at Technopark Phase-IV, Thiruvananthapuram. 10,000 sq.ft space has been identified at Technopark campus for the functioning of Digital Science Park till the completion of building construction. The Digital Science Park will be functional by May, 2023. Digital University has signed MoU with University of Edinburgh for establishing Digital Science Park.

33. The procedures for launching projects like industrial parks, agri parks, work near home etc… are in progress. Industrial parks utilizing private capital will start functioning soon. More projects are underway in IT field. Activities are also underway to locate new parks. The construction of IT park at Kannur can be

commenced this year itself.

34. An announcement was made in the previous budget to setup a Centre of Excellence in the field of nutraceuticals in Kerala. ₹25 lakh was provided to prepare project report for this. The project report is ready. An amount of ₹5 crore is set apart for the first phase of the project to establish Core Centre of Excellence and Nutra-Enterprises Division at Bio 360 Life Sciences Park, Thiruvananthapuram with the support and participation of Rajiv Gandhi Centre for Biotechnology.

35. The project report of Centre of Excellence in Microbiome announced in the previous budget has been completed. The centre will be established at Life Sciences Park, Thonnackal, Thiruvananthapuram, under the aegis of Kerala State Council for Science Technology & Environment with the support and participation of Rajiv Gandhi Centre for Biotechnology. An amount of ₹10 crore is provided for this.

36. Government is taking creative steps for the betterment of industrial-agricultural sectors and GSDP. It is intended to move forward in this direction through new projects.

Make in Kerala

37. A massive project, 'Make in Kerala' will be developed with all

facilities to increase domestic production, employment/ entrepreneur/investment opportunities in Kerala. A detailed study regarding Make in Kerala was conducted by Centre for Development Studies. According to the report, Kerala imported products worth around ₹1,28,000 crore in 2021-2022. Out of this 92% was from other states. During this period, the state's exports were around ₹74,000 crore. Out of this 70% was to other states. From this, it has to be understood that the trade deficit of Kerala is very high. In this context, the aim of the study is to find out the imported products which can be produced locally. Analyzing productivity, expenditure towards wages and profit, measures are being taken to identify products that are possible to be produced in Kerala and to support them. Participation of entrepreneur groups and science & technology research institutions is ensured in the formulation of the project. As part of this, Industries Department and other departments will formulate an extensive practical project. Support will be provided through 'Make in Kerala' to Agritech startups in Kerala which produce agriculture value added products. Assistance will be provided, including interest subvention for identifying capital for enterprises.

38. There are many factors which give the State great confidence to move forward with 'Make in Kerala' project. Out of this, the most

important is, the new awakening in the manufacturing sector. Those who are doubtful about the industrial environment in Kerala should read 'Below the Radar', a book recently published by Sri.C.Balagopal, former IAS officer and the founder of Terumo Penpol, a globally renowned company manufacturing blood bags. The purpose behind writing this book is to prove the argument that "Kerala is not a state suitable for industrial investment" is wrong. He narrates the experience of 50 companies started in Kerala in the last twenty years which achieved great success. The national and international recognition achieved by Startup Mission should be seen along with this testimony from the industrial community. Equally exciting is the success of 'Year of Entrepreneurship' organized under aegis of Department of Industries.

39. Government gets confidence to take up such a massive initiative like 'Make in Kerala' from the enthusiastic response of the young-entrepreneur community towards the activities of Startup Mission and 'Year of Entrepreneurship' scheme undertaken by the Department of Industries. An amount of ₹1000 crore is additionally provided for 'Make in Kerala' during the plan period. An amount of ₹100 crore is earmarked for 'Make in Kerala' this year.

Mission 1000

40. 'The Year of Entrepreneurship' scheme has been well executed in 2022-23. In the past one year more than one lakh new enterprises have been launched in the State. A scale-up package to achieve a turnover of ₹1 lakh crore in four years is announced for thousand enterprises selected from the existing enterprises in the State.

Vizhinjam International Port

41. The Vizhinjam International Port is the most important chapter in the developmental horizon of Kerala. By utilizing the possibilities of Vizhinjam, the Government prepares for massive development projects modelled on major international ports. Vizhinjam can become one of the largest transhipment container ports in the world. Vizhinjam is located on a busy sea route where 70% of cargo transportation takes place. Vizhinjam port is the most important gateway for the transhipment of cargo for our country and neighbouring countries. The most important cities and industrial centres in the world have developed adjacent to such ports. Examples of port-cities including Dubai, Singapore and Shanghai are before us. It has been decided to construct a Ring Road consisting the 63 km long reach from

Vizhinjam to Navayikkulam via Thekkada in NH 66 and 12 km from Thekkada to Mangalapuram, as a part of developing the surrounding areas of Vizhinjam Harbour into an extensive centre of industry & commerce. This will become the most important industrial corridor of the State. A Township chain of Industrial Institutions, Commercial Centres and extensive accommodation facilities will emerge. An amount of ₹1000 crore is earmarked through KIIFB for the Land acquisition activities of this industrial corridor with an estimate of ₹ 5000 crore.

42. The Government will take initiatives to develop industrial parks, logistics centres and residential areas with the involvement of the people living on either sides of the Industrial Corridor. Development plans comprising of Government, private entrepreneurs and property owners will be drawn up. It is expected to implement development plans worth ₹60,000 crore in the first phase by making use of land pooling system and PPP development methods.

West Coast Canal

43. The length of the west coast canal (WCC) which extends from Bekal in the north to Kovalam in the south of the State is 616 km. A project will be formulated aiming to transform the West Coast Canal (WCC) into an economic-trade corridor of Kerala.

Through this, development opportunities will be created in the sectors like industry, renewable energy, transport, tourism, trade and agriculture. Land for various developmental activities along the waterways will be made available to the investors on the basis of State's PPP policy. A total amount of ₹300 crore is earmarked for undertaking this project using the pooled fund under KIIFB.

New Energy Parks/New Energy Policy

44. A new 'Energy Park' will be setup to utilize the possibilities of power generation from renewable sources like sunlight and wind. An amount of ₹10 crore is earmarked for an industrial park manufacturing EV battery and allied equipment.

Green Hydrogen Hub

45. Kerala aims to become a 100% renewable energy dependent State by 2040 and a net carbon neutrality State by 2050. The State has a favorable atmosphere for the production of Green Hydrogen which is also called as "Clean Energy". Green Hydrogen produced using renewable energy can play an important role in eco-friendly development. Using Hydrogen fuel in long haul vehicles and ships will reduce the carbon emission to a great extent. A scheme of ₹200 crore is announced for V.G.F/Grant/Equity support to set up Green Hydrogen hubs in

Kochi and Thiruvananthapuram over the next 2 years. An amount of ₹20 crore is earmarked additionally for this.

Electric Vehicle Consortium (E.V Consortium)

46. A consortium including TTPL, VSSC, C-DAC and TrEST has been formed in Kerala for the electric vehicle related activities. The EV drive train testing lab setup under the aegis of TrEST park will be operational by July 2023. An EV industrial park will be developed with the support of KIIFB. An amount of ₹ 25 crore is earmarked additionally for the EV consortium project.

International Research Scholarships

47. Universities have played an important role in the development of many industrial sectors in the world including Silicon Valley. In this way, the universities in Kerala should have association with international universities having translational research and industrial linkages. Teacher-student exchange programmes between universities in Kerala and international universities should be encouraged for this. A short-term fellowship will be launched to support the travel and living expenses of 100 researchers who obtain short term research assignments in the world's top 200 universities annually. The selection criteria will

be determined by the expert committee under the Kerala State Higher Education Council. An amount of ₹10 crore is earmarked for this.

National Highway Development

48. There has been a huge boom in the infrastructure development sector in Kerala. Construction activities for a length of 1931 km worth around ₹1,33,000 crore including National Highway 66 and other National Highways are progressing at various stages. Financial Co-operation rendered by the Government in land acquisition is the basic reason for the smooth and expedite operation of these activities. So far, the Government has provided ₹5,580 crore towards the land acquisition for national highways. The current works are expected to be completed within the next 3 years. This sector has the largest capital investment in the State.

Trade fairs

49. A trade fair of national and international standards will be organized in the state on the model of the international trade fair organized every year at Pragati Maidan in New Delhi. This will become a platform for businessmen and entrepreneurs of Kerala to showcase their products internationally. A permanent venue

will be set up for this at Thiruvananthapuram. Initially an amount of ₹15 crore is additionally earmarked for the scheme.

Work Near Home

50. 'Work near home' is a system of employment that has been successfully implemented around the world in connection with Covid. This system continues to be a new work culture even after Covid. An amount of ₹50 crore was allocated in the last year's budget for setting up 'work near home systems' at regional level. In this regard, an outline has been drawn up at regional level for infrastructure development. The Government plans to provide 3 types of facilities for this.

i. Centres for industries willing to provide remote works to IT related employees.
ii. Centres for those engaged in gig jobs or remote works
iii. Common Facility Centres.

For the operations of such centres there will be a partnership model formed by the State Government, private sector and Local Self Government Institutions. KIIFB fund will be provided to LSGIs as interest-free loan. Fund will be fully disbursed after ensuring employment. The loan amount should be repaid by the LSGIs in ten years after the moratorium period of one year from the completion of construction. A total expenditure to the tune of

₹1000 crore is expected for creating one lakh work seats through work near home facilities in the next three years. An amount of ₹50 crore is earmarked in the current year for this.

51. A project, similar to work from home can be implemented in tourism sector also. Many people seek facilities to perform their official duties online while visiting tourist destinations. The Work from Holiday Home scheme set up in tourist destinations will be an asset to the tourism sector. For this, an amount of ₹10 crore is set apart.

Nursing Education

52. The medical nursing professionals from Kerala have made their mark in the health care sector all over the world. The requirement of qualified nurses is increasing. It is intended to start nursing colleges in association with Medical Colleges at Idukki and Wayanad, Taluk hospitals and General Hospitals in the State. In the first phase, these institutions will be started under the aegis of co-operative institutions like CEPAS and SIEMAT. An amount of ₹20 crore is earmarked for this.

Europe Visit of Hon'ble Chief Minister and its Follow-up Activities

53. Visit of Hon'ble Chief Minister to countries like Finland, Norway, UK and Wales have increased the interest of international agencies and investors in the State. Hon'ble Chief Minister had discussions with the experts in these countries from the sectors of Education, Industry, Social Welfare Schemes, Entrepreneurship, Disaster Management, Fisheries and Tourism. During the discussions, it was decided to start academic exchanges, co-operative research & courses in association with various technical institutions of these countries and to adopt the best practices in those sectors suitable for our State. An amount of ₹10 crore is earmarked additionally for this purpose to constitute a corpus fund under Planning & Implementation Monitoring Department.

54. The Government have conducted multiple discussions with travel agencies, expatriate associations, domestic and foreign airline operators to regulate the high air travel expenses which the Non-Residential Keralites, especially in the Gulf sector are forced to pay while travelling to and from Kerala. Norka Roots has devised plans to implement a dedicated portal for demand aggregation of air passengers. Low rate quotations (INR/Seat) for chartering flights will be obtained form airline operators through a transparent process. A corpus fund of ₹15 crore will

be created initially to rationalize the cost of chartered flights and thereby keep ticket prices within the affordable range. This corpus fund can also be used as an underwriting fund in case any particular airport decides to be a partner in this initiative.

Kerala Tourism 2.0

55. Focus will be given to devote destinations like Kovalam, Alappuzha, Kuttanadu, Kumarakom, Kollam Ashtamudi, Beypore; Bekal and Munnar for experiential tourism and to develop these destinations to world class tourism centres. A special feature of this new tourism strategy is the identification of 7 tourism corridors. Coastal network corridor, coastal highway corridor, waterway, canal corridor, National Highway corridor, heli tourism corridor, hill highway corridor and railway corridor are the tourism corridors. These will be developed hand-in- hand with infrastructure development projects in the State. An amount of ₹50 crore is earmarked for the development of tourism corridors.

No-frills Airstrip Chains

56. In continuation of the last year budget declaration to establish Airstrip chain, the procedure to setup a chain of No-frills Airstrips aimed at promoting tourism, inter-district air journey and assisting disaster response management is in the preliminary

stage. In the first phase, activities have been commenced to prepare DPR and to conduct feasibility studies in Idukki, Wayanad and Kasaragod. A special purpose company will be set up in PPP mode to establish Airstrips throughout the State. An amount of ₹20 crore is earmarked in the budget towards equity support of the State.

Extreme Poverty Alleviation

57. While having extensive discussions on mega development projects and knowledge economy, the Government is hand-holding the needy and the poor with great priority. A major share of the State's expenditure is being spent on welfare activities and various social welfare schemes. Along with this, we are taking urgent steps to eliminate extreme poverty in the State.

58. The State Government has initiated the extreme poverty identification process in order to eradicate extreme poverty in the State within five years. As the first step, 64006 extremely poor families have been identified on the basis of four factors namely food, health, income and shelter; and guidelines have been issued for the scheme. With the help of Kudumbashree mission and under the supervision of Local Self Government

Institutions, household micro level plans are being prepared to emancipate the above families and individuals from extreme poverty within the next five years. An amount of 50 crore is set apart as gap fund for Local Self Government Institutions not having sufficient funds in relation to the number of beneficiaries.

Nava Kerala Nagara Nayam

59. Kerala is a state with a very high rate of urbanization. According to census 2011, the urban population was 48.50% and studies indicate that this will become 70% by 2021. In this context, the direction of urbanization needs to be determined considering the unique socio- economic conditions of Kerala. The Government decides to formulate a comprehensive urban policy for 'NAVA KERALA' based on the latest studies on urbanization. For this purpose, a commission will be constituted including international experts and institutions.

60. An international consultant will be selected to assist the preparation of Master Plan for the cities of Thiruvananthapuram, Kochi and Kozhikkode. A scheme will be formulated to upgrade the standards of all six corporations in Kerala. Conservation of heritage areas and surroundings, improvement of pedestrian infrastructure, equipping public places and recreational areas, improvement of hygiene, etc… are the components of this project. The estimated primary cost for the urban development related 'Urban Rejuvenation and Beautification Scheme' is ₹300 crore. For this, an amount of ₹100 crore is provided this year through KIIFB.

State Chamber at District Collectorates.

61. Collectorates are the headquarters of the district administration. It is imperative to modernize and increase the facilities of collectorates based on the increased requirements of the administrative system. An additional area of 10,000 sq.ft will be created in each district collectorate for this. A State Chamber will be established at the Collectorates for conducting review meetings at minister- level and to interact with the public. The new place will be designed as Smart Office Spaces with modern audio, video and IT facilities. An amount of ₹70 crore is earmarked for this.

Nerkazhcha - A Comprehensive Plan for Eye Health

62. A scheme named 'Nerkazhcha' is announced aiming eye health for all, through which all families of the State will undergo eye examination. This is a massive popular campaign involving health workers, ASHA workers and Kudumbasree volunteers. Spectacles will be given free of cost to those diagnosed with vision disabilities, prioritized on the basis of economic backwardness. Targeted to be completed in four years, the 'Nerkazhcha' project will provide free medical advice and medicines to all visually impaired persons. An amount of ₹50 crore is earmarked for the scheme.

Corporate Social Responsibility Fund (CSR Fund)

63. Studies have revealed that Kerala is not in a better position in mobilizing Corporate Social Responsibility funds and utilizing it for developmental and welfare activities. Departments and institutions working in sectors where CSR funds can be made available need to make special efforts for the same. State Planning Board will take initiatives to study the possibilities and utilization of CSR fund; and to impart training to officials concerned.

Man – Wild Animal Conflict

64. Reports of wild animals crossing forest boundaries and even reaching urban areas located kilometers away are increasing in Kerala. The threat raised by wild animals including wild boar, elephant, porcupine, leopard and tiger is serious. Along with the protecting forest and wild life, human lives and livelihoods need to be protected. Reasons behind the straying of wild animals into inhabited areas must be discovered. For this, Government will immediately seek the scientific advises and solutions. An amount of ₹50.85 crore is earmarked for various activities in areas where human-wild animal conflicts exist. This includes the project amount of ₹30.85 crore for increasing compensation for wild animal attacks and for the temporary formation and strengthening of Rapid Response Team.

Livelihood for Tribal Settlements Scheme

65. A scheme will be devised to help every Scheduled Tribe family in the State to implement a livelihood initiative. People's committee comprising representatives of various agencies will help families in preparing livelihood projects. Amount will be disbursed in installments based on the progress of the project. In the first year, assistance will be given to selected families living

in tribal settlements (Oorukoottams). An amount of ₹10 crore is additionally earmarked for this scheme.

PART III

Agriculture

66. The Government gives unique consideration to Agriculture Sector. The total outlay earmarked for Agricultural Sector is ₹971.71 crore. Out of this, ₹156.30 crore is expected as central assistance.

Crop Husbandry Sector

67. An amount of ₹732.46 crore is earmarked for the Crop Husbandry Sector in the year 2023-24.

68. The total outlay for rice development is enhanced from the current year's provision of ₹ 76 crore to ₹ 95.10 crore.

69. Safe to eat food production will be promoted through organic farming along with modern technology-based farming practices. An amount of ₹6 crore is earmarked for this.

70. An amount of ₹ 93.45 crore is earmarked for comprehensive vegetable cultivation development programme.

71. An amount of ₹68.95 crore is earmarked for Coconut Development Schemes. An amount of ₹25 crore is set apart for procurement of coconut seed nut, production and distribution of coconut seedling through farms under Agriculture Department as part of coconut mission.

72. The Support Price of Coconut is enhanced from ₹ 32 to ₹ 34.

73. An amount of ₹4.60 crore is earmarked for activities related to development of spice cultivation.

74. The allocation for VFPCK is enhanced from ₹ 25 crore to ₹ 30 crore.

75. Fruit cultivation will be expanded emphasizing on increasing production and productivity of indigenous and exotic fruits. An amount of ₹ 18.92 crore is allocated for this.

76. An amount of ₹2 crore is earmarked under Agriculture Department for adopting measures to prevent wild animal encroachment to populated areas.

77. An amount of ₹10 crore is earmarked for Smart Krishi Bhavans and ₹2.10 crore is allocated for 'Krishi Darsan' programmes.

78. An amount of ₹6 crore is allocated for the scheme 'Njangalum Krishiyilekku' (We too into agriculture).

79. An amount of ₹19.81 crore is earmarked for the scheme 'Support to Farm Mechanisation'.

80. An amount of ₹8 crore is allocated for improving the activities of Karshika Karma Senas. An amount of ₹30 crore is earmarked for State Crop Insurance Scheme.

81. An amount of ₹17 crore is earmarked for the development of agriculture sector and ₹12 crore for the development of infrastructure and technical facilities in Kuttanadu region.

82. An amount of ₹74.50 crore is earmarked for marketing, storage and warehousing of agricultural produces.

83. An amount of ₹3.75 crore is provided for the procurement of machinery for small-medium processing enterprises through FPOs.

Soil & Water conservation

84. An amount of ₹89.75 crore is earmarked for project activities in Soil & Water Conservation sector.

85. An amount of ₹3 crore is set apart for micro water shed projects in 9 Local Self Government Institutions in Taliparamba Legislative Assembly Constituency. An amount of ₹2 crore each is earmarked for watershed development at Thrithala constituency in Palakkad District and Kuttiyadi constituency in Kozhikode District.

Animal husbandry and Dairy development

86. The total outlay for Animal Husbandry and Dairy Development sub-sectors is ₹435.40 crore. An amount of ₹320.64 crore is set apart for Animal Husbandry Department and ₹114.76 crore for Dairy Development Department. An amount of ₹9.91 crore is expected as central assistance.

87. An amount of ₹41 crore is set apart for strengthening veterinary services.

88. The assistance to Kerala Livestock Development Board is enhanced from ₹23.47 crore to ₹29.68 crore.

89. A new dairy park is intended to be setup under Kerala Livestock

Development Board at a cost of ₹20 crore. As the first step, an amount of ₹2 crore is allocated.

90. The plan share of Kerala Feeds Limited is enhanced two fold and there by an amount of ₹20 crore is earmarked.

91. An amount of ₹20 crore is set apart for the scheme providing door step veterinary services.

92. An amount of ₹13.50 crore is set apart as assistance to Meat Products of India Limited.

93. An amount of ₹ 4 crore is allocated for setting up pet-food factories in Kollam, Kasaragod districts.

Dairy Development

94. Including RIDF loan, an amount of ₹114.76 crore is earmarked for the Dairy Development sector.

95. An amount of ₹2.40 crore is set apart for extending the scheme 'Ksheera Gramam'. An amount of ₹42.33 crore is earmarked for the scheme 'Commercial Dairy and Milk Shed Development Programme'.

96. An amount of ₹8.50 crore is allocated for providing assistance for fodder, azolla and maize cultivation; irrigation and various

activities of silage making units & fodder hubs.

97. An amount of ₹11 crore is earmarked for the new scheme 'Establishing State Fodder Farm and Model Dairy Unit'.

Fisheries

98. The total outlay for Fisheries sector is ₹321.31 crore.

99. An amount of ₹5 crore is earmarked for the activities under the scheme 'Conservation and Management of Fish Resources (Inland)'.

100. An amount of ₹61.10 crore is earmarked for 'Marine Fisheries' schemes.

101. An amount of ₹3.50 crore is allocated for various activities of 'Samudra' project, for developing infrastructure facilities in fisheries sector.

102. An amount of ₹5 crore including the plan allocation of ₹50 lakh is provided for the 'Suchitwa Sagaram' scheme which aims to remove plastic waste from sea with the help of fishermen.

103. A new scheme with an outlay of ₹10 crore is announced to modernize fishing fleets. It is intended to provide subsidy at the rate of 60% upto a maximum amount of ₹10 lakh.

104. An amount of ₹8 crore is allocated for the first phase of the new project for converting fishing boat engines to petrol / diesel engines in a phased manner.

Mariculture Development

105. The Government intends to bring marine cage farming with the support of Artificial Intelligence based Technology from Norway. It is envisaged to set up model cages which are submerged in water for aqua farming with the active participation of fishermen in the suitable areas. Research & Development support from Cochin University of Science & Technology (CUSAT), University of Fisheries and other Central and State Government institutions in the fisheries sector will also be utilized for this purpose. Modern cages will be fitted with Lice Skirt protection and advanced sensor technology. For this an amount of ₹ 9 crore is earmarked, additionally.

Seafood Processing Park & Aqua Culture Value Addition

106. Industrial standards and guidelines are to be followed in storage

and processing of fish products. For this modern facilities are required. Norway is a good model for technology assisted value addition of fish products. Effective cold chains, modern equipment and skilled man power can bring about major changes in market. Government will explore the possibility of revamping the food park under KSIDC for this. An amount of ₹20 crore is earmarked in the budget for the project.

107. An amount of ₹27 crore is allocated for 'Saving- cum-Relief Scheme' which aims to provide relief to fishermen during lean seasons.

108. An amount of ₹82.11 crore is earmarked for Inland Fisheries sector.

109. It is aimed to double the current aquaculture production to 50,000 tonnes. An amount of ₹67.50 crore is allocated for this.

110. An amount of ₹5.88 crore is earmarked for promoting Vannamei Shrimp farming.

111. An amount of ₹5 crore is set apart for innovative aquaculture activities and expansion of Shrimp farming in Kaipadu, Kole and Pokkali fields.

112. An amount of ₹20 crore is allocated for the expansion of fish seed factories and hatcheries. This allocation is ₹5 crore more than that of the previous year.

Fisheries Innovation Council

113. The Government have decided to constitute a Fisheries Innovation Council to implement the ideas formulated after the European visit of Hon'ble Chief Minister and his team. This council will function as a key facilitation centre consisting of Fisheries Department, Industries Department, K-Disc, Knowledge Mission, Kerala Startup Mission, R & D Institutes; scientists, experts and exporters in Fisheries sector. An amount of ₹1 crore is earmarked for the formation & other activities of the Council.

114. An amount of ₹3 crore is earmarked to complete Fish Meal Plant at Arattupuzha and an amount of ₹5 crore to the Yarn Twisting and Net Factory at Neendakara, as one time assistance to Fisheries Department.

115. The new campus of Fisheries University will soon start

functioning at Payyannur. An amount of ₹2 crore is earmarked towards immediate requirements for the development of this campus.

116. An amount of ₹50 lakh is earmarked for Muthalappozhi Master Plan. Including this, an amount of ₹12.90 crore is earmarked for 5 schemes related to Fishing Harbours and management.

117. An amount of ₹20 crore is earmarked with NABARD- RIDF loan assistance for various activities including expansion and renovation of Neendakara Fishing Harbour, modernization of Azheekal Fishing Harbour at Kannur District and Alappad-Azheekal (Kayamkulam) Fishing Harbour at Kollam.

Costal Area Development

118. An amount of ₹115.02 crore is allocated towards various schemes for Costal Area Development.

119. An amount of ₹71 crore is allocated for infrastructure facilities and human resources development for fishermen; ₹20 crore as NABARD-RIDF loan assistance for Integral Coastal Area Development Project; ₹9.52 crore for maintenance of fishing harbours & dredging and ₹ 10 crore for group insurance scheme for fishermen.

120. In addition to the budget provision in 2022-23, an amount of ₹67.75 crore was allocated for 'Punargeham' scheme. The allocation for 'Punargeham' scheme is enhanced from ₹16 crore to ₹20 crore in 2023-24.

121. An amount of ₹15 crore is earmarked for the new project announced for coastal protection works.

Forestry and Wild Life Conservation

122. An amount of ₹241.66 crore including NABARD share is earmarked for various schemes under Forestry and Wildlife sector.

123. The allocation of the projects for implementing scientific forest management ensuring availability of water in the forest and for sustainable forest conservation with people's participation is enhanced from ₹35 crore to ₹50 crore.

124. An amount of ₹26 crore is allocated for 'Forest Protection Scheme'.

125. An amount of ₹28 crore is earmarked for the scheme with the objective to prevent encroachments and to identify the forest boundary with the application of modern technology and state of the art equipment.

Conservation of Bio-diversity

126. An amount of ₹10 crore is earmarked for the scheme 'Conservation of Bio-diversity'. Agro Diversity Centre at Pinarayi and Agro Biodiversity activities at Vellayani Agriculture College will be implemented next year.

127. An amount of ₹7 crore is earmarked for Eco- Tourism projects.

128. An amount of ₹1 crore is earmarked for the world class Elephant Rehabilitation Centre at Kottur in Thiruvananthapuram.

129. An amount of ₹5.20 crore is earmarked as the state share for the scheme 'Project Elephant'.

130. An amount of ₹4.76 crore is allocated as the state share of the project 'Management of 16 Wildlife Sanctuaries in the State.'

131. An amount of ₹6.70 crore is earmarked as state share of the scheme 'Project Tiger' for the conservation and management of

Tiger Reserves at Periyar and Parambikkulam.

132. An amount of ₹4 crore is earmarked as state share of 'National Afforestation Programme'.

133. An amount of ₹51.57 crore is earmarked for the project with NABARD-RIDF loan assistance to improve the ecosystem services by taking up eco restoration works and converting areas to natural forests.

134. A zoological park with international standards will be made functional this year at Puthur in Thrissur district. An amount of ₹6 crore is earmarked for this.

Rural Development

135. The total provision for Rural Development Sector is ₹6294.30 crore. An amount of ₹4515.29 crore is expected as central assistance.

136. In 2023-24, it is intended to create 10 crore labour days and provide ₹3110 crore as wages through Mahatma Gandhi Rural Employment Guarantee Scheme. An amount of ₹230.10 crore is provided for the scheme as state share and ₹4066.69 crore is expected as central share.

137. An amount of ₹80 crore is earmarked as state share of the

scheme 'Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana' (PMGSY). An amount of ₹120 crore is expected as central share.

138. 65 lakh labour days will be created under Ayyankali Employment Guarantee Scheme. An amount of ₹150 crore is set apart for this.

139. An amount of ₹111.86 crore is earmarked as state share of Deen Dayal Antyodaya Yojana - National Rural Livelihoods Mission (General) and Pradhan Mantri Awaas Yojana- Gramin (General) implemented through Local Governments.

Local Administration

140. The plan outlay (development fund) for local Government institutions is enhanced to 27.19% of the state's total plan outlay. An amount of ₹8258 crore is earmarked as plan share. ₹3647 crore in Maintenance Fund and ₹2244 crore in General Purpose Fund are also earmarked. This includes the allotment of ₹210 crore to the external aided projects of 'Kerala Solid Waste Management Project', which is being implemented in Municipalities and Corporations.

141. An amount of ₹260 crore is earmarked to Kudumbasree for taking up and implementing various activities.

142. An amount of ₹24.40 crore is earmarked as state share to Swatch Bharath Mission (Gramin). An amount of ₹36.60 crore is expected as central share.

143. An amount of ₹25 crore is earmarked for various activities of Suchitwa Mission.

144. As part of Life Mission, 71861 houses and 30 housing complexes will be constructed during 2023-24. An amount of ₹1436.26 crore is earmarked for this. A total of 3,22,922 houses have been completed through Life Mission till now. This includes an amount of ₹525 crore for implementing the scheme in rural areas.

145. An amount of ₹97.50 crore is expected as central share of Deen Dayal Antyodaya Yojana – National Rural Livelihoods Mission. An amount of ₹65 crore is set apart as state share.

Special Development Packages

146. An amount of ₹75 crore is earmarked for Idukki Development Package.

147. An amount of ₹75 crore is earmarked for Wayanad Development Package.

148. An amount of ₹75 crore is earmarked for Kasaragod package.

149. The activities of second Kuttanadu package are progressing well. For effective implementation of the activities, Kuttanadu Development Co-ordination Council has been formed under the chairmanship of Hon'ble Chief Minister.

150. As part of Second Kuttanadu Package, the allocation for cleaning of streams and other waterways; strengthening and conserving of bunds in various parts of Kuttanadu, including the Vembanad Lake, is enhanced from ₹87 crore to ₹137 crore.

Sabarimala Master Plan

151. An amount of ₹30 crore is earmarked for various components of Sabarimala Master Plan.

152. An amount of ₹10 crore is set apart for the improvement of drinking water facility in Sabarimala; ₹2 crore for construction of rescue bridge from Pamba Ganapathy Temple to Hill Top; ₹2.50 crore for the development of Nilakkal core area and ₹2 crore for facilitating medicated drinking water distribution system from Pamba to Sannidhanam. An amount of ₹10 crore is

additionally allotted for the implementation of Erumely Master Plan.

Co-operation

153. An amount of ₹140.50 crore is earmarked to Co-operative Sector.

154. For empowering the comprehensive intervention of co- operative societies in agricultural sector, the allocation to the scheme 'Co-Operative Initiative in Technology Driven Agriculture (CITA)' is enhanced from the provision of ₹23 crore to ₹34.50 crore.

155. An amount of ₹15.75 crore is set apart for various project activities of Primary Agricultural Credit Co-operative Societies.

156. An amount of ₹4 crore is announced as assistance for Education-Research-Training programmes for strengthening of co-operative sectors.

157. An amount of ₹5.50 crore is earmarked for the modernization of Co-operation Department.

158. Allotment for various activities such as financial assistance to co-operative hospitals, assistance to apex federation of hospital

societies, assistance to youth co- operatives, revitalization of literary co-operatives etc. is enhanced from ₹8.50 crore to ₹18.40 crore.

159. An amount of ₹8 crore is earmarked to SC/ST co-operative societies to commence Government approved courses and also as financial assistance to SC/ST co-operative societies undertaking production units.

160. An amount of ₹3.60 crore is earmarked for 'Punarjani Project', a scheme for revitalization of SC/ST Co-operative Societies.

161. An amount of ₹2.50 crore is set apart for providing assistance to Vanitha Fed and Vanitha Co-operative Societies.

162. An amount of ₹4.20 crore is allocated as Government financial assistance to 'Co-operative Member Relief Fund'.

163. An amount of ₹15 crore is earmarked as NABARD-RIDF assistance for various infrastructure developmental activities such as marketing, agro-processing and health co-operatives.

164. Co-operative audit system in Kerala needs to be restructured and revamped. A special plan will be formulated for this. An additional allotment of ₹5 crore is announced for the purpose.

165. 'Kerala Sahakarana Samrakshana Nidhi' will come into force in 2023-24 for the comprehensive development of Kerala co-operative sector. This fund is intended to be formed by pooling a certain percentage of reserves of co-operative societies and contribution from the state Government.

166. An amount of ₹28.10 crore is earmarked for the scheme to provide financial assistance to primary credit societies, primary co-operative societies and wholesale trading stores/federations. An additional allotment of ₹10 crore is set apart for formulating 100 FPOs through Kerala Bank.

Irrigation and Flood Control

167. An amount of ₹525.45 crore is allocated for irrigation and flood control activities. Out of this, ₹184 crore is for major-medium irrigation projects; ₹169.18 crore for minor irrigation projects and ₹159.67 crore for flood control and Coastal Zone Management.

168. An amount of ₹10 crore is set apart for 'Idamalayar Irrigation Project'.

169. A comprehensive river basin development project by including

medium and mini irrigation projects will be implemented for the utilization of water resource in Cauvery river basin.

170. All major incomplete irrigation projects in the State will be commissioned before 2026 itself. Karappuzha, Banasura Sagar irrigation projects in Wayanad will be commissioned in 2025. The allotment for Karappuzha Project is enhanced from ₹17 crore to ₹20 crore. The allotment for Banasura Sagar project is enhanced from ₹12 crore to ₹18 crore.

171. An amount of ₹2.60 crore is earmarked for minor irrigation projects at Cauvery River basin.

172. An amount of ₹1.80 crore is set apart for constructing minor irrigation projects at Bhavani river basin and check dams at Attappady.

Pattissery Project

173. An amount of ₹14 crore is allocated for the final phase of Pattissery dam in Idukki.

174. An amount of ₹8 crore is earmarked for the renovation works of field channels, drains and CADA canals of Mangalam,

Malampuzha, Pothundi, Chitturpuzha, and Cheramangalam projects.

175. An amount of ₹58 crore is earmarked for the phase- II of 'Dam Rehabilitation and Improvement Project"(DRIP).

176. An amount of ₹5 crore is earmarked for the renovation works of canal networks of Kuttiady Irrigation Project.

177. An amount of ₹10 crore is earmarked for renovation of main canal, branch canal and distribution network of Pazhassi Irrigation Project.

178. An amount of ₹22 crore is allocated for canal renovation works of Chittur Puzha & Kanjirapuzha Projects in Palakkad district.

179. An amount of ₹5 crore is earmarked for Thottappally Project, implemented for flood mitigation in Kuttanadu region and Thottappally Spillway.

180. As a solution for acute shortage of water in Meenachil river basin during summer, a mini dam with regulator cum bridge will be constructed across the river at Arunapuram. An amount of ₹3

crore is earmarked for the initial activities of 'Meenachil project'.

181. An amount of ₹169.18 crore is set apart for the development of minor irrigation projects across the State.

182. An amount of ₹15 crore is allocated for conducting inspections, studies and providing basic facilities aimed at increasing the availability of ground water.

183. An amount of ₹5.58 crore is earmarked for ground water-based drinking water scheme.

184. A total amount of ₹24 crore is earmarked for lift irrigation scheme. Out of this, ₹19 crore is set apart for new lift irrigation schemes.

185. An amount of ₹7.50 crore is earmarked for implementing activities such as renovation of ponds, linking of ponds with irrigation projects etc. in association with Haritha Kerala Mission.

186. An amount of ₹12 crore is earmarked for setting up modern micro irrigation facilities in all districts, through 'Community Micro Irrigation Project'.

187. An amount of ₹2 crore is earmarked for the project to make

rivers pollution free.

188. An amount of ₹100 crore is earmarked for a project to construct the outer bunds of paddy land (Padasekharam) in most environmentally fragile areas of Kuttanadu.

189. An amount of ₹37 crore is set apart for flood relief in paddy land (Padasekharam) in Alappuzha and Kottayam districts.

190. An amount of ₹16.54 crore is earmarked to Irrigation Department for coastal area protection activities.

Energy

191. The outlay for Energy sector is ₹1158.09 crore.

192. An amount of ₹10 crore is earmarked for various Hydro-electric projects like Idukki Golden Jubilee Power House Project, Muzhiyar Phase-II, Letchmi, Pooyamkutty, Peringalkuthu, which are either in DPR stage or to be taken up on priority basis.

193. An amount of ₹10 crore is earmarked for various Solar Power Projects.

194. An amount of ₹10 crore is earmarked for 'Soura' project under Urja Kerala Mission.

195. An amount of ₹300 crore is earmarked for various works in transmission sector, capacity enhancement of existing sub-stations and construction of new sub-stations, lines etc.

196. An amount of ₹12 crore is earmarked for renovation and modernization of Sholayar, Kuttiyadi, Idukki Stage-I hydroelectric projects.

197. An amount of ₹150 crore is set apart for various works for the betterment of power distribution system.

198. An amount of ₹7 crore is earmarked to KSEBL for flood resilient construction works.

199. An amount of ₹376 crore is earmarked for various works under 'Dyuthi' Project.

200. An amount of ₹7.98 crore is earmarked for setting up charging stations for electric vehicles in all districts.

201. An amount of ₹30 crore is set apart for the compensation package in connection with Edamon – Kochi Project.

202. An amount of ₹34.36 crore is earmarked as state share for

Viability Gap Fund and Innovation Fund for renewable energy projects.

203. An amount of ₹49 crore is earmarked for various activities of ANERT.

204. An amount of ₹9.14 crore is set apart for various activities of Energy Management Centre.

Industry and Minerals

205. The total outlay for Industries sector in 2023-24 is ₹1259.66 crore. Out of this, the outlay for Village and Small-Scale Industries is ₹483.40 crore. An amount of ₹12 crore is expected as central assistance.

206. An amount of ₹212.70 crore is earmarked for Small- Scale Industries; ₹117 crore for Coir Industry; ₹58 crore for Cashew Industry; ₹16.10 crore for Khadi and Village Industry; ₹56.40 crore for Handloom and Power loom Industry; ₹4.20 crore for Handicraft Sector and ₹7 crore for Commerce.

207. An amount of ₹18 crore is set apart for revamping and modernisation of existing development plots / areas.

208. An amount of ₹10 crore is earmarked for the construction of multi-storeyed industrial estates. An amount of ₹4 crore is set apart for the development of around 25 estates / parks in the State.

209. An amount of ₹2 crore is earmarked for the construction of trade promotion centres in Handicraft Sector.

210. An amount of ₹9 crore is earmarked for the implementation of Capacity Building Programme for 50,000 persons through District Industries Centres and various institutions.

211. An amount of ₹60 crore is earmarked for Self- Employment Entrepreneur Support Scheme.

212. An amount of ₹2.50 crore is earmarked for the rejuvenation of MSMEs defunct/disrupted due to the crisis caused by flood and Covid.

213. An amount of ₹18 crore is set apart as Margin Money Grant to nano units.

214. An amount of ₹8 crore is earmarked as state share for 'PM Formalisation of Micro Food Processing Enterprises Scheme' (PMFME).

215. An amount of ₹21.50 crore is set apart as special package for providing assistance to functional MSMEs and upgrading existing enterprises from micro to small and small to medium.

216. An amount of ₹10 crore is provided for promoting Private Industrial Parks.

217. An amount of ₹2 crore is earmarked for various activities enabling development in plantation sector. This amount will be utilised for establishing modern warehouses in PPP mode for the safe storage of plantation produce, supporting branding, precision farming and for enhancing the productivity of agriculture.

218. An amount of ₹39 crore is earmarked for various schemes including establishing MSME clinics in districts, linking APJ Abdul Kalam Technological University with industries and enterprises and formation of Appraisal Desk for Grievance Redressal Committees.

219. An amount of ₹1.20 crore is earmarked for the development of Bamboo related industries.

220. An amount of ₹10 crore is earmarked for establishing 'Integrated Handloom Village' at Chendamangalam, Ernakulam.

221. An amount of ₹5.50 crore is earmarked for modernisation of handloom societies and promotion of value-added products.

222. An amount of ₹8 crore is earmarked for establishing eco-friendly dyeing and printing unit at KINFRA Textile Centre, Nadukani, Kannur District.

223. An amount of ₹40 crore is set apart for mechanisation/regulated Mechanisation/infrastructure development in coir industry.

224. An amount of ₹8 crore is earmarked as financial assistance to centres conducting research and development of technology in Coir sector.

225. An amount of ₹10 crore is earmarked as state share of market development assistance scheme for the sale of coir, coir products etc., by including one crore more than that of the year 2022-23.

226. An amount of ₹10 crore is earmarked for 'Production and Marketing Incentive' (PMI) project, for coir and coir products. This outlay is ₹6 crore more than that of the year 2022-23.

227. An amount of ₹38 crore is earmarked for Price Fluctuation Fund of coir fibre and coir products.

228. An amount of ₹2.25 crore is provided for modernization and mechanisation of cashew factories of Kerala State Cashew Development Corporation. An amount of ₹3.50 crore is set apart for modernisation of factories under CAPEX.

229. An amount of ₹7.20 crore is earmarked to 'Kerala State Agency for the Expansion of Cashew Cultivation' for establishing raw nut bank and organic cashew cultivation.

230. An amount of ₹43.55 crore is provided as revolving fund for Kerala Cashew Board.

231. In order to resolve the crisis faced by the Cashew Sector, an amount of ₹30 crore is earmarked for a rejuvenation package.

232. An amount of ₹770.21 crore is set apart for projects for the betterment of investment friendly atmosphere in the state.

233. An amount of ₹20 crore is earmarked as state share for various activities of Life Sciences Park, Thiruvananthapuram.

234. An amount of ₹31.75 crore is set apart for the infrastructure

development of various industrial parks in the state.

235. A total amount of ₹122.50 crore is earmarked for Kerala State Industrial Development Corporation Limited.

236. A total amount of ₹11.25 crore is earmarked for 'Industrial Growth Centres' through KSIDC.

237. An amount of ₹31.75 crore is set apart for various industrial parks under KSIDC including Coconut Industrial Park at Kuttiyadi, Kozhikode.

238. An amount of ₹335.56 crore is earmarked for 'KINFRA'.

239. An amount of ₹44 crore is earmarked for setting up infrastructure development for establishing Petro Chemical Industry.

240. Government have accorded sanction to establish Rice Technology Parks in Palakkad, Thrissur and Alappuzha Districts. An amount of ₹10 crore is earmarked for the project.

241. An amount of ₹4.50 crore is earmarked for Spice Park at Muttom, Thodupuzha under the aegis of KINFRA.

242. Kerala Rubber Ltd. Company which is going to be set up with an investment of ₹1050 crore is an important intervention of the Government in rubber sector. An amount of ₹20 crore (including plan allocation of ₹10 crore) is earmarked for the activities of the CIAL model rubber company with an expected investment of ₹200 crore in the first phase.

243. National Industrial Corridor Development and Implementation Trust has approved the State's project – 'Kochi – Palakkad Hi-tech Industrial Corridor' as part of Chennai – Bengaluru Industrial Corridor Project. The completion of Kochi – Bengaluru Corridor Project will result in achieving optimum growth in economic-labour sectors. It is expected that first phase of the project in Palakkad District would attract total investment of ₹10,000 crore and thereby create employment directly to 22,000 and indirectly to 80,000 in 5 years.

244. For the implementation of this project, having an investment of ₹3000 crore, a Special Purpose Vehicle will be formed with the involvement of KSIDC & KINFRA. KINFRA has identified around 2000 acres of land for this project. Out of which 1000 acres of land needs to be acquired using Plan Fund and the remaining 1000 acres through KIIFB fund. An amount of ₹200 crore is earmarked for the project in the year 2023-24.

245. An exhibition centre with modern facilities will be set up by KINFRA at Kakkanad, Kochi, as a permanent facility for MSMEs, ensuring international standards to showcase their products. An amount of ₹5 crore is set apart for this.

246. An amount of ₹266.90 crore is earmarked for the supplementary works of existing projects and new projects of Public Sector Undertakings under Industries Department including Textile sector.

247. 'Outsourced Semi-Conductors Assembly and Testing Facility' (OSAT) business is the most important element of the semi-conductor value chain. Such testing facilities will be established in the state. By implementing this project, employment opportunities directly to 1000 and indirectly to 5000 can be offered. An amount of ₹10 crore is earmarked for this project.

248. An amount of ₹14 crore is earmarked for the new project for promoting the manufacture of Printed Circuit Board (PCB) that offers interconnection for electronic components and integrated circuits.

Meds Park

249. It was announced to form a Medical Tech Innovation Park at Thiruvananthapuram and Kerala Medical Technology Consortium (KMTC) with an intention to create a Medical Venture Ecosystem in Kerala. Meds Park, a dedicated industrial park for medtech startups and manufactures was arranged in the campus of Bio 360 Life Science Park, Thiruvananthapuram. Meds Park will be fully operational by latter half of 2023-24 fiscal. KMTC will initiate steps to attract Medtech Investments in the park. An amount of ₹10 crore will be allocated in the budget to develop Digital Medtech Market Place, for the further encouragement of Medtech-Medical Equipment Sector in Kerala and to support KMTC.

250. An amount of ₹6.05 crore is earmarked for various developmental projects in Mineral Sector.

Information Technology

251. An amount of ₹559 crore is earmarked for Information Technology sector.

252. An amount of ₹127.37 crore is provided for Kerala State Information Technology Mission.

253. An amount of ₹53 crore is earmarked for State Data Centre.

254. An amount of ₹46.60 crore is earmarked for Digital University including the activities of IIITM-K.

255. An amount of ₹26.60 crore is earmarked for the activities of Technopark in Thiruvananthapuram; ₹35.75 crore for the development of Infopark, Kochi and ₹12.83 crore for Cyber Park, Kozhikode.

256. An amount of ₹201.09 crore is earmarked for Kerala State Information Technology Infrastructure Limited, a public sector undertaking.

257. An amount of ₹100 crore is earmarked for Kerala Fibre Optic Network (K-FON) project. An amount of ₹2 crore is earmarked for providing free household internet connection under K-FON project to 70,000 eligible BPL families. For this, 500 families will be identified in each Legislative Constituency.

258. An amount of ₹71.84 crore is earmarked for Kerala Space Park (K-Space).

259. An amount of ₹90.52 crore is earmarked for Kerala Startup Mission. This includes ₹20 crore for Kochi Technology Innovation Zone, ₹70.52 crore for Youth Entrepreneurship Development Programmes. A total allocation of ₹120.52 crore is earmarked, which includes an additional allocation of ₹30 crore as Fund of Funds share.

Transport and Communication

260. The allocation of various projects in Transport Sector is enhanced from ₹1788.67 crore in 2022-23 to ₹2080.74 crore in 2023-24.

261. An amount of ₹80.13 crore is set apart for Port, Light House and Shipping sectors.

262. An amount of ₹5 crore is earmarked for Marina port at Alappuzha.

263. An amount of ₹3 crore is set apart for the activities of Kerala Maritime Institute.

264. A total amount of ₹40.50 crore is earmarked towards infrastructure development projects for shipping activities in

Azhikkal, Beypore (Kozhikode), Kollam, Vizhinjam and Ponnani ports.

265. Government intends to develop a greenfield international port (Outer Harbour) at Azhikkal for fulfilling the port related requirements in the northern part of Kerala. The total development project cost of Malabar International Port & SEZ limited-Greenfield International Port & SEZ, envisaged in 3 phases will be ₹3698 crore. An amount of ₹9.74 crore is earmarked for this project.

266. An amount of ₹1144.22 crore is earmarked for Roads & Bridges including National Highways.

Public Works Department - Roads & Bridges

267. An amount of ₹75 crore is earmarked for the development and improvement of State Highways.

268. An amount of ₹288.27 crore is earmarked for the development and improvement of major district roads. Out of this, ₹225 crore will be a one time assistance exclusively for overlaying works to reduce the recurring maintenance cost of major district B.M. and B.C. roads in the state for which defect liability period has expired.

269. The upgradation works of 82 km long Punalur – Ponkunnam road with a total construction cost of ₹765.44 crore will be converted to EPC mode.

270. An amount of ₹12.10 crore is earmarked for railway safety works.

271. An amount of ₹10.51 crore is earmarked for various projects related to road safety works.

272. An amount of ₹61.85 crore is earmarked for Central Road Fund works.

Road Transport

273. A total amount of ₹184.07 crore is earmarked for Road Transport sector. Out of this, an amount of ₹131 crore is provided to KSRTC and ₹44.07 crore to Motor Vehicle Department.

274. The allocation for various activities related to modernisation and quality improvement of the fleet of KSRTC is enhanced from ₹50 crore in 2022-23 to ₹75 crore.

275. An amount of ₹30 crore is earmarked for infrastructure development, renovation of workshop depots and other activities of Kerala State Road Transport Corporation. An amount of ₹20 crore is earmarked for implementing computerization and e-governance in KSRTC.

276. The use of Pre-fab technology has resulted in huge reduction of construction cost of KSRTC bus station at Kottayam. KSRTC will construct cost effective bus station complexes at Vizhinjam, Attingal, Kottarakkara, Kayamkulam, Ernakulam, Thrissur, Kannur and Kasaragod. An amount of ₹20 crore is additionally provided for the same.

277. An amount of ₹15.55 crore is set apart for E-mobility promotion activities.

278. A total amount of ₹141.66 crore is earmarked for projects related to Inland Water Transport in the state. An amount of ₹24 crore is earmarked for purchasing new passenger boats for Water Transport Department.

279. An amount of ₹2.50 crore is earmarked for the project intended to complete the construction of barges for transportation of bulk cargo through inland water ways.

280. An amount of ₹4 crore is earmarked for the construction of a new cruise vessel.

281. An amount of ₹4.51 crore is earmarked for the project to set up airstrips in Idukki, Wayanad and Kasaragod districts.

282. An amount of ₹2.01 crore is earmarked for Green Field Airport, Sabarimala.

Tourism

283. An amount of ₹362.15 crore is provided for Tourism sector.

284. A total amount of ₹19.30 crore is earmarked for Kerala Institute of Tourism and Travel Studies, State Institute of Hospitality Management and Food Craft Institute.

285. An amount of ₹81 crore is earmarked for promotion of tourism at international level.

286. An amount of ₹8 crore is provided for heritage festivals including 'Thrissur Pooram' and regional cultural programmes. An amount of ₹7 crore is provided for conducting Kerala Travel Mart – 2024. An amount of ₹2 crore is provided for Kochi – Muziris Biennale.

287. An amount of ₹10 crore is earmarked as electricity subsidy in

tourism sector; ₹3.70 crore as subsidy for Caravan tourism initiatives and ₹3 crore for continuing revolving fund scheme.

288. An amount of ₹135.65 crore is set apart for providing infrastructure development and other amenities in major tourism destinations.

Kappad Historical Museum

289. Kappad Port, where Vasco Da Gama sailed in 1498, is one of the most historically significant areas in Kerala. A museum will be established to reflect the historical significance of Kappad. ₹10 crore is earmarked for this museum which can become a prominent centre in the field of cultural tourism in Kerala.

Oceanarium and Museum

290. Kollam is an ancient trading centre. The Chinese, the Arab, the Portugese, the Dutch, and the British traders had established trade relations with Kollam. A museum depicting the history of trade & commerce of Kollam and an Oceanarium will be established at Thankassery in Kollam. The Oceanarium will be established in PPP mode. An amount of ₹ 10 crore is earmarked for this scheme which would benefit the tourism sector.

291. An amount of ₹22 crore is earmarked for modernisation and renovation of Guest-Houses, Yatri Nivas and Kerala Houses.

292. An amount of ₹9.50 crore is earmarked for Responsible Tourism Project.

293. An amount of ₹17 crore is earmarked for Muziris, Alappuzha, Thalassery heritage projects by including them in Heritage and Spice Route Project.

294. An amount of ₹12 crore is earmarked for Champions Boat League.

Scientific Services and Research

295. An amount of ₹2 crore is set apart for the project 'Innovation and Entrepreneurship' in Science and Technology sector.

296. A total amount of ₹90.77 crore is earmarked for Kerala State Council for Science, Technology and Environment.

K-DISC

297. K-DISC has been formed with the aim of promoting innovation to resolve the second generation developmental problems of the

State. The operation of K-DISC has resulted in the creation of an innovation- friendly ecosystem in the State. K-DISC has taken up many innovative projects in various fields. The aim of K-DISC is to transform Kerala as the global capital for innovation. An amount of ₹100 crore is earmarked for K- DISC in the year 2023-2024

Institute of Advanced Virology (IAV)

298. In order to expand the laboratory facility in Institute of Advanced Virology, which functions in a 27,000 sq. ft building, it is intended to add another 80,000 sq. ft. as well. An advanced molecular diagnostic facility is already functional. Most modern Bio safety level-III Laboratory, instrumentation facilities and facilities for experiment will be set up. An amount of ₹50 crore is earmarked for the Institute.

299. An amount of ₹81 crore is earmarked for Regional Cancer Centre, Thiruvananthapuram.

300. An estimated expenditure of ₹120 crore is expected to upgrade RCC as State Cancer Centre. For this, sanction has been accorded and first instalment has been provided by the Union

Government. An amount of ₹13.80 crore is earmarked as state share of the project.

301. An amount of ₹28 crore is provided under the Medical Education sector for various developmental activities of Malabar Cancer Centre.

302. The second phase construction of Cochin Cancer Centre is in progress. An amount of ₹14.50 crore is provided to Cochin Cancer Centre under Medical Education sector.

303. A total amount of ₹26.38 crore is earmarked for various projects in Ecology & Environment sector.

Education

304. An amount of ₹1773.09 crore is set apart as state plan outlay for Education sector.

305. The total allocation for infrastructure development in schools is enhanced from ₹85 crore to ₹95 crore.

306. An amount of ₹140 crore is earmarked for free supply of uniform to School students.

307. An amount of ₹40 lakh is earmarked for various activities of Autism Park.

308. An amount of ₹65 crore is set apart for infrastructure development in Government Higher Secondary Schools.

309. An amount of ₹60 crore is earmarked as state share for various components of Samagra Shiksha Abhiyan.

310. An amount of ₹344.64 crore is set apart as state share for Mid-Day Meal scheme.

Higher Education

311. A special action plan will be formulated in 2023-24 to help universities and higher education institutions for achieving greater excellence. For this, an amount of ₹816.79 crore is allocated to Higher Education and Technical Education.

Risk Fund for Translational Research

312. Government intends to constitute a 'Risk Fund' inorder to reduce the risk in developing knowledge inputs in association with academic institutions and to promote industries to translate the

research outputs into commercialised production process. This fund will be utilised for the capital investment in the special purpose vehicles jointly formed by universities and industry, for translating technology. Funds will be recouped from the income generated by successful SPVs. An amount of ₹10 crore is earmarked as initial assistance for this research fund.

313. An amount of ₹14 crore is earmarked for establishing Centres of Excellence in various knowledge sectors in Kerala as proposed by Higher Education Commissions.

314. An amount of ₹19 crore is set apart for Higher Education Council.

315. Financial assistance will be provided to establish Centre for Atmospheric Sciences and Coastal Ecosystem studies, Centre for Quantum Computing and Centre for Proteomics and Genomics Research in Kannur University.

316. An academic complex with modern facilities will be constructed at Brennen College, Thalassery. An amount of ₹30 crore is expected towards its expenditure. An amount of ₹10 crore is provided this year.

317. Government is giving top priority to generate employment

opportunities. As part of this, an amount of ₹35 crore is earmarked to Additional Skill Acquisition Programme (ASAP) for ensuring skill development.

318. An Inter University academic festival will be launched this year to showcase the academic excellence of universities.

319. An amount of ₹98.35 crore will be provided as financial assistance to Government Colleges for increasing physical facilities of Higher Education Sector.

320. As an urgent measure for the quality improvement of higher education, the remuneration of guest lecturers in the level of Universities/Colleges will be enhanced.

321. An amount of ₹50 crore is earmarked as state share for implementation of various components under Rashtriya Uchchathar Shiksha Abhiyan (RUSA).

Technical Education Sector

322. An amount of ₹252.40 crore is earmarked for Technical Education Sector for the year 2023-24.

323. An amount of ₹23 crore is provided for the various developmental activities of Kerala State Science and Technology

Museum (KSSTM) Thiruvananthapuram Campus, Regional Science Centres at Chalakkudy, Parappanangadi and Science City - Kottayam.

324. An amount of ₹40.50 crore is earmarked for the various developmental activities of Government Engineering Colleges.

325. An amount of ₹43.20 crore is earmarked for implementing various schemes of Government Polytechnic Colleges.

326. Material Testing and Certification Centres will be started in all Government Polytechnic Colleges having Civil Engineering branch.

327. A Polytechnic will be started in the Education Hub which is going to be established at Pinarayi in Kannur District.

Art & Culture

328. An amount of ₹183.14 crore is earmarked for the development of Art & Culture sector.

329. As part of increasing assistance to artistes, the number of fellowships provided under the auspices of Kerala Lalitha Kala Academy will be enhanced.

330. An amount of ₹13 crore is earmarked for 'Diamond Jubilee Fellowship Scheme for Young Artistes'.

331. An amount of ₹20.90 crore is earmarked for Department of Archaeology; ₹28.75 crore for Directorate of Museum & Zoo and ₹113.29 crore for the activities of Department of Culture.

332. The construction of Planetariums at Kottayam and Chalakkudi under Science & Technology Museum will be completed.

333. An amount of ₹5.50 crore is earmarked for establishing District Heritage Museums.

334. An amount of ₹8.15 crore is set apart for various activities including virtual pet adoption scheme, for bringing new animals and for the renovation of Zoos at Thiruvananthapuram and Thrissur.

AKG Museum

335. Ayillyath Kuttiari Gopalan, aka "AKG", a great revolutionary, freedom fighter and the first opposition leader of the country, is popularly known as 'the Crusader of the Downtrodden'. The life of AKG is also a true history of the progressive struggles in Kerala. An amount of ₹6 crore is set apart for AKG Museum at

Peralassery, Kannur which marks the life and struggles of AKG.

Kallumala Protest Square

336. The Kallumala protest is a brilliant chapter in the history of Kerala Renaissance. It was in the large meeting convened at Peeranki Maidanam, Kollam in December 1915 under the chair of Changanassery Parameswaran Pillai, Mahatma Ayyankali urged the women to boycott 'Kallayum Malayum'. Boycotting of Kallumala was a crucial event among the struggle of women in Kerala for their right to cover breasts. Peeranki Maidanam, Kollam will be protected as Kallumala protest square, a memorial of the self-esteem struggle and renaissance movement of Kerala women. Kallumala square will be constructed at Peeranki Maidanam, Kollam. An amount of ₹5 crore is earmarked for this.

Vaikom Satyagraha Centenary

337. Vaikom Satyagraha is an important event in the renaissance history of our country. 2024 is the centenary of Vaikom Satyagraha. This will be duly celebrated by the Government.

338. An amount of ₹17 crore is earmarked for modernization of theatres under KSFDC, creation of OTT platform and film

production.

339. An amount of ₹1 crore will be provided as special financial assistance for International Theatre Festival of Kerala (ITFOK) under the aegis of Kerala Sangeetha Nataka Academy. An amount of ₹1 crore will be provided to Kerala Sahitya Academy for organising 'Malayalam Literary Conclave'.

340. An amount of ₹15 lakh is earmarked for Mahakavi Moyinkutty Vaidyar Mappila Kala Academy at Kondotty.

341. An amount of ₹35 lakh is earmarked for Sree Narayana International Study Centre at Chempazhanthy, Thiruvananthapuram.

Sports and Youth Affairs

342. An amount of ₹135.75 crore is earmarked for various schemes of Sports & Youth Affairs Department.

343. An amount of ₹20 crore is provided for upgradation and capacity development of G.V.Raja Sports School, Thiruvananthapuram and Sports Division, Kannur.

344. An amount of ₹3.60 crore is earmarked for setting up

infrastructure facilities like hostel & mess in the Sports Division established at Kunnamkulam Government Boys Higher Secondary School, Thrissur.

345. An outlay of ₹35.90 crore is provided for various activities of Kerala State Sports Council.

346. An amount of ₹18.95 crore is provided for the activities of Kerala State Youth Welfare Board.

Public Health Sector

347. A total outlay of ₹2828.33 crore is set apart for Medical & Public Health Sector in 2023-24 fiscal. This allocation is ₹196.50 crore more than that of the year 2022-23.

348. An amount of ₹5 crore is set apart for management of post-Covid health issues.

349. It is proposed to establish Cancer Care Centres in all District Hospitals of the State. An amount of ₹2.50 crore is earmarked for this purpose.

350. An amount of ₹11 crore is set apart for the activities for controlling communicable diseases.

351. 'SHAILI', implemented by the Health Department using the IT application developed by the State Digital Health Mission, **is** the only such Non- Communicable Diseases (NCD) scheme. Survey and diagnosis of more than 70 lakh people regarding common non-communicable diseases such as hyper tension, diabetes, and cancer was made possible through this scheme. An amount of ₹10 crore earmarked for the next year for large scale development of the portal for this and further extension of the scheme.

352. An outlay of ₹10 crore is provided for relocating General Hospital, Thalassery.

353. An amount of ₹15 crore is earmarked for improving the facilities of hospitals and health care institutions in tribal, coastal and remote areas.

354. An amount of ₹75 crore is set apart for the operational expenses of 315 advanced life support ambulances under 'Kanivu' scheme.

355. Steps will be taken to enhance the health care and infrastructural facilities of TATA hospital Kasaragod.

Global Possibilities in Health care Sector

356. Kerala has a large labour force with skill and expertise in health care sector. Malayalees constitute a considerable percentage of health workers around the world. Cost for health care is very high in developed countries. Kerala should be able to utilize this as an opportunity. We have the human resources that can transform Kerala into global health care capital; and a health network that can be developed further. Foreigners can be attracted to the state to provide treatment and health care at low cost. Activities will be extended to transform the state into a health hub by providing better services in areas such as health care and health tourism. Existing facilities can be expanded and modernized. An amount of ₹30 crore is earmarked for the initial activities to formulate, implement and facilitate Care Policy in accordance with this prospect.

Kerala's indigenous vaccine against Rabies

357. An initiative will be launched to develop an indigenous oral rabies vaccine in our State. The vaccine will be developed through the joint venture of the Institute of Advanced Virology, Thiruvananthapuram and the various institutions under Kerala Veterinary & Animal Sciences University. An amount of ₹5 crore is earmarked for this scheme.

358. An amount of ₹1.50 crore is provided for continuing activities of the programme 'New Born Screening'.

359. An amount of ₹500 crore is earmarked as the state share to National Health Mission, which includes ₹134.80 crore for infrastructure maintenance and family welfare programmes. An amount of ₹750 crore is anticipated as central share.

360. An amount of ₹30 crore is set apart for e-Health Programme.

361. An outlay of ₹574.50 crore is earmarked for the 'Karunya Arogya Suraksha Padhathi' (KASP). This provision is ₹74.50 crore more than that of the year 2022-23.

362. State Health Agency will implement 'Thalolam', 'Cancer Suraksha for Child Patients' and Cochlear Implantation for Children (Sruthi Tharangam) as a part of Karunya Arogya Suraksha Padhathi (KASP) from 2023-24 fiscal onwards.

363. An amount of ₹7.50 crore is set apart for strengthening Analytical laboratories in Food Safety sector.

Safe Food

364. An additional amount of ₹7 crore is provided for the interventions and inspections in order to ensure safe food, to prevent food poisoning and for food quality upgradation.

365. An amount of ₹463.75 crore is earmarked for various developmental activities of Medical Education Sector.

366. An amount of ₹232.27 crore is provided for the developmental activities of various Government Medical Colleges, Regional Institute of Ophthalmology, Thiruvananthapuram and College of Pharmaceutical Science, Thiruvananthapuram.

367. An amount of ₹13 crore is provided for waste management in all Medical Colleges and other hospitals under Directorate of Medical Education.

368. An amount of ₹15 crore is earmarked for the purchase of PET CT Scanner for the Oncology Wing in Thiruvananthapuram Medical College.

369. An amount of ₹32 crore is earmarked for the Comprehensive Annual Maintenance Contract and allied activities of the costly and sophisticated equipments in Medical Colleges for ensuring their uninterrupted functioning.

370. An amount of ₹3.60 crore is earmarked for IMHANS, Kozhikkode. This is ₹2.65 crore more than that of the year 2022-23.

371. An amount of ₹3 crore is provided as assistance to start new nursing colleges in Centre for Professional and Advanced Studies (CPAS) functioning in association with M.G. University.

372. During 2023-24, an amount of ₹49.05 crore is provided to the Indian Systems of Medicine Department which consists of different branches like Ayurveda, Siddha, Unani, Yoga and Naturopathy. This is ₹5 crore more than that of the year 2022-23.

373. An amount of ₹24 crore is provided to take up various activities for the strengthening and modernization of institutions under Indian Systems of Medicine Department.

374. An amount of ₹20.15 crore is earmarked for Ayurveda Medical Colleges in Thiruvananthapuram, Thrippunithura and Kannur.

375. It is intended to establish "International Research Institute of Ayurveda" (IRIA) for the scientific development of Ayurveda.

An amount of ₹2 crore is provided for its initial construction activities and research.

376. An amount of ₹25.15 crore is earmarked for the strengthening of Homeopathy Department.

377. An amount of ₹5 crore is provided as state share for the activities of National Mission on Ayush – Homoeo.

378. An amount of ₹8.90 crore is earmarked for Homoeo Medical Education.

Water Supply and Sewerage

379. During the year 2023-24 an amount of ₹909.51 crore is earmarked for water supply and sewerage.

380. Basic infrastructure development in sewerage sector can be implemented by utilizing NABARD- RIDF loan. An amount of ₹80 crore is provided for completing five similar schemes.

381. An amount of ₹45 crore is provided for the rejuvenation and improvement works of Urban Water Supply Schemes.

382. Jal Jeevan Mission envisages to provide 9.54 lakh functional tap connections in 2023-24. An amount of ₹500 crore is provided

as state share to Kerala Water Authority and Jal Jeevan Mission for implementing the programme.

383. An amount of ₹50 crore is provided to replace the old and obsolete pipelines.

384. An amount of ₹5 crore is provided for Kerala Water Supply Project having JICA assistance.

385. An amount of ₹100 crore is set apart for the scheme 'Urban Water Supply Improvement Projects' implemented in Thiruvananthapuram and Kochi Corporations.

386. An amount of ₹10 crore is earmarked for scaling up of rain water harvesting and ground water recharging activities of Jalanidhi.

387. An amount of ₹30.90 crore is provided to rejuvenate jalanidhi schemes with the assistance of Local Self Government Institutions.

388. Under 'Grihasree' scheme, being implemented by Kerala State Housing Board, subsidy will be provided to 415 houses. **An** amount of ₹12.45 crore is provided for this scheme. This provision is 24% higher than that of the year 2022-23. The subsidy amount under Grihasree Scheme is enhanced from ₹2

lakh to ₹3 lakh.

389. An amount of ₹10 crore is earmarked in 2023-24 for EWS/LIG Housing Scheme of Housing Board.

390. An amount of ₹4 crore is earmarked for 'ASWAS Rental Housing Scheme' to construct buildings in the premises of Medical Colleges facilitating to accommodate patients/bystanders.

391. An amount of ₹9.50 crore is provided to Kerala State Housing Board for constructing residential flat/quarters/housing complex for Government employees on rental basis.

392. An amount of ₹1 crore is earmarked for construction of Women P.G.Hostel near Kozhikode Medical College.

Urban Development

393. An outlay of ₹1055.31 crore is earmarked for Urban Development Programmes in the State.

394. An amount of ₹22 crore is provided for Suchithwa Keralam Scheme, aims at implementing Solid Waste Management projects in urban local Governments. The project comes under 'Haritha Keralam Mission'.

395. An amount of ₹131.88 crore is provided for components like Institutional Developments, Capacity Building, Project Management and establishing regional solid waste management facilities as part of the externally aided 'Kerala Solid Waste Management Project' being implemented in urban sector.

Information and Publicity

396. A total amount of ₹40.43 crore is earmarked for the Information & Publicity sector.

397. An amount of ₹50 lakh is provided for 'Media Literacy' programme organized by Media Academy.

398. An amount of ₹2.50 crore is set apart for modernization of Tagore Theatre.

Labour & Labour Welfare

399. An amount of ₹504.76 crore is earmarked for Labour & Labour Welfare Sector. This is ₹22.60 crore more than that of the current fiscal.

400. An amount of ₹1.10 crore is earmarked for the scheme 'Estate Workers Distress Relief Fund'. An amount of ₹10 crore is

earmarked for improving the accommodation facilities (Layams) of estate workers.

401. An amount of ₹8 crore is set apart for unorganized daily waged employees' distress relief fund, tree climbers disability pension scheme and for maternity allowance to workers in the sector.

402. An amount of ₹90 crore is earmarked to the schemes providing financial support @ ₹1250 to the workers engaged in the traditional sectors like Beedi, Khadi, Mula, Eetta, Pandanus, Fisheries and Fish processing, Cashew, Coir, Handloom and Textiles. This amount is 4 crore more than that of the previous year.

403. An amount of ₹37 crore is provided for various activities of Kerala Academy for Skill and Excellence (KASE).

404. An amount of ₹30.50 crore is earmarked for modernizing the Industrial Training Institutes to the latest standards.

405. An amount of ₹108.46 crore is set apart for various schemes of Industrial Training Department.

406. New Career Development Centres will be started in Kasaragod, Kannur, Wayanad, Malappuram, Idukki and Pathanamthitta Districts in 2023-24.

407. An amount of ₹5.30 crore is earmarked for Factories and Boilers Department.

408. An amount of ₹1 crore is earmarked for the preliminary activities of 'The Post Graduate and Research Centre in Fire & Safety Science, Kannur'.

Scheduled Caste Development

409. An amount of ₹2979.40 crore is earmarked for Scheduled Caste Sub Plan. This includes ₹1638.10 crore for Scheduled Caste Development Department and ₹1341.30 crore for Local Self Government institutions.

410. An amount of ₹429.61 crore is earmarked for the educational assistance to scheduled caste students. This includes ₹70 crore for the construction activities of Palakkad Medical College. The total provision is ₹104 crore more than that of the year 2022-23.

411. An amount of ₹65 crore is set apart as the state share for the

Post-Matric Scholarship of Scheduled Caste students.

412. An amount of ₹7.20 crore is set apart as state share for the new scheme, 'Pre-Matric Scholarship for Scheduled Caste students studying in 9th and 10th standard'. An amount of ₹10.80 crore is anticipated as central share.

413. Several skill development programmes are being implemented to enhance employability among scheduled caste youth. An amount of ₹50 crore is earmarked for this programme, which will be carried out through K-Disc, KASE and ASAP.

414. An amount of ₹13 crore is set apart for the management of Model Residential Schools including Ayyankali Memorial Model Residential Sports School at Vellayani, Thiruvananthapuram.

415. An amount of ₹180 crore is provided for purchase of land for construction of houses for the poor and landless scheduled caste families. Around 5000 landless families are intended to be benefited.

416. An amount of ₹205 crore is provided for completion of partially constructed houses, renovation of dilapidated houses and construction of study rooms. It is targeted to complete 5000 new

study rooms. An amount of ₹2 lakh will be provided to each family for constructing study rooms.

417. An amount of ₹50 crore is provided for the developmental programmes for vulnerable communities among scheduled caste.

418. An amount of ₹84.39 crore is provided as financial assistance for marriage of scheduled caste girls.

419. An amount of ₹60 crore is earmarked for Dr.Ambedkar Village Development Scheme. A maximum of ₹1 crore will be provided as assistance to each colony.

420. An amount of ₹53 crore is provided to the Health Care schemes for giving medical care to the deserving patients and oldsters.

421. An amount of ₹ 45 crore is provided as Corpus Fund for Critical Gap Filling schemes, implementing with special emphasis on human resource development, basic needs and economic development under Scheduled Caste Sub Plan.

Scheduled Tribe Development

422. An outlay of ₹859.50 crore is earmarked in the financial year 2023-24 for the development of Scheduled Tribe population of the state. Out of this, ₹657.95 crore will be for Scheduled Tribe

Development Department and ₹201.55 crore for Local Self Government Institutions.

423. An amount of ₹8.75 crore is earmarked to the scheme 'Incentives & Assistance to ST Students'.

424. An amount of ₹30 crore is provided to various schemes including the new scheme, 'Running of Model Pre- Schools', 'Tutorial Scheme for Students' and 'promotion of sports activities among tribals'.

425. An amount of ₹10 crore is provided for the scheme 'Assistance for Self-Employment and Skill Development Training to ST Youths'.

426. An amount of ₹8.50 crore is earmarked for the scheme 'Agriculture Income Initiative for Scheduled Tribes'.

427. In order to provide more manpower days to ST families, additional 100 days of wage employment (total 200) will be provided to ST families under 'Kerala Tribal Plus programme'. This will be in addition to the existing 100 days being provided under MGNREGS. An amount of ₹35 crore is set apart for this scheme. 90% of the beneficiaries are expected to be women.

428. An amount of ₹72.32 crore is earmarked for the institutions managed by Scheduled Tribe Development Department. Out of this, ₹55 crore is provided for the running cost of Model Residential Schools, ₹3 crore for managing post metric hostels, ₹7.02 crore for improving the facilities in pre & Post Metric Hostels and an amount of ₹4 crore for the construction of various hostels and schools including Ekalavya MRSs and Pre/Post Metric Hostels.

429. An amount of ₹6 crore is set apart for the scheme 'Assistance for the Marriage of ST Girls'.

430. An amount of ₹2.5 crore is earmarked for the scheme 'Assistance for Sickle Cell Anemia patients'.

431. An amount of ₹17 crore is provided for the scheme 'Janani Janma Raksha'.

432. An amount of ₹40 lakh is set apart for the scheme – 'Assistance to Traditional Tribal Healers'.

433. An amount of ₹25 crore is provided for 'Food Support / Food Security Programme', in tribal areas.

434. An amount of ₹30 crore is earmarked for the scheme – 'Comprehensive Tribal Health Care'. This outlay is ₹4 crore higher than that of the year 2022-23.

435. An amount of ₹57.20 crore is earmarked for the scheme 'House Construction/Completion of Incomplete Houses'.

436. An amount of ₹45 crore is set apart towards Corpus Fund for filling the Critical Gap that may occur in the provision allocated for various ST Sub Plan Schemes.

437. An amount of ₹50 crore is earmarked for the 'Ambedkar Settlement Development Scheme' in tribal settlements of the State.

438. An amount of ₹45 crore is provided for the scheme 'Resettlement of Landless Tribal People' (TRDM).

439. More human resources are necessary for the smooth implementation of projects by Scheduled Tribe Development Department. "HR support for implementation of schemes in

Tribal Areas' is a scheme intended to involve more such people in the projects of ST Department. An amount of ₹32.35 crore is earmarked for the purpose.

440. An amount of ₹19.13 crore is earmarked for providing honorarium to Tribal Promoters, ₹2.50 crore for organization of Oorukoottams, ₹1.30 crore for 'Management Trainees and Health Management Trainees', ₹1.50 crore to counsellors engaged in the Hostels and MRSs, ₹1.92 crore for engaging the service of social workers for ST welfare and an amount of ₹ 6 crore for the scheme 'Gothrabandhu'.

Other Backward Classes

441. An amount of ₹16 crore is earmarked for various activities of Kerala State Backward Classes Development Corporation in 2023-24.

442. An amount of ₹6 crore is provided for various activities of Kerala State Development Corporation for Christian Converts from SCs and Recommended Communities.

443. An amount of ₹45 crore is set apart for the educational schemes to the most backward communities among Other Eligible Communities (OEC). Out of this ₹5 crore will be for Pre -

Matric Assistance and ₹40 crore for Post Matric Assistance.

444. In the scenario that Government of India has dispensed with the scheme of providing pre-matric scholarship for OBC students from 1st to 8th standard, a new state scheme is announced. An amount of ₹25 crore is earmarked for this scheme.

445. An amount of ₹8 crore each is earmarked as state share for providing Pre & Post Matric Scholarships for OBC students.

446. An amount of ₹70 lakh is provided as share capital to Kerala State Pottery Manufacturing Marketing and Welfare Development Corporation Limited.

Minority Welfare

447. An amount of ₹6.52 crore is earmarked to award Prof.Joseph Mundasseri Scholarship to the meritorious students from SSLC to PG level and civil service aspirants belonging to minority communities.

448. An amount of ₹13 crore is provided as share capital to the Kerala State Minority Development Finance Corporation.

Forward Community Welfare

449. An amount of ₹38.05 crore is earmarked to Kerala State Welfare

Corporation for Forward Communities.

Social Security & Welfare

450. An amount of ₹787.71 crore is earmarked for social security & welfare sector including nutrition. This is ₹12.74 crore more than that of the year 2022-23.

451. An amount of ₹5 crore is earmarked for the comprehensive projects, aiming at skill development, vocational rehabilitation and employment & financial security of differently abled persons.

452. An amount of ₹50 lakh is earmarked for the health insurance scheme 'Niramaya'.

453. An amount of ₹9 crore is set apart for Barrier Free Kerala, the scheme that transforming Government offices into disabled friendly ones.

Geriatric Care

454. An amount of ₹6.8 crore is earmarked to 'Sayam Prabha', a scheme for the welfare of old age people. An amount of ₹27.50 crore is set apart for various activities under 'Vayomithram' scheme.

455. An amount of ₹5.02 crore is earmarked for 'Mazhavillu', a scheme for the transgenders.

456. An amount of ₹12 crore is provided for National Institute of Physical Medicine and Rehabilitation.

Kerala Social Security Mission

457. An amount of ₹17 crore is earmarked for the comprehensive package for endosulphan victims, implementing through Kerala Social Security Mission.

458. An amount of ₹21.50 crore is set apart for the scheme 'ANUYATRA' for the disabled persons.

459. An amount of ₹54 crore is earmarked for the scheme 'Aswasa Kiranam'.

460. An amount of ₹17 crore is earmarked for the scheme 'Snehapoorvam'.

461. An amount of ₹3.80 crore is set apart for the scheme 'Mittayi', for juvenile diabetic treatment.

462. A new scheme Dementia/Alzheimer's Memory Screening Clinic through Kerala Social Security Mission is announced. An

amount of ₹1 crore is set apart for the scheme.

463. An amount of ₹13 crore is earmarked for various programmes including 'Subhayathra', 'Ashwasam' and 'Hasthadanam' implemented by Kerala State Physically Handicapped Person's Welfare Corporation.

464. An amount of ₹18.93 crore is earmarked for National Institute of Speech and Hearing (NISH).

Jails

465. An amount of ₹13 crore is provided for carrying out various activities under the programme, intended to modernize the Administration & Management and to provide infrastructure facilities in prisons.

466. An amount of ₹8 crore is provided for the activities of the schemes aiming for the rehabilitation of prisoners.

Police

467. An amount of ₹152.90 crore is set apart for the modernization of Police Department. Out of this, an amount of ₹15 crore is provided for Student Police Cadet Scheme, ₹1.80 crore for

improved Traffic Management System, ₹4.40 crore for Community Policing and ₹4 crore for Cyber Security. An amount of ₹5 crore is earmarked to strengthen the facilities of Forensic Wing.

468. An amount of ₹10 crore is earmarked for implementing various activities planned under 'NIRBHAYA' schemes.

Women & Child Development

469. An amount of ₹14 crore is allocated to various activities for the strengthening and reviewing of implementation of various legislations and constitutional provisions enforced in connection with woman protection.

470. Psycho social services scheme is operational in 1012 schools in the State. This scheme will be extended to more schools during 2023-24. For this ₹51 crore is earmarked.

Menstrual Cup

471. Government intends to promote the use of eco-friendly and cost-effective menstrual cups instead of Sanitory Napkins. Awareness programmes and campaigns will be conducted at Government level in schools, colleges and work places. An amount of ₹10

crore is earmarked for this.

472. An amount of ₹10 crore is earmarked for the activities of Gender Park.

473. An amount of ₹63.50 crore is earmarked for ensuring nutritious food to Anganwadi children by providing Egg and Milk two days a week.

Creche and Day Care Centres

474. In the new scenario of employment culture in the State it is essential to start more creche. During the discussion with IT Professionals, suggestions to constitute Day Care Centres for old age people were also emerged. Steps will be taken to start Day Care centres / creche in collaboration with LSG institution and people's committee. An amount of ₹10 crore is set apart for the same.

475. An amount of ₹19.30 crore is set apart for various schemes of Kerala State Women's Development Corporation.

476. An amount of ₹8.50 crore is provided as state share for the

scheme aiming for the continuous functioning of existing 28 POCSO Fast Track Special Courts and for setting up of another 28 new courts.

477. An amount of ₹13 crore is earmarked as state share for the activities of Integrated Child Protection Scheme. An amount of ₹19.50 crore is anticipated as central share.

478. An amount of ₹194.32 crore is set apart as state share for the scheme 'Integrated Child Development Service'. An amount of ₹291.48 crore is anticipated as Central Share.

Civil Supplies Department

479. During the tenure of this Government 85 new, renovated and upgraded Supplyco outlets have been opened. The policy of the Government is to provide quality goods at low price by effectively intervening in the market. For this purpose, the Enterprise Resource Planning (ERP) system will be launched this year, as part of streamlining the operations of Supplyco outlets in the State with the help of information technology.

480. An amount of ₹1.40 crore is earmarked as state share for the scheme 'Smart PDS' in order to address the deficiencies in technology based service delivery of public distribution system

and make it sustainable.

Registration

481. An amount of ₹12.50 crore is set apart for the conservation and digitalization of the registered records.

NORKA

482. It is intended to provide one lakh man power days to expatriate labourers with a maximum of 100 days each, through the scheme NORKA Assisted & Mobilised Employment (NAME), for providing jobs to expatriate labourers. An amount of ₹5 crore is earmarked for this scheme.

483. Government is giving significant attention for rehabilitating the returned Non-Resident Keralites and devising New Skill Development Programmes for their survival. For this, an amount of ₹84.60 crore is earmarked through various schemes.

484. An amount of ₹25 crore is provided to various activities for the rehabilitation of returnee migrants through the scheme "Norka Department Project for Returned Emigrants - (NDPREM)".

485. An amount of ₹50 crore is earmarked for welfare of returned Non-Resident Keralites. The schemes, PEARL – Pravasi

Bhadratha interest free loans up to ₹2 lakh for low profile category of NRK returnees through Kudumbasree Mission, Pravasi Bhadratha – MICRO loans through Co-operative Banks/Nationalized Banks/Scheduled Banks upto ₹5 lakh with 25% capital subsidy (maximum ₹1 lakh) and 3% interest subvention and Pravasi Bhadratha – MEGA loans, from ₹25 lakh to ₹2 crore for MSME enterprises through KSIDC at an interest rate of 5% are envisaged.

486. An amount of ₹33 crore is set apart to 'SANTHWANA' scheme for providing time bound financial support to the returned pravasis and assistance to the dependents of deceased pravasis.

487. An amount of ₹15 crore is earmarked for the welfare schemes of 'Kerala Non Resident Keralites Welfare Fund Board'.

488. An amount of ₹60 lakh is earmarked for the NORKA Emergency Ambulance Service at Airports.

489. An amount of ₹2.50 crore is provided for implementing viable recommendations of 2nd and 3rd Loka Kerala Sabha, for conducting regional meetings and for the office expenses of Loka Kerala Sabha Secretariat.

490. An amount of ₹ 1 crore is earmarked for establishing 'Loka Kerala Kendram' in the 5 acres of land owned by NORKA at Mavelikkara.

491. An amount of ₹2 crore is earmarked for the new scheme 'NORKA Subhayatra' which provides for preparing IELTS, OET examinations at low interest rates as financial assistance by simplifying the procedures.

Kerala Public Service Commission

492. An amount of ₹3.38 crore is earmarked for setting up of new online examination centres and for computerization of Kerala Public service Commission and an amount of ₹6 crore is provided for constructing buildings for district offices.

Vigilance

493. An amount of ₹8 crore is set apart for the second phase of the construction of vigilance office complex at Muttathara, Thiruvananthapuram.

Courts

494. An amount of ₹3.50 crore is earmarked for e- governance, the scheme intended for making High Court a paperless office. Action will be taken to implement e-governance scheme in lower courts.

Excise

495. Kerala is adopting an uncompromising 'Zero tolerance' policy towards Drug abuse. An amount of ₹15 crore is earmarked for the coordinated anti-narcotic activities.

496. An amount of ₹9.43 crore is provided for the functioning of Vimukthi De-addiction Centres, the antidrug campaign launched by Government of Kerala.

Revenue & Land Records

497. An amount of ₹48 crore is earmarked for converting the revenue offices into Smart Offices. Also an amount of ₹26.50 crore is provided for modernization and computerization of the department.

498. Storage of digital records and sharing of data to public through web media are to be enabled by integrating Revenue, Survey and Registration Departments. With an aim of devising an accurate digital map, ₹7.50 crore is earmarked for integration of land records service delivery.

Major Infrastructure Development Projects (MIDP)

499. In order to avoid bottlenecks in the timely utilization of fund for major infrastructure development projects due to the practice of

allocating funds separately under different budget heads, the practice of allocating fund for these projects in a single head of account is being followed. A total amount of ₹360 crore is provided in lumpsum for these major infrastructure development projects.

Navakeralam Karma Padhathi

500. An outlay of ₹10 crore is provided for various activities of 'Navakeralam Karmapadhathi-2', launched by bringing together Rebuild Kerala Initiative and four missions viz Haritha Keralam, Ardram, LIFE & Vidya Kiranam.

501. An amount of ₹904.83 crore is earmarked to facilitate the smooth and timely implementation of the projects under Rebuild Kerala Initiative.

Finance Department

State GST Department

502. As announced in the previous budget, State GST Department was comprehensively reorganized and has started functioning in a new manner. An amount of ₹10 crore is earmarked for software and technology development essential for the new administration formed as part of reorganization.

503. For the efficient functioning of the State GST Department expert training is necessary for all offices. An amount of ₹3 crore is earmarked for this purpose.

Kerala State Insurance Department

504. The coverage of ₹10 lakh due to accidental deaths under existing GPAIS Accidental Insurance Scheme for the employees of Government/Quasi Government/PSUs/Co-operative Institutions/ Universities/other Autonomous Institutions, by State Insurance Department will be enhanced to an assured amount of ₹15 lakhs, and an additional coverage of ₹5 lakh will be ensured as a consolation for the claims in connection with deaths other than due to accidents. For this existing annual premium will be enhanced from ₹500 to ₹1000. In line with the above, a new scheme **'Jeevan Raksha'** is announced by revamping 'GPAIS' scheme.

505. A new scheme 'Anganam' is announced for the Anganavadi staff including Life Insurance & Accident Insurance. With an annual premium of ₹360, insurance coverage of ₹2 lakh to accident deaths and ₹1 lakh to deaths other than suicides is ensured through this scheme.

Kerala State Audit Department

506. An amount of ₹2.30 crore is earmarked for the renovation of AIMS software, developed by Kerala State Audit Department.

Treasury Department

507. An amount of ₹12.05 crore is set apart for the infrastructure development of treasury buildings and for IFMS software servers.

508. An Online Audit Module will be introduced to cater the online audit of treasury transactions for agencies like A.G., Finance Inspection Wing, Treasury Internal Audit Wing etc… without visiting treasuries.

509. More than six lakh pension records maintained by treasury will be digitized within the next financial year.

510. An amount of ₹2 crore is earmarked to Finance Department for the implementation of Spark version 2.0 which includes the new software Personnel and Administrative Resources Management System (PARMS).

MEDISEP

511. MEDISEP is the health insurance scheme implemented for about 11 lakh employees and pensioners in the State. 480 hospitals within and outside the State have joined hands with MEDISEP. The insurance premium for members is ₹500 per month. Oriental Insurance Company Ltd. is the insurance service provider. Claims worth ₹405 crore have already been approved through MEDISEP in six months. A corpus fund of ₹30 crore has also been setup as part of MEDISEP for the treatment of critical illness and organ transplants.

KIIFB

512. KIIFB is an institution which has given tremendous speed to the Infrastructure development of State. Through KIIFB Kerala has achieved the development, that could have been possible after decades. KIIFB has given approval for 993 Mega Projects worth ₹74009.55 crore. Out of this, 986 projects worth ₹54000 crore is at different stages of execution. Of the above, construction of the projects worth ₹6201 crore has been completed. Tender proceedings for 543 projects worth ₹24931 crore has been completed and tenders has been invited for 55 projects worth ₹3064 crore. An amount of ₹442.67 crore, ₹1069 crore, ₹3502.50 crore, ₹5484.81 crore, ₹8459.47 crore and ₹3842.89

crore has been expended for KIIFB projects from the year 2017-2018 to 2022-2023 respectively. KIIFB has already disbursed more than ₹22801 crore for various project till date.

513. KIIFB has given approval for the projects worth ₹2870 crore for General education sector of Kerala alone. As part of 'Pothu Vidyabhyasa Samrakshana Yajnam', Construction of 860 shool buildings have been taken up through KIIFB and 288 were completed. A total of 44705 hightech classrooms and 11257 hightech laboratories were arranged at public schools through KIIFB.

514. KIIFB has approved 7 large-scale Land Acquisition Projects worth ₹20,000 crore. KIIFB is implementing a project worth ₹6769.01 crore for land acquisition of National Highway Development. KIIFB has already given ₹5580.74 crore to National Highway Authority of India towards land cost.

515. Projects with an estimate cost of ₹13,988.63 crore for three industrial parks and land acquisition for Hindustan News Print Ltd worth ₹200.60 crore are being implemented through KIIFB. Kochi-Bangaluru Industrial Corridor project, GIFT city project etc… are also being executed with the assistance of KIIFB.

516. But the Union Government is adopting a disruptive approach against the functioning of KIIFB. The erroneous attitude of considering the borrowings of KIIFB, contingent liability, as public debt of State should be corrected. Kerala's protest and strong stand on this issue has been conveyed to the Union Government.

Social Security Pension

517. Kerala Social Security Pension Ltd (KSSPL) is the company established by the Government of Kerala to distribute social welfare pension. The Union Government considers the temporary borrowing by the company for smooth disbursement of welfare pension as public debt of the State Government. This reduces the permissible borrowing limit of the Government. Union Government is attempting to sabotage the social welfare pension, through this decision. LDF Government will take this great scheme, helping ordinary people of Kerala, forward with the support of general public. The social welfare scheme needs to be expanded and misuse should be avoided by eliminating undeserved.

518. Social Security Pension @ ₹1600/month is being disbursed to

50.66 lakh people in the State. Government is also giving welfare board pension to 6.73 lakh members of welfare boards having no resources. A total of 4.28 lakh pensioners are receiving welfare pension through financially sound Welfare Fund Boards. Around 62 lakh people are receiving pension @ ₹1600/month in the State.

Financial Institutions

Gulati Institute of Finance and Taxation (GIFT)

519. An amount of ₹1 crore is earmarked for research and other activities of Gulati Institute of Finance and Taxation. An amount of ₹5 lakh is provided for international conference on 'Innovation Driven Knowledge Economy and Transformation In The Global South'.

Kerala Financial Corporation

520. The Kerala Financial Corporation will enter into a consortium arrangement with nationalized/scheduled banks, other Government agencies and financial institutions for providing financial assistance to the basic infrastructure development projects of the State Government through KFC. An amount of ₹2000 crore, at the rate of 250 crore per project will be earmarked through KFC.

521. Assistance through fishermen societies will be provided to traditional fishermen for purchasing deep-sea fishing boats. A new scheme will be launched through KFC for this. Ten mechanized deep-sea fishing boats will be procured and distributed on a pilot basis in the first phase by providing upto ₹70 lakh per boat at an annual interest rate of 5%. The scheme will be extended through more societies depending upon the successful implementation of the project.

522. A new loan scheme will be launched through KFC for ex-servicemen in the State to start new MSME units. Upto 90% of the project amount will be provided as loan assistance. Loans upto the amount of ₹2 crore will be provided by including in the scheme 'Chief Minister's Entrepreneurship Development Programme' (CMEDP) with 3% State Government subsidy coverage at an interest rate of 5%. An amount of ₹50 crore will be earmarked from KFC for this scheme.

523. KSFE is a popular institution that the vast majority of people in Kerala directly or indirectly approach for financial transactions.

An interest relief of ₹102 crore was provided to the public as part of one time settlement of dues which was announced by KSFE, in the wake of financial difficulties caused by flood and Covid pandemic. A gold loan scheme, 'Ajayya' was introduced with an interest rate of 6% for women. Till date, ₹374 crore could be disbursed to 7907 expatriate entrepreneurs as loan through the P.B.M.S. scheme implemented in association with NORKA for starting enterprises, so as to give an impetus to entrepreneurial development and job opportunities.

PART IV

Resource Mobilisation

Mining and Geology:

524. Kerala is back on the growth trajectory and infrastructure works have picked up. To sustain the growth, it is important that the supply chain in the infrastructure sector is fine tuned. A key input in the infrastructure sector is the minor minerals. It is important to note that the royalty in minor minerals has not been revised since 2015 though it can be revised every 3 years. Royalty revision, penalty and scientific quantity measurement will enhance collection. It is proposed to revise them scientifically as per the market trends.

525. The following seven changes will be brought about in the Mining sector: One, royalty revision across all segments of Minor minerals; Two, Price differential system for granite (building stone) and dimension stones (granite) based on the type and size of Rocks; Three, combine the seigniorage and royalty to a single rate and link it to the value of the minerals; Fourth, revising the penal rates as part of making stringent steps to curb the clandestine mining and related activities; Fifth, Royalty payment to be based on actual usage and not based on the tonnage or carrying capacity of the vehicle; Sixth, the lease rent of the Government land to be based as a function of the fair value of the land; Seven, Compounding system will be discontinued, and royalty will be based on quantity.

526. The above suggested measures are expected to bring additional amount of Rs. 600 Crore under non-tax category.

LSGD

527. Property Tax revision is pending in LSGIs for a long time. Government intends the revision of Property Tax, Application fee, Scrutiny fee and Permit fee for the construction of Residential and Non-residential buildings. A proper method of

taxation of multiple ownership of houses by a single individual and newly constructed houses which are not put to any use will also be taken up. A comprehensive revision of these will be taken up by the LSG Department.

528. If these measures are implemented, at least 1,000 Cr is expected as additional Own Fund of Local Bodies which can be productively used by them.

Irrigation

529. The desilting of dams must be carried out in an innovative way by maximizing the revenue flow to Government. More than Rs. 10 Cr has been received from Thottappilly Spillway Project as Government share for removal of sand by de-silting. By extending this model to other areas including dams, considerable revenue is expected. The Irrigation department will bring a comprehensive proposal for desilting with revenue sharing model.

Electricity Duty

530. Presently electricity duty is collected and retained by KSEBL, this process will cease by 31st October 2023. The amount there after shall be payable to Government account. This is expected to increase the revenue inflows to Government. The electricity duty applicable for commercial and industrial units shall be

increased and levied at the rate of 5%. This will provide additional revenue to the tune of Rs. 200 Cr to Government.

Judicial Court Fee:

531. The Court Fee stamp charges have not been revised for the past few decades. The Kerala Court Fees and Suits Valuation Act, 1959 and the rules thereunder will be amended to enhance the Court Fee stamp charges.

532. The Court Fee charges will be limited to 1 % of the claim amount to Suit for compensation for defamation and Suit for compensation for negligent and tortious act.

533. The Kerala Court Fees and Suit Valuation Act, 1959 will be amended extending the collection of 1 % additional court fee to more areas. The Court Fee will be introduced within the ambit of e-stamping to facilitate ease of use of citizens.

534. This is expected to bring additional revenue of about Rs. 50 Crores.

Motor Vehicle Department

535. The one-time tax on newly purchased motorcycles having purchase value up to 2 lakh is enhanced by 2 %. An additional

income of Rs. 92 crore is expected through this.

536. One time tax on newly purchased Motor cars and Private Service Vehicle for personal use are increased as follows:

i. Having purchase value up to rupees 5 Lakh - 1% hike.
ii. Having purchase value above rupees 5 lakh and upto 15 lakh - 2% hike.
iii. Having purchase value above rupees 15 lakh and upto rupees 20 lakh - 1% hike.
iv. Having purchase value above rupees 20 lakh and upto rupees 30 lakh - 1 % hike.
v. Having purchase value above rupees 30 lakh - 1 % hike.

537. These changes are expected to bring additional revenue of 340 crores.

538. Electric motor cabs and electric tourist motor cabs currently incur a one-time tax ranging from 6% to 20% of the purchase value. This one-time tax on such vehicles is reduced to 5% of the purchase value on par with the one-time tax of electric private vehicles to minimize air pollution and to promote public transport. Since one-time tax on all types of electric vehicles is fixed as 5% of the purchase value for a period of 15 years, the existing 50% tax exemption for such vehicles for the first 5

years is dispensed with.

539. To give respite to contract carriage/stage carriage vehicle operators who are facing difficulties due to Covid- 19 pandemics, and also to strengthen the public transport system, it is decided to give a tax reduction up to 10% for such vehicles. This is expected to result in revenue loss of about Rs. 28 crore to Government.

540. The one-time cess levied under Section 10 of Kerala Road Safety Act, 2007 on newly registered motor vehicles is be increased as follows. For the Two Wheelers it is increased from the current Rs. 50 to Rs. 100, Light Motor Vehicles from Rs. 100 to Rs. 200, Medium Motor Vehicle from Rs. 150 to Rs. 300 and Heavy Motor Vehicles from Rs. 250 to Rs. 500. This is expected to bring additional income of Rs. 7 Crores.

541. Measures will also be taken to introduce more fancy number sets, enhance permit fee and appeal fees.

542. The one-time settlement scheme which was introduced in previous years to settle tax arrears in motor vehicles will be continued this year also.

543. Taxes of Educational Institution Buses registered in the name of Special Schools operating in unaided sector, where students with mentally retarded, cerebral palsy, blind are studying is reduced at par with tax rate of Educational Institution Buses registered in the name of Government Educational Institutions.

544. The tax rate of Private Service Vehicles (PSV) registered in the name of Charitable organisations, exclusively used for conveyance of mentally retarded / differently abled/ deaf and dumb children, inmates of orphanages, old age homes, leprosy, tuberculosis treatment and Rehabilitation centres shall be levied at par with Educational Institution Buses owned by Government Institution.

Excise

545. In Kerala, the Excise Department has issued license for production of liquor within the state, but Extra Neutral Alcohol (ENA), the raw material needed to produce liquor is being imported from other states. Every year, an average of 5 crores liters of Extra neutral alcohol is imported from other states. The production of Extra Neutral Alcohol within the state will create new employment opportunities. Measures will be taken by the Government to encourage the production of Extra Neutral

Alcohol within the state.

546. An amount of ₹286 crores to be collected towards Abkari Old Arrears. Most of these arrears belongs to the period from 1949-50 to 2001-02. Many of the defaulters have already expired. There are many court cases in connection with these old arrears. Arrears can't be realised in time due to the pendency of these cases and stay offered by Hon'ble Courts. A new Amnesty scheme will be introduced which will assist to realize the arrears.

547. Government sanctioned production of Horti-Wine from the agriculture products available in the state except cereals. The existing tax structure of Indian made wine will be made applicable to the Horti- Wine also to help the farmers of the state.

State GST

548. The State GST Department has been reorganised with effect from 10.01.2023 to align with the provisions of the GST Act. Necessary concomitant changes in accordance with the restructured designations will be made in the Acts and Rules administered by the GST Department.

Ease of Filing Appeals under Legacy Acts

549. There is a need to re-examine the settlement of disputes under the legacy acts. The disputed amounts often require legal adjudication for which there is a demand for easing the process of preferring statutory appeals. To ease the procedures, the following measures will be implemented.

a. The 1% additional court fee currently applicable for filing appeals under the Goods and Services Tax Act has a ceiling of Rs. 20,000. This ceiling of Rs. 20,000 will be made applicable for filing appeals under the KVAT, KGST, and Luxuries Tax Acts administered by the GST Department. The Kerala Court Fees and Suits Valuation Act will be amended for this purpose.

b. Presently, under the Kerala Value Added Tax Act, 2003, if an assessee pays 20% of the disputed amount while filing the appeal, the recovery of the demand will be automatically stayed till the disposal of the appeal. To grant relief to tax litigants, the Kerala General Sales Tax Act, 1963, the Kerala Tax on Luxuries Act, 1976, and the Kerala Value Added Tax Act, 2003, will be amended to reduce the pre-deposit for first appeal and consequent stay at 10% of the disputed amount of tax, subject to a maximum amount of Rs 5 crores. Similar facility will be

made applicable for the second appeal also, with the condition that the pre-deposit amount for second appeal need not be paid if equivalent amount is already paid for first appeal. Other than the 10% pre-deposit mentioned previously, no other amount will be required to be paid by persons opting under this scheme for filing an appeal. This facility shall not enable any person to avail refunds of pre-deposits already paid or reverse any arrears recovery proceeding that has already resulted in the recovery of any amount to the exchequer, including by way of attachment of property. In case of disputes under Kerala General Sales Tax Act, 1963, this facility is limited to those cases where the assessment is for a period up to March 31, 2005. In cases where the time limit for filing an appeal has expired and all those cases where the appeal has not been admitted due to any reason shall be eligible for filing appeals till September 30th, 2023 as a one-time concession. Enabling provisions will be made in the Acts.

550. The amendments to the Kerala State Goods and Services Tax Act, 2017, will be made corresponding to the amendments incorporated in the Central Goods and Services Tax Act, 2017, as per the Union Finance Bill, 2023, which have been made on

the recommendation of the GST Council.

Registration

551. Fair value of land came into force in the State in 2010. There after this has been revised five times. To bridge the gap between the market value and the fair value, the existing fair value will be increased by 20 percent.

552. Finance Act, 2020 has incorporated provisions to increase the fair value of land up to 30% in areas where the market value has increased due to various reasons; a detailed study will be conducted to determine the guidelines to identify the areas that need to be notified.

553. As the existing compounding scheme for settlement of pending undervaluation cases does not meet the intended objective, the existing scheme will be discontinued from the financial year 2023-24 and alternative methods will be adopted for settlement of pending cases.

554. In view of the impact of global economic recession in the real estate sector in 2010, stamp duty was reduced to 5% for flats/apartments transferred within 6 months from the date of

allotment of building number by the local bodies. Now taking into consideration of present stamp duty rates, it is proposed to revise it from 5% to 7%.

555. The additional stamp duty rates imposed for resale of land purchased within a period of 3 months and 6 months will be waived off.

556. A service charge of Rs.100 will be imposed for filing and release of Gehans.

557. The various fees related with Partnership Firm Registration and other services under the Indian Partneship Act,1932 and Travancore Cochin, Scientific and Charitable Socieities Registration Act,1955 were last revised on 2013 and 2015 respectively. The same will be revised from the finanical year 2023-24. Existing compounding scheme for societies will be continued for a period of one year under new slab rates.

558. Maximum upper cap on stamp duty limiting to Rupees One Lakh will be fixed on Specific Power of Attorney for joint development agreements.

559. Registration fee for surrender of Lease will be reduced to

Rs.1000.

Revenue

560. The annual Basic Land Tax levied on the Patta land shall be considered for revision based on usage for commercial and industrial occupation.

Social Security Seed Fund

561. Government continues its highest commitment to provide social security to the vulnerable sections of the society. Approximately 57 lakh persons are benefited with the present policy of social security pension of the Government. Out of which 6.7 lakh persons from various welfare boards are being provided pension from full Government support. The financial commitment to meet the expenditure is on the rise and reaching Rs.11,000 Cr per annum. The commitment to continue protecting the decent lives to this vulnerable section require supplementing the financial resources.

562. It is proposed to levy a Social Security Cess at the rate of Rs. 20 for each bottle of IMFL having MRP between Rs. 500 to Rs. 999 and at the rate of Rs. 40 per bottle of IMFL having MRP above Rs. 1000. An additional revenue of Rs. 400 Cr is expected through this.

563. Another impetus measure towards the Social Security Seed Fund is proposed to be brought by bringing the Social Security Cess on sale of Petrol and Diesel at the rate of Rs. 2 per litre. This is expected to bring in additional revenue of Rs. 750 Cr to the Social Security Seed Fund.

CONCLUSION

564. The LDF Government envisages developmental activities foreseeing 'Nava Kerala' (New Kerala). The objective of the Government is to lead Kerala towards infrastructure development and amenities equivalent to any developed country. In both the previous and the current budget, Government have announced projects that will be an asset for Kerala in future.

565. While moving forward with a clear objective, we have to realise that the world is not in a comfortable fiscal position. Financial Institutions and leading economists are of the opinion that the world is passing through the worst economic crisis in a century. We are not going further into the causes behind this. The perspectives of the new Governments across the world, which

are profit oriented and not people-centric, create severe crisis. There is even concern that the atmosphere of racism, aggression, war similar to that of 1930s may be emerged.

566. Even a developed country like Britain witnessed three Prime Ministers assuming office in a short span of two months. Economic crisis and unemployment are the fundamental reasons behind political instability. Our neighboring countries like Sri Lanka and Pakistan have fallen into severe economic crisis. Pakistan is facing such a crisis that they are even unable to buy diesel fuel for power generation. This peculiar situation can be survived only by taking every single step forward carefully. As a matter of pride that Kerala is able to move forward with alternative welfare policies despite this global scenario.

567. It is time for us to set aside all our differences beyond party politics and stand united for Kerala. We have the responsibility to protect the peculiarities and characteristics of Kerala. The policy of LDF Government is to hold everyone in Kerala together. This Government is committed to bring development

and welfare to everyone.

568. Budget is not just figures; but an approach document to lead the State forward with greater vigour. I hope that this budget will become an action plan to lead our State towards further progress and development.

569. Let me now present a summary of the Revised Estimates for 2022-2023 and the Budget Estimates for 2023-2024.

Revised Budget Estimate for 2022-23

(Rs. In crore)

Revenue Receipts	129268.15
Revenue Expenditure	149183.68
Revenue Deficit	(-)19915.53
Capital Expenditure (Net)	(-)14833.34
Loans & Advances (Net)	(-)2015.08
Public Debt (Net)	25716.05
Public Account (Net)	11027
Overall Deficit	(-)20.90
Opening balance at the beginning of the year	(-)293.86
Closing balance at the end of the year	(-)314.76

Budget Estimate for 2023-24

(Rs. in crore)

Revenue Receipts	135418.67
Revenue Expenditure	159360.91
Revenue Deficit	(-)23942.24
Capital Expenditure (Net)	(-)14539.23
Loans & Advances (Net)	(-)1180.76
Public Debt (Net)	28552.79
Public Account (Net)	11073.94
Overall Deficit	(-)35.49
Opening balance at the beginning of the year	(-)314.76
Closing balance at the end of the year	(-)350.25
Additional Expenditure announced	(-)2640
Tax Relaxation	(-)50
Additional resource mobilization	2955
Cumulative Deficit at the end of the year	(-)85.25

570. I present this budget 2023-2024 for the approval of the esteemed house.

****